

FACULTEIT
RECHTSGELEERDHEID

Sanctioneren van radicalisme: jongeren versus beleidsmakers

Masterproef neergelegd tot het behalen van
de graad van Master in de criminologische wetenschappen
door (01101075) (Praet Michiel)

Academiejaar 2014-2015

Promotor :
Prof. Dr. Pauwels Lieven

Commissaris :
Schils Nele

Voorwoord

Deze masterproef werd neergelegd met het oog op het behalen van de graad Master in de criminologische wetenschappen. Daarbij werd er besloten om zelf een kwantitatief onderzoek op te starten, wat bij momenten bloed, zweet en tranen heeft gekost. Hierbij wil ik enkele mensen bedanken.

Ten eerste mijn promotor, Prof. Dr. Lieven Pauwels, voor de begeleiding. Ik kon steeds op hem rekenen wanneer ik vragen had. Dit deed me extra gemotiveerd werken.

Daarnaast ben ik ook alle mensen dankbaar die vrijwillig hebben deelgenomen aan dit onderzoek, in het bijzonder de deelnemende scholen. Zonder hen was deze thesis niet mogelijk geweest.

Ook wil ik hierbij mijn ouders bedanken, die me steeds op alle vlakken hebben gesteund gedurende de hele criminologische opleiding. Tot slot ben ik ook iedereen dankbaar die deze thesis heeft nagelezen en daarbij constructieve opmerkingen gaven.

Voorlopige inhoudstafel

Voorwoord	i
Inhoudsopgave	ii
Gebruikte afkortingen	vii
Overzicht tabellen en figuren	vii
1. Inleiding en context.....	1
1.1 Inleiding.....	1
1.2 Probleemstelling.....	4
1.3 Context.....	5
2. Theoretisch luik.....	8
2.1 De theoretische bril.....	8
2.2 Eerder onderzoek.....	9
2.3 Definities.....	10
2.3.1 Radicalisme.....	10
2.3.2 Punitiviteit.....	10
2.3.3 Punitiviteitskloof.....	11
2.3.4 Jongeren.....	11
2.3.5 Beleidsmakers.....	12
2.3.6 Vignet.....	12
2.4 Welke sancties (kunnen) werken.....	13
2.4.1 Gevangenisstraf.....	13
2.4.2 Andere sancties.....	16
3. Methodologie.....	18
3.1 Vignetten.....	18
3.1.1 Algemeen.....	18
3.1.2 Wetenschappelijke fundamenten vignetten.....	19
3.1.3 Betrouwbaarheid en geldigheid.....	24
3.2 Sancties.....	25
3.2.1 Strafwetboek algemeen.....	25
3.2.2 Strafwetboek specifiek.....	26

3.2.3 Sanctiemodaliteiten.....	26
3.3 Operationalisering.....	27
3.3.1 Sancties en punitiviteit.....	27
3.3.2 Achtergrondkenmerken.....	27
3.3.3 10-puntenverdeling.....	27
3.4 Onderzoeksstrategie.....	28
3.4.1 Onderzoeksmethode.....	28
3.4.2 Websurvey.....	29
3.4.3 Contact.....	29
3.4.3.1 Jongeren.....	29
3.4.3.2 Beleidsmakers.....	30
3.4.4 Incentive.....	31
3.5 Dataverzameling.....	31
3.5.1 Jongeren.....	31
3.5.2 Beleidsmakers.....	32
3.6 Analysetechnieken.....	32
3.6.1 Mediaan en boxplot.....	32
3.6.2 Werkwijze één sanctie per scenario.....	33
3.6.3 Significantieniveaus.....	34
3.7 Voornaamste voor- en nadelen gebruikte methode.....	34
3.7.1 Voordelen.....	34
3.7.2 Nadelen.....	35
3.8 Beperkingen onderzoek.....	36
3.9 Ethische kwesties.....	37
3.10 Deelbesluit.....	38
4. Resultaten.....	39
4.1 Respondenten en kenmerken.....	39
4.1.1 Jongeren.....	39
4.1.1.1 Geslacht.....	39
4.1.1.2 Onderwijsniveau.....	40
4.1.1.3 Nationaliteit grootouders.....	40
4.1.1.4 Politiek spectrum.....	41

4.1.2	Beleidsmakers.....	42
4.1.2.1	Geslacht.....	42
4.1.2.2	Onderwijsniveau.....	42
4.1.2.3	Nationaliteit grootouders.....	43
4.1.2.4	Politiek spectrum.....	43
4.2	Odds ratio tabellen.....	44
4.2.1	Radicaalrechts.....	45
4.2.1.1	Scenario geweld zonder strafwetboek.....	45
4.2.1.2	Scenario geweld met strafwetboek.....	46
4.2.1.3	Scenario zonder geweld zonder strafwetboek.....	46
4.2.1.4	Scenario zonder geweld met strafwetboek.....	47
4.2.1.5	Conclusies radicaalrechts.....	48
4.2.2	Religieus-geïnspireerd radicalisme.....	48
4.2.2.1	Scenario zonder geweld zonder strafwetboek.....	49
4.2.2.2	Scenario zonder geweld met strafwetboek.....	49
4.2.2.3	Scenario geweld zonder strafwetboek.....	50
4.2.2.4	Scenario geweld met strafwetboek.....	51
4.2.2.5	Conclusies religieus-geïnspireerd radicalisme.....	51
4.2.3	Radicaallinks.....	52
4.2.3.1	Scenario zonder fysieke slachtoffers zonder strafwetboek.....	52
4.2.3.2	Scenario zonder fysieke slachtoffers met strafwetboek.....	53
4.2.3.3	Scenario fysieke slachtoffers zonder strafwetboek.....	54
4.2.3.4	Scenario fysieke slachtoffers met strafwetboek.....	54
4.2.3.5	Conclusies radicaallinks.....	55
4.2.4	Afsluitende conclusies odds.....	56
4.2.5	Koppeling onderzoeksvragen.....	57
4.3	Frequentietabellen.....	57
4.3.1	Beleidsmakers.....	57
4.3.1.1	Radicaalrechts.....	57
4.3.1.2	Religieus-geïnspireerd radicalisme.....	59
4.3.1.3	Radicaallinks.....	60
4.3.2	Jongeren.....	63

4.3.2.1 Radicaalrechts.....	63
4.3.2.2 Religieus-geïnspireerd radicalisme.....	65
4.3.2.3 Radicaallinks.....	67
4.3.3 Conclusies frequenties.....	69
4.3.3.1 Radicaalrechts.....	69
4.3.3.2 Religieus-geïnspireerd radicalisme.....	70
4.3.3.3 Radicaallinks.....	70
4.3.4 Koppeling onderzoeksvragen.....	71
4.4 10-puntenverdeling sancties.....	73
4.4.1 Radicaalrechts.....	73
4.4.1.1 Scenario met fysiek geweld.....	73
4.4.1.2 Scenario zonder fysiek geweld.....	75
4.4.2 Religieus-geïnspireerd radicalisme.....	77
4.4.2.1 Scenario zonder geweld.....	77
4.4.2.2 Scenario met geweld.....	79
4.4.3 Radicaallinks.....	81
4.4.3.1 Scenario zonder fysieke slachtoffers.....	81
4.4.3.2 Scenario met fysieke slachtoffers.....	83
4.4.4 Koppeling onderzoeksvragen.....	84
4.5 Medianen sancties.....	86
4.5.1 Jongeren.....	86
4.5.1.1 Radicaalrechts.....	86
4.5.1.2 Religieus-geïnspireerd radicalisme.....	89
4.5.1.3 Radicaallinks.....	90
4.5.2 Beleidsmakers.....	91
4.5.2.1 Radicaalrechts.....	91
4.5.2.2 Religieus-geïnspireerd radicalisme.....	93
4.5.2.3 Radicaallinks.....	95
4.5.3 Koppeling onderzoeksvragen.....	96
4.6 Terugkoppeling aan literatuur.....	98
5. Conclusie en opmerkingen.....	99
5.1 Conclusie.....	99

5.2 Opmerkingen.....	101
5.3 Beleidsaanbevelingen.....	102
6. Literatuurlijst.....	103
7. Bijlagen.....	108
7.1 Brief scholen.....	108
7.2 Brief beleidsmakers.....	110
7.3 Flyer enquête.....	112
7.4 Uitnodigingstekst jongeren.....	113
7.5 Enquête.....	113

Gebruikte afkortingen

IS= Islamitische staat

N= Geldige antwoorden

Q1= Eerste kwartiel

Q3= Derde kwartiel

Sw. = Strafwetboek

1az = Scenario radicaalrechts met fysiek geweld zonder strafwetboek

1am= Scenario radicaalrechts met fysiek geweld met strafwetboek

1bz= Scenario radicaalrechts zonder fysiek geweld zonder strafwetboek

1bm= Scenario radicaalrechts zonder fysiek geweld met strafwetboek

2az= Scenario religieus-geïnspireerd radicalisme zonder geweld zonder strafwetboek

2am= Scenario religieus-geïnspireerd radicalisme zonder geweld met strafwetboek

2bz= Scenario religieus-geïnspireerd radicalisme met geweld zonder strafwetboek

2bm= Scenario religieus-geïnspireerd radicalisme met geweld met strafwetboek

3az= Scenario radicaallinks zonder fysieke slachtoffers zonder strafwetboek

3am= Scenario radicaallinks zonder fysieke slachtoffers met strafwetboek

3bz= Scenario radicaallinks met fysieke slachtoffers zonder strafwetboek

3bm= Scenario radicaallinks met fysieke slachtoffers met strafwetboek

Overzicht tabellen en figuren

Tabel 1: Geslacht jongeren.....	39
Tabel 2: Onderwijsniveau jongeren.....	40
Tabel 3: Grootouders jongeren.....	40
Tabel 4: Politieke spectrum jongeren.....	41
Tabel 5: Geslacht beleidsmakers.....	42
Tabel 6: Onderwijsniveau beleidsmakers.....	42
Tabel 7: Grootouders beleidsmakers.....	43
Tabel 8: Politieke spectrum beleidsmakers.....	44
Tabel 9: Odds radicaalrechts.....	45
Tabel 10: Odds religieus-geïnspireerd.....	48
Tabel 11: Odds radicaallinks.....	52
Tabel 12: Frequentie1 beleid.....	57

Tabel 13: Frequentie2 beleid.....	59
Tabel 14: Frequentie3 beleid.....	61
Tabel 15: Frequentie1 jongeren.....	62
Tabel 16: Frequentie2 jongeren.....	65
Tabel 17: Frequentie3 jongeren.....	67
Tabel 18: Overzichtstabel.....	101
Boxplot 1: Jongeren 1A.....	73
Boxplot 2: Beleid 1A.....	74
Boxplot 3: Jongeren 1B.....	75
Boxplot 4: Beleid 1B.....	76
Boxplot 5: Jongeren 2A.....	77
Boxplot 6: Beleid 2A.....	77
Boxplot 7: Jongeren 2B.....	79
Boxplot 8: Beleid 2B.....	79
Boxplot 9: Jongeren 3A.....	81
Boxplot 10: Beleid 3A.....	81
Boxplot 11: Jongeren 3B.....	83
Boxplot 12: Beleid 3B.....	83
Boxplot 13: Medianen 1A jongeren.....	86
Boxplot 14: Medianen 1B jongeren geldboete.....	87
Boxplot 15: Medianen 1B jongeren psychologische begeleiding.....	88
Boxplot 16: Medianen 2A jongeren	89
Boxplot 17: Medianen 2B jongeren.....	89
Boxplot 18: Medianen 3A jongeren.....	90
Boxplot 19: Medianen 1A beleid gevangenisstraf.....	91
Boxplot 20: Medianen 1B beleid werkstraf.....	92
Boxplot 21: Medianen 1A beleid geldboete.....	92
Boxplot 22: Medianen 2 beleid psychologische begeleiding.....	93
Boxplot 23: Medianen 2B beleid gevangenisstraf.....	93
Boxplot 24: Medianen 2B beleid werkstraf.....	94
Boxplot 25: Medianen 3 beleid.....	95

1 INLEIDING EN CONTEXT

1.1 Inleiding

Er kan bijna geen dag naar het nieuws worden gekeken of er verschijnt een bericht dat te maken heeft met radicalisme. Vooral sinds de aanslagen in en rond Parijs op 7 januari en 9 januari, de anti-terreuroperatie in Verviers op 15 januari, het Shariaproces in Antwerpen (waarvan de uitspraak was op 11 februari), de aanslagen in Denemarken (14 en 15 februari) en andere terroristische daden is het onderwerp niet uit de media gegaan (voor meer uitleg hierover, zie het deel “context”) (Deredactie.be, 2015; Nieuwsblad.be, 2015; Knack.be, 2015; Van Thillo, 2015, Nos.nl, 2015). Er viel gedurende deze periode vooral een heisa op te merken over mensen die voor de terroristische groepering “Islamitische Staat” (IS) vechten, hebben gevochten of ermee sympathiseren. Wanneer je daarbij reacties op internet las of mensen op straat erover hoorde praten kreeg je de indruk dat velen pleiten voor een zeer repressieve aanpak (Van Blokland, 2015). Vanuit deze vaststelling werd er de vraag gesteld of dit de werkelijke opinie was van de gemiddelde burger in ons land of zou dit toch moeten worden genuanceerd? Pleit men bij concrete situaties werkelijk voor harde maatregelen of verkiest men ook soms een alternatieve aanpak?

Daarnaast is er lang geen duidelijke en coherente aanpak geweest in ons land. Dit werd tijdens de stage bij Binnenlandse Zaken opgemerkt en bleek te wijten te zijn aan tal van zaken: beperkte politieke interesse, overlappende bevoegdheden, verschillende regeringen met verschillende visies, onderschatting van de ernst, besparingen waardoor er geen budget is voor een volledig uitgewerkt beleid,.... Dat is, vooral door de aanslagen in en rond Parijs, stap voor stap aan het verbeteren (d.m.v. het 12-puntenplan) maar is nog verre van hoe het zou moeten zijn (Geens, 2015). Daarom is het interessant om te bekijken welke sancties de voorkeur genieten bij jongeren en beleidsmakers.

Er werd deze richting ingeslagen doordat jongeren (zeker minderjarige) vinden dat ze nauwelijks worden gehoord en serieus worden genomen in de politieke wereld (O'Toole, Marsh, & Jones, 2003). Adolescenten zijn belangrijk omdat ze enerzijds de toekomst van de wereld mee zullen bepalen en anderzijds een kwetsbare groep vormen om in de radicaliseringskolk te vallen (Van San et al., 2010). Dit laatste komt voor een groot deel doordat jongeren tijdens hun adolescentie op zoek gaan naar hun identiteit. Wanneer dit stroef verloopt, kan dit de jongere in kwestie kwetsbaar maken om in de radicaliseringskolk te draaien (vooral wanneer men in zijn/haar omgeving contact heeft met radicale personen) (Pauwels et al., 2014; Nederlands jeugdinstuut, 2011 ; Van Yperen, 2009; Slot & van Aken, 2014).

Daarnaast zijn er ook vele andere oorzaken van radicalisme, maar daar zal verderop worden op ingegaan (bij het deel *vignetten*, hoofdstuk *methodologie*) (Pauwels et al. 2014, Noppe et al. 2011).

De samenleving wordt voor een groot deel bepaald door het beleid dat gevoerd wordt. Daardoor werd er op het idee gekomen om lokale politici bij deze survey te betrekken. Ze spelen namelijk een cruciale rol in het uittekenen van het toekomstig beleid en hebben ook enigszins invloed op de denkwijzen bij de burger (Roberts & Hough, 2002).

Met het onderwerp van dit onderzoek, nl. de punitiviteit van beleidsmakers en jongeren ten opzichte van radicale personen, werd op verschillende andere manieren in aanraking gekomen. Ten eerste door middel van de stage bij Binnenlandse Zaken. De ervaringen die daar werden opgedaan deden me beseffen dat radicalisme steeds vertrekt vanuit een voedingsbodem. Daarbij kan de maatschappij ook een belangrijke rol spelen. Wanneer deze bepaalde individuen stelselmatig uitsluit, kan dit bij sommige personen leiden tot frustratie en onrechtvaardigheidsgevoelens. Deze emoties zijn vaak de basis voor het ontstaan van radicalisme (Pauwels et al. 2014). Dit komt doordat men zich niet meer verbonden voelt met de samenleving en er een alsmaar grotere kloof komt, tussen het radicaliserend individu en de rest van zijn directe omgeving. Langs die weg wordt hij/zij kwetsbaarder voor ronselaars en radicale propaganda op het internet. Dit laatste werd al aangehaald bij de bachelorproef (Pauwels et al. 2014, Praet, 2014; Noppe et al, 2011; Neumann et al, 2007).

Dit onderzoek is uniek gezien het de eerste keer is dat de punitiviteit van beleidsmakers werd nagegaan en de scenario's zich allemaal afspelen rond het thema radicalisme. Het was dan

ook onduidelijk in welke mate lokale politici bereid zouden zijn om mee te werken aan de survey. Dit onderzoek is dan ook verkennend van aard, waardoor er geen representativiteit werd beoogd.

In België staan onderzoeken naar punitiviteit bij de burger op een laag pitje, met uitzondering van enkele studies (Vanderhaeghen, 2012, Ponsaers, 2010). Wanneer er in dit land wordt gesproken over burgers en hun punitiviteit wordt al snel de link gelegd naar de justitiebarometer. Dit is één van de bekendste instrumenten waarbij onder meer de publieke opinie t.o.v. bestraffing ter sprake komt. Deze is in België tot nu toe 3 keer afgenomen, nl. 2002, 2007 en 2010. Op dit moment is men met een nieuwe editie bezig. De burger wordt daarbij ondervraagd over 5 uiteenlopende misdrijven (met name moord, georganiseerde misdrijven, seksuele, financiële, verkeers- en drugsdelicten). Op basis van de recentste editie kan er geconcludeerd worden dat de burger over het algemeen vond dat de sanctie voor een bepaald misdrijf niet zwaar genoeg was (met uitzondering van de verkeersmisdrijven) (Parmentier et al. 2004, Hoge Raad voor de Justitie, 2010; Vanderhaeghen, 2012). Uit eerder wetenschappelijk onderzoek was al gebleken dat de burger een straf nooit zwaar genoeg vond en dat de rechter te mild sanctioneert (Ponsaers, 2010; Tammes & Dekker, 2007). Er kan dus gezegd worden dat de punitieve ingesteldheid bij de burger aan de hoge kant ligt. Dit zou niet te maken hebben met de stijgende criminaliteit (aangezien deze tijdens dat onderzoek stabiel was), maar eerder met de stijgende onveiligheidsgevoelens die onder meer ontstaan uit de lage pakkans van delinquenten. Daardoor werd dan ook uit dat onderzoek besloten dat vooral de voordeur (m.n. politie) van de strafrechtsbedeling een cruciale rol speelt en er veel meer zou moeten voor gezorgd worden dat een delinquent vaker wordt gestraft in plaats van zwaarder. Dit aangezien zware straffen geen gunstig effect blijken te hebben (Ponsaers, 2010; Van Noije & Wittebrood, 2008).

Een ander meetinstrument voor punitiviteit bij de burger vinden we terug in ICVS, dat staat voor International Crime Victims Survey. Daarin vraagt men, na een korte beschrijving van het delict, de gewenste straf voor de dader van een bepaald feit. Daarbij kon gekozen worden tussen: de gevangenisstraf, werkstraf, geldboete, opschorting of andere sanctie. Belgen behoorden bij deze survey tot een gemiddeld punitief publiek (Goethals, 2005; Vanderhaeghen, 2012; Unicri, 2015).

1.2 Probleemstelling

Naar aanleiding van bovenstaande vaststellingen werd er besloten om de probleemstelling uit deze thesis te laten draaien rond de punitiviteit van jongeren en beleidsmakers ten opzichte van radicaliserende jongeren. Om hierop een zicht te krijgen zal er een antwoord worden gezocht op volgende onderzoeksvragen: *1) Welke sancties en sanctiematen geven jongeren aan radicaliserende personen? 2) Welke sancties en sanctiematen voor geradicaliseerde personen dragen de voorkeur bij beleidsmakers? 3) In welke mate zijn er gelijkenissen en verschillen waar te nemen tussen beide groepen?* Om dit genuanceerder te kunnen beantwoorden zal er worden nagegaan in welke mate *de achtergrondkenmerken* en de *hoeveelheid informatie* een rol zouden kunnen spelen. Door deze thesis krijgen de beleidsmakers een indicatie over de sanctievoorkeuren van jongeren en kunnen adolescenten hun stem laten horen aan politici. Zo kan de kloof tussen jongeren en politiek verkleinen.

Om dit alles te weten te komen is er gebruik gemaakt van een eigen geconstrueerde online vignettensurvey met 6 fictieve scenario's (vignettes). Deze verhalen werden gedestilleerd vanuit de ervaringen die tijdens de stage bij Binnenlandse Zaken werden opgedaan in combinatie met de wetenschappelijke literatuur die er tijdens de stage werd gelezen (Pauwels et al. 2014; van den Bos et al., 2009; Horgan, 2005; Noppe et al, 2011; Al-Lami, 2008). Deze enquête werd voorgelegd aan zowel jongeren als lokale politici. Doordat ze over dezelfde hoeveelheid informatie beschikken is er een vergelijking tussen beide groepen mogelijk en kan er een antwoord worden gezocht op bovenstaande vragen.

Deze thesis is opgedeeld in 5 hoofdstukken (excl. literatuurlijst en bijlages). Vooraleer te starten met de andere delen zal eerst de context waarin deze masterproef zich afspeelt worden geschetst, aangezien deze een grote invloed kan hebben op de respons en resultaten. In het volgende deel zal het theoretisch luik worden behandeld. Daarin zal er worden nagegaan welke sancties (in het algemeen en waar mogelijk in het bijzonder) kunnen werken, zal er een stand van zaken worden gegeven over de huidige punitiviteitsonderzoeken en worden de definities besproken die bij deze masterproef zullen worden gehanteerd. Vervolgens zal in het volgende hoofdstuk dieper worden ingegaan op de methodologie en zullen de gemaakte keuzes worden verduidelijkt. Daarna zal er een overzicht gegeven worden van de resultaten die de survey heeft opgeleverd. Tot slot zal er een besluit worden geformuleerd waarbij ook enkele beleidsaanbevelingen zullen gedaan worden.

1.3 Context

Aangezien de huidige context een grote invloed kan gehad hebben op de respons en resultaten van dit onderzoek is er besloten hieraan een afzonderlijk onderdeel te spenderen.

De enquête is afgenomen de periode kort na de aanslagen in Parijs, de anti-terreuroperatie in Verviers en tijdens de aanslagen in Denemarken (Deredactie.be, 2015; Nieuwsblad.be, 2015; Knack.be, 2015; Van Thillo, 2015; Nos.nl, 2015). Aan deze zaken werd door de pers vaak veel aandacht aan besteed. Deze daden zijn gepleegd door aanhangers van jihadistische bewegingen. Vooral aan de terroristische groepering “Islamitische Staat” (IS) werd er veel aandacht gegeven. Dit kan voor een groot deel te wijzen zijn aan het feit dat er tamelijk wat jongeren uit ons land zich hebben aangesloten bij deze beweging om mee te strijden bij het oprichten van een kalifaat dat zich voorlopig beperkt tot delen van Syrië en Irak (al zijn er in Libië ook acties waarneembaar) (Winsor, 2014; Van Loon, 2015a). België blijkt relatief (in aantal per 1000 inwoners) gezien het grootste aantal buitenlandse Syriëgangers te leveren van alle Europese lidstaten (Brandon, 2015). Sinds een internationale coalitie (waarvan België deel uitmaakt) de strijd aangaat met IS, komt ons land ook alsmaar vaker in het vizier van deze groepering. Dit uit zich in vele bedreigingen naar België toe waardoor het dreigingsniveau, dat door OCAD bepaald wordt, op niveau 3 stond. Dit is het op één na hoogste niveau en houdt in dat de dreiging “ernstig” te noemen is (Ibz, 2015).

Voorals sinds aanslagen in Parijs is er een hele hetze geweest vanuit de media en de politiek, waardoor het onderwerp een heet hangijzer werd. Experts kwamen aandragen op tv, op het internet verschenen dagelijks nieuwe analyses, een terreurdebat werd op VTM georganiseerd, er werd door de huidige regering (N-VA/Open VLD/CD&V/MR) een 12-puntenplan aangekondigd,.... Dit plan stond al in het regeerakkoord maar werd door de gebeurtenissen in Frankrijk versneld doorgevoerd. Het meeste ophef werd veroorzaakt door het punt waardoor het mogelijk was om militairen in te zetten bij dreigingsniveau 3. De steden Antwerpen en Brussel maakten hiervan gebruik om op deze manier potentiële doelwitten beter te kunnen beveiligen (Deredactie.be, 2015b). Al kwam daar meteen reactie op omdat dit ook volgens sommigen de onveiligheidsgevoelens in de hand zou werken, dus in de kaart spelen van terroristische groeperingen zoals IS en Al-Qaeda (GVA, 2015). Daarnaast kan er ook de opmerking gemaakt worden of deze militairen wel een nut hebben. Deze radicale groepen hebben namelijk niet echt een doelwit maar zijn er eerder op uit om angst en verdeeldheid te

creëren bij de bevolking. Zo kan men op elke locatie toeslaan waar de bevolking leeft. Dan komt de vraag al snel naar boven of het dan wel zin heeft om bepaalde gebieden door militairen te laten beveiligen als andere potentiële doelwitten een straat verder onbeveiligd staan. Aan de andere kant is het natuurlijk goed om targets die extra risico op terroristische daden extra te beveiligen. Daarbij kan dan weer meteen opgemerkt worden waarom men bepaalde groepen die een groot risico lopen op aanslagen wel beveiligd en andere niet. Bijvoorbeeld waarom wel synagogen en andere joodse gebouwen (die een doelwit zijn van jihadistisch terrorisme) en waarom niet of op zijn minst veel minder moskeeën en andere gebouwen waar vele moslims samenkomen (terwijl deze het doelwit zijn van zowel extreemrechtse organisaties als van bepaalde jihadistische bewegingen, die hen ook als ongelovigen zien).

Ook moet er vermeld worden dat er op 24 mei 2014 ook al een aanslag heeft plaats gevonden in het Joods Museum in Brussel. De dader zou ook te linken zijn aan IS. Toen ontstond er veel minder heisa waardoor dit nieuws snel terug gaan liggen was en er geen ingrijpende maatregelen werden genomen (Deredactie.be, 2015a). Dit kan te wijten zijn geweest aan het feit dat er een dag later verkiezingen plaatsvonden, waardoor alle aandacht daarnaar werd gezogen.

De mogelijke gevolgen van deze context op de respons zullen bij methodologie besproken worden. Op vlak van de resultaten kan er worden gezegd dat vooral bij de fictieve scenario's rond religieus-geïnspireerd radicalisme te bekijken valt of de resultaten beïnvloedt zijn, doordat een IS-ganger daar de hoofdrol speelt. Bij de andere verhalen worden er minder vertekeningen door de actualiteit verwacht aangezien deze tamelijk ver staan van wat er in de media is verschenen. Al moet hierbij wel worden opgemerkt dat er sinds de aanslagen in Parijs ook een toenemende xenofobie en racisme waar te nemen is (Brusselnieuws, 2015). Dit uitte zich in vandalisme tegen moskeeën, moslims die op straat werden aangevallen en vaker werden beledigd, de Pegidabeweging die opkomt tegen de islamisering (Van Loon, 2015b; HLN.be, 2015). Deze beweging bestond in Duitsland al voor de aanslagen, maar er is ondertussen ook een Vlaamse variant van op te merken. Normaal zouden deze al eind januari een eerste betoging hebben gedaan door het verhoogde dreigingsniveau in het land kreeg men geen toelating. Uiteindelijk kwamen ze midden februari op straat, nadat ze een verbod hadden genegeerd van de Antwerpse burgemeester (Demeulemeester, 2015). Ook in Gent is er recentelijk een betoging van hen geweest (op 13/04) (Knack.be, 2015).

Naast al de actualiteit rond radicalisme en terrorisme kunnen ook andere zaken die zich in de afgelopen maanden afspeelden een zeer belangrijke rol spelen bij de respons en resultaten van deze enquête. In de eerste plaats kan er gedacht worden aan de aanhoudende economische crisis en de besparingen die dit met zich meebrengt. Door al de extra werkdruk en stress die dit met zich kan meebrengen is het niet ondenkbaar dat dit sommige mensen ook afremt om aan een onderzoek deel te nemen. De onzekerheid over de toekomst kan ook zorgen voor angst en zelfbehoud waardoor men op zichzelf terugplooit en ook sneller naar repressieve sancties zal grijpen bij de scenario's. Deze ontwikkelingen kunnen ook invloed hebben op de resultaten van deze enquête.

Daarnaast is er sinds eind 2014 ook een nieuwe regering aan de macht die al voor veel sociale onrust heeft gezorgd door de besparingsplannen (Temmerman, 2014). Deze regering is centrumrechts en heeft voorlopig het imago van een regering die het geld gaat halen bij de gemiddelde burger, terwijl de kapitaalkrachtigen worden gespaard. Dit ligt in de lijn met de angst en onzekerheid die dit kan meebrengen zoals hierboven beschreven. Daarbij zou zowel een invloed kunnen te bespeuren zijn op de respons (bv. "ik heb al genoeg aan mijn hoofd, dus ik maak geen tijd voor een enquête") als op de resultaten (bv. meer repressieve reacties).

In dit deel werd dus duidelijk dat er verschillende actuele ontwikkelingen een rol kunnen spelen op de respons en resultaten van de enquête die bij deze thesis hoort. Bij de respons kan dit bij beleidsmakers een positief effect hebben gehad (doordat het zo hoog op de politieke agenda staat), terwijl dit bij de scholen een sterk afremmend effect kan gehad hebben (een taboesfeer die rond het onderwerp hangt). Bij de resultaten wordt er verwacht dat respondenten hier repressiever zullen zijn dan in een situatie waar er veel minder sociale onrust is en terrorisme zich minder laat voelen in de samenleving (wat niet in deze survey kan worden gemeten). Vooral bij de fictieve scenario's die zich in een IS-landschap afspelen zou er extra aandacht moeten zijn voor eventueel invloeden van de actualiteit, gezien dit van alle scenario's het dichtste bij de huidige context staat.

2 THEORETISCH LUIK

2.1 De theoretische bril

Er kan op verschillende manieren naar het onderwerp van deze thesis worden gekeken. Daarbij kan er verwezen worden naar de punitiviteitsonderzoeken (zie deel *eerder onderzoek*). Dit onderzoek bouwt daarop voort. Maar in plaats van de punitiviteitskloof te meten tussen burgers en rechters zal het deze keer worden gemeten tussen burger en beleidsmakers. Daaraan aanverwant kunnen de draagvlakonderzoeken worden vermeld. Dit zijn onderzoeken waarbij men nagaat in welke mate er een draagvlak is bij het publiek voor bepaalde aanpakken (Ruiter et al., 2011). Bij deze thesis zal dit worden nagegaan door te kijken in welke mate de sancties van de jongeren overeen komen met deze van beleidsmakers. Hoe groter de overeenkomsten zijn tussen beide, hoe groter het draagvlak voor strafrechtelijk beleid zal zijn.

Deze thesis kan worden gezien als kritisch wetenschappelijk onderzoek van het beleid. In een democratie wordt er vanuit gegaan dat het beleid de wil is van het volk. In deze vorm van maatschappij zou iedereen gehoord moeten worden, maar dit is niet het geval (Roberts & Hough, 2002). Minderjarigen hebben geen stemrecht en tijdens de verkiezingen werd er door de meeste partijen nauwelijks aandacht aan hen besteed (Peeters, 2014). Deze studie probeert daar iets aan te doen door hen een stem te geven. Zij zijn in dit onderzoek de vertegenwoordiging van de burger. Zo wordt er getracht ook hun mening over dit onderwerp eens te laten horen en te bekijken waar ze overeenkomen en waar ze verschillen met die van lokale politici. Wanneer (lokale) politici dit onderzoek lezen zullen ze dus meer te weten komen over de attitude van jongeren ten opzichte van sanctioneren. Zo kan er ook rekening met hen worden gehouden in toekomstig beleid. Dit onderzoek is van verkennende aard (en theoriegericht) maar geeft wel al een indicatie welke richting de jongeren over het algemeen zouden kunnen denken.

2.2 Eerder onderzoek

In eerder onderzoek kwam al naar voor dat burgers strenger zullen straffen wanneer deze minder geïnformeerd zijn (De Keijser et al., 2006). Daarbij zullen mensen die weinig weten over politie en justitie vaker veel strenger oordelen dan personen die heel geïnformeerd zijn. Al blijkt ook dat wanneer iemand over evenveel informatie beschikt als een rechter de punitiviteitskloof niet zal sluiten, maar wel kleiner zal worden. Dit werd nagegaan door volledige strafdossiers met dezelfde informatie aan burgers en rechters voor te leggen. Daaruit bleek dat er een groot verschil bleef bestaan tussen beide. Dit zou kunnen te maken hebben met de expertise die rechters hebben en hun inzicht over wat werkt en wat niet werkt. Ze zijn ook veel meer bewust van de juridische mogelijkheden dan de gemiddelde burger. Om de punitiviteitskloof tussen burgers en rechters absoluut te dichten zou de burger dan ook echte oordelen moeten vellen, maar dit zou niet ethisch verantwoord zijn en zo zou hij ook geen burger meer zijn, maar werkelijk rechter (De Keijser et al., 2006).

In ander onderzoek kwam naar boven dat burgers, naargelang hun politieke voorkeur, andere sancties zullen willen opleggen. Waar linkse kiezers eerder pleiten voor resocialiserende maatregelen zoals de werkstraf, zullen rechtse kiezers eerder gaan voor vergeldende straffen zoals gevangenisstraf (Ruiter et al., 2011). Het is dan ook interessant om te bekijken in welke mate dit ook terug te vinden zal zijn in deze thesis. In het onderzoek van Riley & Rose (1980) werd de publieke opinie vergeleken met percepties over hen door beleidsmakers. Gottfredson & Taylor (1984) vergeleken de percepties van politici over de publieke opinie met de resultaten die voortkwamen uit opinieonderzoek bij de bevolking. Wanneer deze twee studies worden gecombineerd kan geconcludeerd worden dat beleidsmakers de publieke steun voor hervormingen onderschatten. Men kwam tot de conclusie dat diegene die verantwoordelijk zijn voor de hervormingen een veel meer verfijnd begrip zouden moeten hebben van de publieke opinie (Riley & Rose, 1980; Gottfredson & Taylor, 1984).

Door middel van deze thesis wordt er geprobeerd lokale beleidsmakers inzicht te geven in de attitude van jongeren over dit thema. Na voorgaande studies werd er een kloof zichtbaar tussen wat de publieke opinie denkt en wat beleidsmakers denken dat het publiek zou denken (Roberts & Hough, 2002). Het is dan ook boeiend om te onderzoeken of beide groepen ook werkelijk anders denken over de aanpak van radicalisme.

2.3 Definities

2.3.1 Radicalisme

Bij deze masterproef zal radicalisme de rode draad zijn doorheen de casussen. Deze term omvat zowel de uitingen van gewelddadige als van niet-gewelddadige aard. Dat is een groot verschil met definities over radicalisering, waarbij geweld telkens een belangrijk element is (Gielen, 2008). De definitie van radicalisme is terug te vinden in het preventiehandboek ‘Theorizing Terrorism: Terrorism as a moral action’ (Bouhana & Wikström, 2008). Gebaseerd op hun uitleg kan radicalisme als volgt omschreven worden:

“ ... Op individueel niveau kan radicalisme gezien worden als een gedragsverandering, zoals een plotselinge intensieve participatie bij religieuze instellingen en het naleven van bepaalde rituelen, gecombineerd met een actieve deelname aan groepen die bekend staan omwille van hun extremistische standpunten... ” (Bouhana & Wikström, 2008, 13, eigen vertaling)

Vanwege de negatieve connotatie die de term radicalisme in zich draagt en gezien ook jongeren zullen worden bevraagd bij de websurvey, zal er ook vaak gebruik worden gemaakt van de synonieme pedagogische term: extreme idealen (Van San et al., 2010). Welke oorzaken radicalisme kan hebben zal verderop worden besproken, door dit te koppelen aan de scenario’s die gehanteerd werden (zie 3.1.2).

2.3.2 Punitiviteit

Het draait bij punitiviteit vaak rond de steun die men geeft aan vergeldende doelen (Walker & Hough, 1988). Al zijn er in de literatuur ook andere interpretaties te vinden, waaronder deze:

“In this model, a perceived rule or norm violation is said to arouse a negative affective reaction (such as anger), which triggers a demand for ‘justice to be done’ in order to return to a phase of homeostasis in which the rule or norm is perceived to be vindicated. Punishment is seen not only as an attempt to change the beliefs or status of the offender, but also to confirm or reestablish consensus about the moral nature of the rule that was violated. By making sure the perpetrator ‘gets what he deserves’, the moral order is restored and people can hold on to their belief that the world is just (Hafer and Bègue, 2005; Lerner, 1980).”
(Haas et al., 391, 2012)

Bij deze thesis zal er punitiviteit vooral vanuit de vergeldingsgedachte worden benaderd. Aangezien de gevangenisstraf een vergeldend doel heeft, wordt dit gezien als de meest punitieve straf (waardoor deze bij de odds apart zal worden genomen) (Ruiter et al., 2011).

2.3.3 Punitiviteitskloof

De punitiviteitskloof ging bij eerdere onderzoeken over het verschil tussen wat burgers en rechters de passende strafzwaarte vinden voor een bepaalde persoon door een gegeven misdrijf. Bij deze masterproef zal het gaan om het verschil tussen wat burgers (jongeren) en beleidsmakers (lokaal) de passende strafzwaarte vinden. Dit is een van de eerste keren dat de punitiviteitskloof tussen beide groepen wordt gemeten. Daarbij werd er voor jongeren gekozen door de hogere kwetsbaarheid die ze lopen voor radicalisme en voor lokale beleidsmakers omwille van hun invloed die ze kunnen hebben op het beleid (Van San et al., 2010; Pauwels et al., 2014; Nederlands jeugdinstituut, 2011).

Over het algemeen kan de punitiviteitskloof in 3 secties worden onderverdeeld. De eerste sectie is de ‘echte kloof’: het verschil tussen het publieke oordeel en dat van rechters. De tweede sectie is de kloof gepercipieerd door het publiek: het is het verschil tussen wat het publieke oordeel is en wat het publiek denkt een rechter zou doen. De derde sectie is de publieke misvatting: het verschil tussen wat het publiek denkt dat een rechter zou doen en het eigenlijke oordeel van een rechter. (Elffers, de Keijser & Van Koppen, 2006)

2.3.4 Jongeren

Onder jongeren zal in deze studie worden verstaan: Personen uit voornamelijk de 3^e graad secundair onderwijs uit de gemeenten Lokeren, Sint-Niklaas en Gent. Daarbij werd er beoogd de leeftijd te begrenzen tussen 16 en 20 jaar. Aangezien er enkele waren die net buiten deze indeling vielen en toch geldig hadden geantwoord werden alle deelnemers tussen 14 en 24 jaar in de analyse opgenomen (van alle geldige respondenten was 14,84% boven de 20 jaar). De iets jongere dan de beoogde doelgroep werden opgenomen omdat er al een deel van deze groep klaar kan zijn voor zulke enquête, de iets oudere ook aangezien dit er niet substantieel veel waren en deze nog als adolescenten kunnen worden gezien.

Doordat er niet voldoende scholen bereid waren tot deelname, werd de enquête voor jongeren ook op enkele websites geplaatst. Daardoor zullen er ook adolescenten hebben deelgenomen

die niet in bovenstaande gemeenten studeren, maar het is moeilijk hierover uitspraken te doen gezien in de enquête de woonplaats werd bevraagd.

2.3.5 Beleidsmakers

Onder beleidsmakers zal in deze studie worden verstaan: Personen die actief zijn als beleidsmaker op lokaal niveau in de gemeenten Lokeren, Zele, Antwerpen, Aalst, Mechelen, Vilvoorde, Maaseik, Gent en Dendermonde. Deze term omvat voor de steden Antwerpen en Lokeren: de burgemeester, schepenen en de leden van de gemeenteraad. Lokeren werd gekozen gezien dit de geboortestad is (dus pragmatische reden) en Antwerpen omdat daar sterk uiteenlopende politieke kleuren te vinden zijn. Bij de andere plaatsen werden enkel de burgemeester en schepencollege gecontacteerd. Deze gemeenten werden gekozen omdat sommige ervan (Vilvoorde, Mechelen, Antwerpen, Maaseik) al een uitgewerkt beleid tegen radicalisme hebben, andere (zoals Zele) zodat er uiteenlopende types gemeenten deelnamen.

Er valt op te merken dat sommige beleidsmakers ook supralokaal actief zijn (bvb. Vlaams Parlement), waardoor deze groep respondenten dus niet exclusief lokale politici zijn.

2.3.6 Vignet

Vignettes zijn hypothetische scenario's. Daarbij worden aan de hand van concrete situaties aan de respondenten vragen gesteld hoe zij dit zouden aanpakken (Beyens & Tournel, 2010) . In deze masterproef zullen fictieve vignettes gebruikt worden maar met een zo hoog mogelijk realiteitsgehalte (bijvoorbeeld de context zo realistisch mogelijk).

Er werd in deze studie gekozen om vignettes te gebruiken aangezien dit in het verleden zijn nut al had bewezen bij andere onderzoeken die uitspraken wouden doen over de punitiviteit van burgers (Ruiter et al., 2011; De Keijser et al, 2006; Vanderhaeghen, 2012). In het deel *vignetten* bij het hoofdstuk *methodologie* zal er verder op deze werkwijze worden ingegaan.

2.4 Welke sancties (kunnen) werken

In dit deel zal kort worden nagegaan welke sancties het meest effectief zijn. Hier zal onder effectiviteit worden verstaan: dat men in de toekomst geen of op zijn minst minder delinquent gedrag meer pleegt. Daarbij zal er vooral worden gekeken naar de traditionele sancties, aangezien deze al het vaakst wetenschappelijk zijn bestudeerd (de gevangenisstraf in het bijzonder). Dit zou ons inzicht moeten geven in welke mate de respondenten die deelnamen aan het onderzoek, kozen voor sancties die werkelijk kunnen helpen in het verminderen van delinquent gedrag. Aangezien radicalisme een tamelijk eigensoortig fenomeen is in vergelijking met andere delinquente gedragingen is het voorlopig moeilijk in te schatten in welke mate de eerder wetenschappelijk gevonden bevindingen over de effectiviteit ook van toepassing zijn bij dit soort afwijkend gedrag.

2.4.1 Gevangenisstraf

Wanneer we kijken naar wat er voorlopig in de wetenschappelijke literatuur bekend is over de gevangenisstraf kan er gezegd worden dat de resultaten niet eenduidig zijn. In welke mate deze straf afschrikt om in de toekomst verder delinquent gedrag te plegen hangt sterk af van de zekerheid die er is dat dit gedrag opnieuw bestraft zal worden (Dölling et al., 2009). Vele experts weten wel al decennia dat de gevangenisstraf weinig effect heeft op het verminderen van criminaliteit, het zijn vooral de oorzaken van criminaliteit die moeten worden aangepakt (Tonry, 2004).

Daarnaast speelt ook het soort van misdrijf dat men heeft gepleegd een rol. Zo zal de gevangenisstraf effectiever zijn bij criminaliteit die over het algemeen als minder ernstig wordt gezien (bvb. verkeer). Het zal dus minder effectief zijn (op vlak van afschrikking) bij zwaardere misdrijven, zoals verkrachtingen (Dölling et al., 2009). Ook blijkt een “kale” detentie (dus zonder begeleiding in de gevangenis) niet te werken, het kan zelfs criminaliteitsversterkend zijn (Nagin et al., 2011).

Het is moeilijk om in te schatten in welke mate de gevangenisstraf effectief kan zijn voor het verminderen van radicaliserend gedrag. Er staat wel vast dat de gevangenis een broeihaard is voor radicalisme (Feve, 2014). Wanneer we kijken naar de factoren die radicalisme kunnen veroorzaken kan dit fenomeen te wijten zijn aan het feit dat men geïsoleerd zit van de maatschappij, zich soms onrechtvaardig behandeld voelt en men in de gevangenis vaak met

frustratiegevoelens zal lopen (Pauwels et al., 2014). De nieuwe regering en in het bijzonder de minister van Justitie (Koen Geens) proberen hieraan iets te doen door diegene die anderen proberen te “besmetten” met radicalisme te isoleren en tegelijk in te zetten op de de-radicalisering (en op zijn minst disengagement) bij deze personen (Geens, 2015). Het valt op lange termijn af te wachten of dit werkelijk effectief is, aangezien bij deze aanpak het gevaar blijft dat men radicaal zal blijven en de radicalen samen betere plannen zouden kunnen maken voor toekomstige acties (Feve, 2014). Ook kan er aan gedacht worden dat het moeilijk is om in te schatten wie er wel een gevaar vormt om andere te “besmetten” en wie niet. Vanaf wanneer grijpt men in? Zal men ook optreden tegen personen die langs radicaalrechtse en radicaallinkse kant besmetten of zal men enkel diegene isoleren die dit religieus-geïnspireerd doen omdat dit op dit moment het meeste actueel is? Allemaal vragen waar op dit moment geen duidelijk antwoord over is, zeker gezien isolatie door middel van gevangenis en radicalisme nu eenmaal met elkaar samenhangen (Feve, 2014).

De vraag of men extremistische individuen best afzondert of tussen de andere gevangenen moet integreren komt ook soms naar boven en blijft veel onduidelijkheid over. Er is voorlopig geen antwoord op te vinden of het helpt om hen tussen de andere gevangenen te laten leven, met eventueel een afzondering van de jongeren die kwetsbaarder zijn om in de radicaliseringsval te trappen. Het voordeel van deze optie is dat de geradicaliseerde dan ook tussen anderen leeft en misschien op die weg een alternatief ziet voor diens radicale ideeën, al is besmetting niet uit te sluiten. De andere optie is hen isoleren van de andere gedetineerden en in een aparte blok steken met andere veroordeelde radicalen. Daarbij wordt er het gevaar gelopen dat dit “blok” zal dienen als “echo chamber”, waarbij men nog meer overtuigd geraakt van de eigen ideeën. Wanneer je deze samenzet riskeer je ook dat ze nog radicaler zullen worden en samen plannen zullen maken voor terroristische acties. Het voordeel is wel dat ze anderen niet kunnen besmetten langs deze manier (Feve, 2014).

Vele maatregelen die werden genomen in het verleden bleken juist een radicaliserend effect te hebben (Feve, 2014). Als men in de gevangenis effectief resultaten wil hebben op het vlak van de-radicalisatie moet men proberen te focussen op het opbouwen van een vertrouwensrelatie in plaats van de mechanismen te gebruiken die men ook bij andere gedetineerden toepast (door met hen te praten in plaats van enkel maar over hen). De maatregelen die men neemt zouden allesomvattend moeten zijn: bvb. inzetten tijdens de detentieperiode op educatie, welzijn, relaties en ondersteuning daarna. Daarnaast zou de

omgeving van de persoon in kwestie grondig moeten worden gescreend. Deze kan zeer ondersteunend zijn en hen terug van het radicaliseringspad helpen, maar kan eveneens zorgen dat men terug op het foute pad geraakt en alles afleert wat men positiefs in de gevangenis heeft aangeleerd. Wanneer men met een succesvol resultaat wil eindigen zou er bij deze groep ook ingezet moeten worden op de motivatie van daders, hen vertrouwen geven en de juiste begeleiders (Feve, 2014).

Vervolgens is ook een goede communicatie tussen de gedetineerde en cipiers van levensbelang. Als men vaak ander personeel bij de gevangenen laat is dit niet goed voor de vertrouwensband tussen beide groepen en dus nefast voor het resocialisatieproces. Net zoals gevangenen vaak van de ene naar de andere gevangenis sturen ook niet goed is voor de relatieopbouw. Op dit moment wordt de nadruk teveel gelegd op risico en te weinig op de positieve mogelijkheden zoals vertrouwen. Ook is de publieke opinie meestal moeilijk te overtuigen om te investeren in de re-integratie van radicale personen (Feve, 2014). Sommigen blijven denken dat er weinig aan te “verbeteren” is. Om iets aan deze negatieve attitudes bij het publiek te doen kan de media een belangrijke rol spelen (Feve, 2014).

Andere zaken die zouden kunnen worden ondernomen is bvb. het aanmoedigen van de cipier om aan ander personeel om vragen te stellen wanneer men bepaalde gedragingen opmerkt waarmee men niet vertrouwd is, hen trainen op bepaalde situaties (vb. dialoog naspelen), meer personeelsleden aannemen waarin de gedetineerde zich herkent (bvb. voor jihadistische radicalen zou men op de plekken waar zij zitten gematigde moslims, na screening, kunnen aannemen) (Feve, 2014).

Wanneer er gekeken wordt naar het recidivegedrag bij mensen die een gevangenisstraf achter de rug hebben zien we meestal dat er in het beste geval geen effect is (Green & Winik, 2010). In andere onderzoeken is er wel een effect en blijkt dit negatief te zijn in vergelijking met alternatieven (Bales & Piquero, 2012; Lipsey & Cullen, 2007). Al zou dit verder moeten bekeken worden naargelang het profiel van de gedetineerde (Bales & Piquero, 2012)

Er kan dus besloten worden dat lange gevangenisstraffen geen afschrikkende werking hebben en dat het voorlopig moeilijk in te schatten is hoe personen die omwille van radicaal gedrag in de gevangenis terecht gekomen zijn, werkelijk minder radicaal zullen zijn geworden wanneer deze de gevangenis verlaten. Het beleid zou zich vooral moeten richten op disengagement (waardoor men geweld afzweert) en veel minder tot volledige de-radicalisering, omdat dit op

dit moment naïef lijkt. Gezien de bijzondere aard van radicalisme (zeker het feit dat de gevangenis zelf een broeihaard is voor radicalisme) zou er verder onderzoek hiernaar gedaan moeten worden. Voorlopig is er weinig bewijs van wat effectief werkt bij hen in de praktijk. Is het bijvoorbeeld genoeg hen geweld te laten afzweren of dient men echt een heel andere blik op de samenleving te krijgen om geen gevaar meer te zijn (Feve, 2014)?

2.4.2 Andere sancties

We zien in de wetenschappelijke literatuur dat de werkstraf tot nu toe weinig is bestudeerd in België en Nederland op het vlak van recidive, ondanks dat deze straf wel vaak wordt uitgevoerd (in ongeveer 60% van de gevallen bij jongeren en 20% bij volwassenen). In België is de studie van Geudens de enige bekende die aan de wetenschappelijke criteria voldoet (Wartna et al., 2013; Geudens, 1999). Bij deze studie kwam men tot de conclusie dat de werkstraf zorgt voor minder recidive. Zo zou de niet-recidive bij gemeenschapsdienst 49,5% bedragen, bij de jongeren die een andere (traditionele) maatregel opgelegd kregen zou dit slechts 25,5% zijn. Er dient wel opgemerkt te worden dat naarmate een jongere ouder wordt, de gemeenschapsdienst minder effect blijkt te hebben op de recidive. Zo bleek uit onderzoek dat de recidive onder 16 jaar na werkstraf 41,7% is en bij de 17-18 jarigen (57,9%). Toch kan er over het algemeen gezegd worden dat er bij de studie van Geudens een onverwacht hoog effect van de werkstraf was wanneer we daar eerdere studies naast leggen (Geudens, 1999).

Er zijn ook enkele andere onderzoeken naar recidive bij de werkstraf gedaan die al een tijd geleden zijn afgenomen. Zo bleek uit eerder wetenschappelijk onderzoek dat een groep minderjarigen die de werkstraf opgelegd kreeg significant lager recidiveerden, maar dat dit wel afhankelijk was van de straf waarmee men vergelijkt. Zo was het recidivepercentage 69% en bleek dit bij bijna alle andere sancties hoger te liggen, behalve bij de geldboete, nl. 63% (Van Der Laan, 1991). Daarnaast kwam in eerder onderzoek al naar boven dat diegene die de gemeenschapsdienst opgelegd kregen ook significant minder recidiveerden (42%) dan de kortgestraften (54%). Het bleek bij de groep van de gemeenschapsdienst wel zo te zijn dat men ofwel niet recidiveerde ofwel een omvang en snelheid haalde die vergelijkbaar was met die van de kortgestraften (Bol & Overwater, 1986).

In het onderzoek van Spaans (1994) kwam dan weer naar boven dat de volwassenen die een onvoorwaardelijke straf kregen meer recidiveerden dan diegene met een werkstraf en de mensen met een voorwaardelijke straf. Er bleek qua recidive uit dit onderzoek weinig verschil

te zijn tussen de personen met een werkstraf en diegenen met een voorwaardelijke straf. (Spaans, 1994).

Er kan dus geconcludeerd worden dat de werkstraf over het algemeen voor minder recidive kan zorgen, maar dat de sterkte van deze recidivevermindering afhankelijk is van de groep. Wanneer we op zoek gaan naar redenen waarom dit zo is kunnen volgende zaken worden aangehaald: gemotiveerdere begeleiders die meer bekommerd zijn om de persoon, voor de delinquent kan het als meer passend overkomen, de verhouding tussen de ernst van het misdrijf en de sanctie zal rechtvaardiger aanvoelen (Geudens, 1999). Bij geradicaliseerde personen zou nagedacht moeten worden wat een gepaste werkstraf zou zijn, die als rechtvaardig zou aanvoeld worden.

De effectiviteit van de geldboete, die ook relevant kon zijn voor deze thesis, werd nergens gevonden. Volgens mij lijkt dit bij geradicaliseerde personen niet veel effect te hebben, gezien dit vaak jongeren zijn en de geldboete dus vaak betaald zou worden door de ouders. Ook zal een geldboete waarschijnlijk niets veranderen aan de onrechtvaardigheidsgevoelens waarmee vele radicale personen kampen, integendeel. Als ze zien dat bepaalde radicale groepen niet aangepakt worden en bestraft en zij wel kan dit opnieuw gevoelens van onrecht uitlokken.

Belangrijk om op te merken is dat de acties die gericht zijn op volwassen daders meer succes hebben dan diegene bij jongeren. Dit kan zijn doordat volwassen daders zich meer zullen willen inzetten om hun leven te “beteren” dan jongeren. De volwassen personen hebben namelijk al vaak meer te verliezen zoals relatie, kinderen, werk, huis waardoor ze minder geneigd zullen zijn om terug criminaliteit te plegen. Dit kan verklaard worden vanuit de sociale controletheorie (Hirschi, 1969). Ook blijken de maatregelen die vanuit de resocialisatiefilosofie vertrekken beter te werken dan de straffen die gericht zijn op afschrikking (Wartna et al., 2013).

3 METHODOLOGIE

3.1 Vignetten

3.1.1 Algemeen

Om de mening van de respondenten te meten, is er gebruik gemaakt van vignettes. Er is hiervoor gekozen (boven andere methodes) aangezien dit in eerder wetenschappelijk onderzoek naar punitiviteit bij de bevolking succesvol bleek te zijn (Ruiter et al., 2011; De Keijser et al, 2006; Vanderhaeghen, 2012).

In het verleden is bij het meten van de punitiviteit bij de burger al meermaals gebruik gemaakt van vignettes, waarbij men kiest welke straf en strafmaat men wenselijk acht door te oordelen over korte fictieve scenario's. Daarin werd onder andere de steun nagegaan voor het opleggen van taakstraffen (Van der Laan, 1993). In het onderzoek van Ruiter en Tolsma (2010) werd er gebruik gemaakt van systematisch gevarieerde vignettes. Ook bij de thesis van Stef Vanderhaeghen (2012) werden er vignettes gehanteerd om tot uitspraken te komen. Bij De Keijser en Elffers (2009) werd er een steekproeftrekking gehouden bij de bevolking. Aan de hand van 1 vignet mocht men kiezen welke straf men gepast acht. Tot slot werden er ook fictieve scenario's gebruikt in het onderzoek van Ruiter et al. (2011).

Daarnaast zijn er ook nog varianten op deze onderzoeksmethode. In het onderzoek van De Keijser et al. (2006) legde men strafdossiers voor aan leken en rechters en vergeleek men deze. Bij Wagenaar (2008) betrok men een panel van burgers bij verschillende strafzaken op een intense wijze (vb. dossier lezen) en trachtte men hen tot een gemeenschappelijk oordeel te laten komen.

Het probleem bij deze onderzoeken is dat dit telkens een beperkt aantal delicten zijn, waardoor er een vertekend beeld kan optreden van de punitiviteit van de burger. In dit onderzoek werd er getracht een variatie te geven rond 1 thema, namelijk radicalisme. Daarin werd zowel aandacht besteed aan de lichtere vormen als aan de zwaardere vormen van dit onderwerp. Er werd wel gekozen om niet de zwaarste cases te nemen (vb. geen personen die mensen onthoofden of aanslagen met talrijke burgerslachtoffers). Dit aangezien het dan te

eenvoudig zou geweest zijn voor de respondent om de zwaarst mogelijke straf te kiezen. In dit onderzoek zal niet getracht worden na te gaan welk soort radicalisme (rechts-, links-, religieus-geïnspireerd radicalisme) men het zwaarst wil bestraffen. Daarvoor zijn de cases te uiteenlopend. Wel zal er gekeken worden welke sancties en sanctiematen men ethisch te verantwoorden vindt in bepaalde gevallen. Vindt men het verantwoord dat mensen die naar Syrië zijn gelokt maar daar geen geweld hebben gepleegd hier in de gevangenis belanden wanneer ze terugkeren? Vindt men het verantwoord dat mensen die een racistische daad hebben gedaan een taakstraf krijgen?

Daarnaast zijn sommige onderzoeken al tamelijk oud en misschien gedateerd (Van der Laan, 1993). Daarom kan het zinvol zijn om te bekijken of eerder gemaakte conclusies nog steeds gelden. Dat zal bij dit onderzoek niet worden nagegaan, aangezien het een nieuw terrein probeert te verkennen.

3.1.2 Wetenschappelijke fundamentele vignettes

De zes scenario's -die besproken worden in deze thesis- zijn samengesteld door middel van de expertises die tijdens de stage werd opgedaan, waarbij er ook veel wetenschappelijke literatuur werd gelezen (Pauwels et al., 2014; Van den Bos et al., 2009; Corens, 2008; Oleson, 2009). Om aan te tonen dat deze scenario's verband houden met de werkelijkheid, wordt er in dit stuk kort de vignettes geschetst en worden de voornaamste risicofactoren voor radicalisering aangehaald (er dient daarbij wel opgemerkt te worden dat "de geradicaliseerde" niet bestaat en dat er bij elke persoon andere factoren kunnen meespelen al komen een aantal zaken wel terug):

Scenario's radicaalrechts

"Tim (18) besluit zich aan te sluiten bij een neonazistische organisatie. Hij wil daarbij omdat hij ooit geslagen is geweest door iemand met een donkere huidskleur. In die groep leert Tim enkele mensen kennen die even racistisch als hem denken en ze spreken vaak af. Zo gaan ze samen naar optredens waar racistische liedjes worden gezongen. Na een tijdje kopen ze een spuitbus waarmee ze hakenkruisen en racistische leuzen op muren schrijven, maar daar worden ze nooit voor betrapt. Het loopt helemaal uit de hand wanneer ze plannen om iemand van Marokkaanse afkomst in elkaar slaan en het effectief doen. Het slachtoffer kan enkele weken niet gaan werken."

“Zelfde Tim maar die enkel dreigt met in elkaar slaan door te roepen ‘ga terug naar uw land of ik sla u in elkaar’. De politie hoort dit en ze nemen hem mee naar het politiekantoor.”

Dit gaat om een situatie waarbij iemand door middel van een negatieve ervaring in het verleden besluit zich aan te sluiten bij een neonazistische groepering. De voornaamste risicofactoren voor radicalisering zijn dus bij deze casus de negatieve ervaring die hij had uit het verleden en de invloed van de groep waartoe hij behoort. Hij is daarbij op zoek naar mensen die hetzelfde denken als hij. Die neonazistische groep voldoet daarbij aan zijn behoeftes. Vooral de sociale inclusie lijkt bij hem van toepassing. (Corens, 2008; Pauwels et al., 2014; Bjørge, 2002). Dat hij ooit geslagen is geweest door iemand van allochtone afkomst kan als een trigger event worden gezien, waardoor hij is beginnen te radicaliseren (Oleson, 2009).

Scenario's religieus geïnspireerd radicalisme

“Jamal (17) wordt al een hele tijd uitgesloten door de rest van zijn klas, hij is de enige moslim in zijn klas. Hij is daarnaast ook schoolmoe en besluit daardoor te stoppen met school. Wanneer hij op zoek gaat naar werk, komt hij ook steeds van een kale reis terug. Dit frustriert hem enorm. Op een dag komt hij iemand tegen die zijn frustraties perfect lijkt te begrijpen en deze persoon zegt dat hij de oplossing weet om “gelukkig te worden”. Hij heeft het over een plaats waar hij volledig zichzelf zal kunnen zijn, geaccepteerd zal worden, veel vrienden zal hebben, in villa's kunnen wonen. Hij heeft het over het beloofde land, 'het kalifaat', daarvoor zal hij alles moeten achterlaten om mee te helpen bouwen aan de “Islamitische Staat”. Maar het zal de moeite waard zijn, wordt hem verzekerd. Het lijkt als een droom, al heeft hij wel schrik en hij vraagt bedenktijd. Na een tijd besluit hij op het voorstel in te gaan. Eenmaal in Syrië aangekomen probeert men hem te overtuigen om de wapens op te nemen om het “land” te beschermen, maar dit weigert hij. Het enige alternatief is dat hij de gewonde strijders verzorgt. Hij wil eigenlijk het liefst van al terug naar België, maar dat weigeren ze. Uiteindelijk ziet hij toch de kans om te ontsnappen, met behulp van zijn familie, en slaagt erin om terug te keren. Ondertussen ontvangt hij doodsbedreigingen van strijders in Syrië en Irak via sociale media die hem nu als een ongelovige en verrader beschouwen.”

“Zelfde Jamal maar dat hij daar wel (onder druk) enkele keren geweld heeft gebruikt en er in slaagt om terug te keren”

Bij dit vignet blijken heel wat zaken een rol te hebben gespeeld bij zijn radicalisering. Een heel cruciale daarbij is de gepercipieerde onrechtvaardigheid, dat telt als sociaal-psychologisch mechanisme van radicalisering. Dit houdt het gevoel van onrecht in dat de persoon ervaart. Daarbij merkt hij dat de mensen uit de groep waartoe hij behoort niet gelijk worden behandeld in vergelijking met andere groepen uit de maatschappij. Het gaat daarbij dus in mindere mate over werkelijke discriminatie maar vooral om het gevoel dat iemand heeft. Zo is ook te verklaren dat personen die zelf niet de gevolgen van discriminatie hebben meegemaakt toch ook onrechtvaardigheidsgevoelens kunnen meemaken waardoor men begint te radicaliseren (Van den Bos et al., 2009; Pauwels et al., 2014; Koomen & Van der Pligt, 2009).

In dit geval betreft het een allochtone jongen die in dit voorbeeld vooral met objectieve discriminatie lijkt te maken hebben gehad waardoor hij geen bindingen meer voelde met de maatschappij, hij voelde zich weggeworpen. Wanneer er hem vervolgens een lid uit een extremistische groepering “de oplossing” komt schetsen om zijn leven erop vooruit te laten gaan, klinkt dit verleidelijk en besluit hij op dit voorstel in te gaan. Er wordt daarbij door de ronselaars een duidelijke blik op de wereld gegeven en duidelijke regels hoe hij zich moet gedragen om tot de groep te behoren. Daardoor proberen ze in te werken op de onveiligheidsgevoelens van een persoon. Vooral voor jongeren die zich voelen uitgesloten in een maatschappij, kan deze radicale groep een houvast en “uitweg” bieden (Pauwels et al., 2014; Buijs et al., 2006; Van den bos et al., 2009).

Daarnaast speelt de zoektocht naar identiteit bij Jamal een rol. Hij lijkt op zoek te zijn naar wie hij is en daarbij lijkt hij op een bepaald moment alle houvasten te verliezen (slecht op school, geen job) totdat de ronselaar hem een oplossing aanbiedt. In “IS” denkt hij te kunnen zijn wie hij wil en te kunnen krijgen wat hij wil. Dit kan ervoor zorgen dat dit zodanig verleidelijk klinkt (zeker in combinatie met de andere risicofactoren) dat de stap naar radicalisme snel is ingezet. De zoektocht naar sociale inclusie sluit ook bij deze factor aan. In zijn speurtocht naar verbindingen met de maatschappij lijkt hij op een muur te stoten (zeker in zijn klas). Daar wordt door de ronselaar op een slimme manier ingespeeld, door te zeggen dat hij bij IS volledig geaccepteerd zal worden en er veel vrienden zal hebben. Dit kan bij deze jongen als muziek in de oren klinken en hem kwetsbaarder maken om te radicaliseren, want daardoor denkt hij iets te kunnen bereiken waar hij al lang naar verlangt maar wat

onbereikbaar leek, nl. erbij horen (Slootman & Tillie, 2006; Pauwels et al., 2014; Van den Bos et al., 2009; Opp, 2009).

Ook lijken de gevoelens van onrecht in te spelen op zijn emoties, waarbij frustratie er volgens deze tekst duidelijk optreedt. Dit is gelinkt aan elkaar en kan zorgen voor interne woede bij de persoon. Vooral wanneer dat haat bij deze persoon oproept kan dit zorgen dat het individu kwetsbaarder wordt voor radicalisering. Men zal vanuit die positie sneller bereid zijn om wraak te nemen op iedereen die zorgde (vaak de hele maatschappij in diens ogen) voor zijn gevoelens van onrecht (Van der Pligt & Koomen, 2009; Silke, 2008; Pauwels et al., 2014).

Al lijkt er in deze casus minder sprake van wraakgevoelens maar lijkt hij eerder te willen ontsnappen aan de discriminatie die hij in het leven voelt.

Scenario's radicaallinks:

“Kimberly (16) komt uit een arm gezin. Elke dag moeten haar ouders vechten om rond te komen. Haar nieuw lief is aangesloten bij een anarchistische beweging. Hij heeft lak aan regels, wil dat iedereen gelijk is en haat banken sinds zijn ouders enorm veel geld zijn verloren nadat deze hun vertrouwen hebben misbruikt. Dit verhaal spreekt Kimberly aan. Ze besluit zich ook aan te sluiten bij deze beweging. Zo komt ze op een avond terecht in een kraakpand. Daarbij wordt een bomaanslag op een bank gepland. Kimberly wil zich bewijzen en besluit dat zij de bom zal plaatsen. Wel wil ze dat er geen personen aanwezig zijn op het moment van de aanslag maar dat het enkel 'de bank' is die wordt getroffen. Alles verloopt volgens plan. Ze is niet van plan het hierbij te laten en zou dit meer willen doen maar wordt door de politie in de tussentijd aangehouden.”

“Zelfde Kimberly maar er waren wel personen aanwezig. Ze had wel eerst gekeken of de klanten weg waren, dus enkel mensen die werken voor de bank waren aanwezig aangezien het zich juist voor sluitingsuur afspeelt. Het meisje plaatst de bom in een hoek waar het niet opvalt, loopt naar buiten en activeert de bom met haar gsm. De bank ontploft en het aanwezige personeel komt om. De politie kan haar snel vatten.”

Bij de casus van Kimberly zijn er weer verschillende factoren die een rol kunnen gespeeld hebben bij haar radicalisering. Een belangrijke daarbij lijkt de sociaal-economische situatie. Dat haar schoonouders veel geld zijn verloren door de bank, kan te maken hebben gehad met de economische crisis. We zouden dit dus kunnen koppelen aan de sociaal-economische

situatie van een land en de wereld. Er is dus waarschijnlijk sprake van een mix tussen globale en lokale omstandigheden. Gevolgen van deze veranderende economische situatie op het leven van mensen uit de omgeving kunnen zorgen voor een sterke ontevredenheid en een stijgend gebrek aan vertrouwen in de gehele of bepaalde delen van de samenleving (in deze casus vooral het bankwezen) (Koomen & Van der Pligt, 2009; Pauwels et al. 2014).

Een sociaal-demografische factor, zoals klasse, kan geen oorzaak zijn volgens wetenschappelijk onderzoek bij radicalisme aangezien alles afhangt van het soort radicalisme (extreemrechts, extreemlinks, religieus-geïnspireerd) (Doosje et al., 2013). Maar in dit geval kan het feit dat ze opgroeide in een arm gezin zich wel uiten in frustratiegevoelens en dat ze zich met de groep van de economisch zwakkeren verbonden voelt, waardoor ze het als een onrecht kan ervaren hoe er met hen in onze samenleving wordt omgegaan. Dit kunnen wel factoren zijn die radicalisme kunnen verklaren. Zeker als de groep waarmee men zich identificeert, zich bedreigd voelt (Koomen & Van der Pligt, 2009; Pauwels et al., 2014)

Een belangrijke rol in haar radicaliseringsproces zal haar lief geweest zijn. Ze vertrouwt hem en stapt mee in zijn verhaal. Zo komt ze in een groep terecht waarbij het aanvaard is om dergelijk gedrag te stellen. Deze groep lijkt daarbij te voldoen aan haar sociale en psychische noden, wat ook een risicofactor is voor radicalisering (Bjørge, 2002). Zoals daarnet al besproken kunnen hier de gevoelens van onrecht ook worden aangehaald als mogelijke reden (Pauwels et al., 2014). Deze hebben ervoor gezorgd dat ze tot deze daad is overgegaan.

Van grote triggerevents, behalve de economische klap voor haar schoonouders, lijkt er bij deze casus geen sprake. Dit ene event kan wel een groot gevoel van sociale onrechtvaardigheid oproepen waardoor dit toch mogelijks mee kan gespeeld hebben bij haar radicaliseringsproces (Silke, 2008). Gezien haar lief lid is van een anarchistische beweging kan hij worden gezien als een significante andere die haar in verbinding heeft gebracht met de radicale organisatie. Deze aansluiting gebeurt vaak door mensen waarmee men eerder al contact had. Vaak gaat dit om leden van de familie, maar aangezien deze in de casus niet behoren tot een radicale groepering kunnen zij niet bestempeld worden als een significante andere (Sageman, 2004; Pauwels et al., 2014).

3.1.3 Betrouwbaarheid en geldigheid

Vignettes zijn dus fictieve concrete scenario's. Nergens zal er bij deze vignettes worden verwezen naar een reële persoon, al kunnen bepaalde scenario's soms aanleunen bij de werkelijkheid. Dit werd gedaan voor een zo hoog mogelijke externe validiteit en om het boeiend te houden voor alle respondenten. In onderzoek hebben de betrouwbaarheid en geldigheid van deze soort enquêtes zich al meermaals bewezen (de Keijser et al., 2006; Ruiter et al., 2011). Er werd ook getracht om een zo hoog mogelijke interne validiteit te verkrijgen, door de situaties zoveel als mogelijk in de Belgische context te passen (vandaar de terugkerende IS-ganger, ergernis over multiculturele samenleving door radicaalrechtse individuen, frustratie over banken bij radicaallinkse personen). Daarbij werd hoofdzakelijk gebruik gemaakt van actualiteit in journaals, nieuwswebsites, wetenschappelijke bronnen en ervaringen tijdens de stage. De interne validiteit zou moeten vergroten wanneer de cases minder voor interpretatie vatbaar zijn. Dit werd gecontroleerd door een pre-test, waarbij het vignet aan verschillende personen van uiteenlopende leeftijden werd voorgelegd en bijgewerkt op basis van hun opmerkingen.

In soortgelijk wetenschappelijk werk werd er vaak gevarieerd in de kenmerken (bvb. geslacht, leeftijd, beroep) van de fictieve daders (Taylor, 2006). Dit maakt het mogelijk om te kijken naar hoe de respondenten op deze verschillende situaties oordelen en daar mogelijke verbanden in te zien met bepaalde achtergrondkenmerken van daders. Dit was echter bij deze uiteenzetting niet mogelijk wegens pragmatische redenen, namelijk tijd en budgettaire beperkingen. Om daar enigszins aan tegemoet te komen, is er gekozen voor een lichte- en zware variant van het soort radicalisme en de informatie zonder en met het strafwetboek. Dit zou een zicht moeten geven in welke mate respondenten anders sanctioneren naarmate de variant zwaarder wordt en of het rol speelt als men weet welke straffen het strafwetboek voor dergelijke zaken voorschrijft, zonder rekening te houden met verzachtende/verzwarende omstandigheden.

De keuze van de sanctiemaat en de dubbele bevraging (met en zonder informatie van het strafwetboek) werden door mezelf gecreëerd. Na een blik te werpen op de bestaande literatuur, bleek dit wel al grotendeels eerder te zijn gedaan (De Keijser, Van Koppen & Elffers, 2006). Wel wordt bij deze masterproef geen maximum aangegeven dat de respondenten niet mogen overschrijden. Dit komt omdat dit in hun onderzoek een negatief

effect bleek te hebben op de punitiviteit. Men had verwacht dat men zou temperen qua strafmaat, maar voor sommige bleek de introductie van dit maximum het signaal te zijn om de strafmaat naar boven te duwen. Zij bleken zich namelijk oorspronkelijk te bevinden onder het maximum en na de informatie van het maximum bleek dit hun keuze opwaarts te beïnvloeden (De Keijser et al, 2006). Dus zal er in dit onderzoek geen limiet worden ingesteld die men niet mag overstijgen.

3.2 Sancties

3.2.1 Strafwetboek algemeen

Bij het deel waar de respondenten de informatie uit het strafwetboek kregen, werd er gekeken naar de sanctie die volgens het strafwetboek aan de persoon in kwestie kon worden gegeven. Daarbij werd geen rekening gehouden met verzachtende of verzwarende omstandigheden, zodat de complexiteit van de opgave kon worden beperkt en het begrijpelijk bleef voor een groot publiek. In de situaties spelen telkens minderjarigen de hoofdrol. Voor hen is het gewone strafrecht normaal niet van toepassing. Aangezien ze telkens minimum 16 jaar zijn is het mogelijk om de jongeren vanaf die leeftijd uit handen te geven, zodat het gewone strafrecht wel weer van toepassing is (De Smet, 2010). Bij deze thesis diende deze informatie slechts als een houvast voor de respondent en stonden de sanctiemodaliteiten los van de juridische beperkingen. Om het draagvlak bij de respondenten voor bepaalde sancties te testen, werden er meer algemene mogelijkheden aangereikt (bvb. gevangenisstraf, werkstraf). Sommige daarvan zijn voorlopig geen officiële zelfstandige sanctie (bvb. de psychologische begeleiding).

Er werd gezocht naar de strafwetten die het meeste aansloten bij de situatie. Gezien de beperkte toepassingskennis over het strafwetboek die in het verleden werd opgebouwd, werden de fictieve scenario's, na eerst zelf te hebben gezocht en strafwetten te hebben aangegeven, voorgelegd aan een doctoraatsstudent in de rechten van de Universiteit van Antwerpen. Deze gaf daarbij enkele opmerkingen.

De straffen die volgens het strafwetboek van toepassing zijn op het scenario waaraan de respondent bezig was, werden gegeven op de pagina na de eerste bevraging over welke sanctie en strafmaat deze zou willen geven. Daardoor was het voor de persoon die ondervraagd werd niet mogelijk om deze informatie al op voorhand te weten. Onmiddellijk

daarna gebeurde er een nameting zodat er kon gekeken worden of de informatie die men krijgt uit het strafwetboek enige invloed kan hebben op het bepalen van de sanctie en de sanctiezwaarte.

3.2.2 Strafwetboek specifiek

Hier zal een opsomming worden gegeven van de artikels uit het strafwetboek die aan de verschillende scenario's werden gekoppeld:

- Bij het radicaalrechtse scenario waarbij iemand van allochtone origine werd geslagen (1a), leken art. 399 sw. en art. 405 quater sw. het meest van toepassing. Wanneer het scenario (1b) beperkt bleef tot racistische uitlatingen, was art. 330 sw. het relevantste (Vermeulen, 2013).
- Op vlak van de scenario's het religieus-geïnspireerde radicalisme (2a en 2b) was er op het moment van afname veel onduidelijkheid over de artikels die van toepassing konden zijn (Vermeulen, 2013).
- Bij het radicaallinkse scenario zonder fysieke slachtoffers leek art. 521 sw. het meest relevant (3a). Wanneer er bij de bomaanval op de bank wel fysieke slachtoffers (3b) vielen leek art. 510 sw. hieraan te voldoen. Indien de rechter zou oordelen dat deze daad gaat om het misprijzen van een fortuin van een persoon kan er verwezen worden naar art. 525 sw.. Wanneer er zou geoordeeld worden dat het hier gaat om een terroristische daad is art. 138 sw. van toepassing (Vermeulen, 2013).

3.2.3 Sanctiemodaliteiten

Bij de sanctiemodaliteiten werd er gekozen voor de 3 traditionele sancties: gevangenisstraf, geldboete en werkstraf. Deze werden genomen zonder verdere opdeling aangezien het zo mogelijk was om zonder veel bijkomende uitleg duidelijk te maken aan de respondenten wat de sanctie in kwestie inhield. Daarnaast werden 2 alternatieve sanctiemodaliteiten gesuggereerd: opvolging door de politie en psychologische begeleiding. Deze werden gekozen door de ervaringen gedurende de stage. Tot slot was het ook mogelijk om aan te duiden dat men geen enkele sanctie nodig vond tegen een bepaald individu. Deze mogelijkheid werd aan de respondenten gegeven zodat er geen waardeoordelen over bepaalde scenario's werden gegeven, dit aangezien een strafwet nooit neutraal is en steeds in zekere mate politiek is gekleurd. Daarom werd het interessant bevonden om ook na te gaan in welke mate respondenten hiervoor kozen. Enkel bij het vignet over religieus-geïnspireerd

radicalisme werd dit bij 2 van de 4 situaties niet bevraagd (eerst eens bij het eerste scenario zonder het strafwetboek (bij scenario 2az) en dan eens bij het tweede scenario maar dan met de informatie van het strafwetboek (bij scenario 2bm)). Daardoor werden de respondenten verplicht om een sanctie te kiezen, waardoor het moreel uitdagender werd.

3.3 Operationalisering

3.3.1 Sancties en punitiviteit

Om te achterhalen welke sancties de voorkeur droegen bij de respondenten werd hen de keuze gegeven tussen volgende sancties: gevangenisstraf, werkstraf, geldboete, psychologische begeleiding, opvolging door politie en geen sanctie. Daarbij kon men telkens de zwaarte van de straf aangeven (waarbij de eenheid telkens tussen haakjes stond, bvb. in euro bij geldboete). Om uitspraken te kunnen doen over welke groep (jongeren of beleidsmakers) punitiever is, werd er een opsplitsing gemaakt naar diegene die de meeste voorkeur gaven aan de gevangenisstraf en de anderen. Dit aangezien de gevangenisstraf over het algemeen als de meest punitieve straf wordt gezien (Petersilia, 1990).

3.3.2 Achtergrondkenmerken

Om meer te weten te komen over de achtergrondkenmerken en om te weten welke mogelijks een invloed uitoefenden op de resultaten werden volgende variabelen gemeten: *Geslacht* waarbij men er kon kiezen tussen man en vrouw. Ook diende men in te vullen wat het (huidige of hoogste) *opleidingsniveau* was. Men had daarbij de keuze tussen: BSO, TSO, KSO (maar dit bleek afwezig) en ASO/Hogeschool/Universiteit. Ook werd de *nationaliteit van de grootouders* bevraagd. Daarbij kon men kiezen tussen volgende mogelijkheden: Belgisch, Nederlands, Turks, Marokkaans of andere (waarbij men dit kon aanvullen). De *leeftijd* was ook een variabele, zo konden diegene die teveel afweken van de leeftijdsriteria (bij jongeren) er makkelijk worden uitgefilterd.

3.3.3 10-puntenverdeling

Eenmaal de respondenten een sanctie en sanctiemaat hadden gekozen kregen ze, na de scenario's zonder de informatie uit het strafwetboek, de vraag om 10 punten te verdelen over de sancties heen. Daardoor konden ze de sancties die hun voorkeur genoten veel punten geven en andere minder. Bijvoorbeeld 6 aan de gevangenisstraf, 3 aan de werkstraf en 1 aan

psychologische begeleiding. Achteraf bleek deze opgave door tamelijk wat respondenten niet zo goed geïnterpreteerd, ondanks dat er een voorbeeld werd gegeven in de opgave.

3.4 Onderzoeksstrategie

3.4.1 Onderzoeksmethode

Er is in België tot nu toe zo goed als geen onderzoek gedaan naar de attitude van de burger tegenover straf en straftoemeting. De thesis van Stef Vanderhaeghen uitgezonderd (Vanderhaeghen, 2012). Bij beleidsmakers is dit al zeker niet het geval. Dit heeft als gevolg dat er amper literatuur terug te vinden was van Belgische auteurs. Nederland staat daarentegen veel verder (Ruiter et al., 2011, De Keijser et al, 2006, Ruiter et al., 2010). Wanneer er dus in dit onderzoek nog specifiek wordt gegaan en gekeken wordt naar welke sanctie en sanctiemaat burgers en beleidsmakers aan geradicaliseerde personen wensen te geven, is daar al helemaal geen literatuur van te vinden.

Daarom was er nood aan een algemeen en verkennend beeld. Er werd gekozen voor een kwantitatief gericht vignetten-onderzoek zodat het mogelijk is om een relatief grote populatie te bereiken en een breed beeld te scheppen. Een kwalitatief onderzoek is minder geschikt bij deze thesis aangezien dit meer zou peilen in de diepte, het zou meer zoeken naar het waarom en vertrekken vanuit een ‘verstehende’, constructivistische benadering (Decorte, 2012; Billiet & Waeghe, 2011). Dit kan interessant zijn om meer in detail te bekijken waarom bepaalde keuzes door bepaalde respondenten zijn gemaakt, maar was in deze masterproef onmogelijk te combineren wegens de beperkte tijd.

In dit onderzoek zullen alle respondenten slechts eenmaal worden bevraagd, er is dus sprake van een cross-sectioneel onderzoek (Pauwels & Pleysier, 2009; Billiet & Waeghe, 2009). Dit was anders niet mogelijk wegens de beperkte tijd en budgettaire beperkingen. Daarmee wordt er wel het risico gelopen dat bepaalde actuele gebeurtenissen mee in het achterhoofd zullen spelen bij de respondent. Dit kan een invloed hebben op welke sanctie en sanctiemaat hij zal willen geven. Daarbij valt te denken aan bijvoorbeeld een recente aanslag die een radicale groepering heeft gepleegd, of een vorm van radicalisme waar de media veel aandacht aan schenkt. Om daar verdere uitspraken over te doen is longitudinaal onderzoek vereist. Daar kan in de toekomst aan gewerkt worden.

3.4.2 Websurvey

Bij dit onderzoek werd gewerkt met een websurvey (met de site www.enquetesmaken.be). Deze werd verkozen boven andere methoden (zoals de traditionele pen en papier methode) om het verzamelen, verwerken en analyseren van de data vlotter te laten gaan. Een internetenquête is ook geschikt aangezien deze thesis verkennend van aard is en geen representativiteit beoogt. Zelfselectie (bij leerlingen) is dus minder een probleem. Daarnaast is het een onderwerp dat bij velen zo gevoelig ligt, dat men zou afhaken bij de traditionele methoden (bvb. beleidsmakers die denken dat het tegen hen kan gebruikt worden en sociaal wenselijk antwoorden). Daarnaast zou de drukke agenda van deze personen velen laten afhaken bij gebruik van traditionele methoden (Schonlau et al, 2002). Bij dit onderzoek lijken er minder problemen te zijn dan bij de doorsnee websurvey, aangezien alle personen in deze survey toegang kunnen hebben tot het internet (in tegenstelling tot websurvey's bij de gewone populatie). Bij de jongeren door in eerste instantie scholen te betrekken (waar wordt aangenomen dat men over internet beschikt) en bij de beleidsmakers aangezien ze internet voor hun functie al vaak moeten gebruiken. Wel zal er in het achterhoofd moeten gehouden worden dat sommige jongeren spijbelen en dat deze jongeren bepaalde attitudes kunnen bevatten die niet zijn wat de doorsnee leerling zal zeggen (Billiet & Waege, 2012; Pleysier et al., 2010). Ook is er gelet op het feit dat men in bepaalde types van onderwijs eerder zal willen deelnemen aan een wetenschappelijk onderzoek dan in andere. In het onderzoek van Vanderhaeghen (2012) werd er bvb. gevonden dat jongeren uit het beroepsonderwijs veel minder deelnamen aan het onderzoek. Daarom werden er meer acties ondernomen op deze scholen (in concreto: meer flyeren bij BSO/TSO scholen dan ASO scholen).

3.4.3 Contact

3.4.3.1 Jongeren

De jongeren, bij de participerende scholen, ontvingen tussen februari en half maart 2015 een boodschap op hun schoolplatform met daarin een link naar de websurvey. De toegang tot deze platforms werd bekomen na toestemming van de directeurs. Daarvoor werd er midden november 2014 een mail gestuurd naar alle schooldirecties uit Lokeren met een verzoek tot medewerking aan dit onderzoek. De toegang tot de schoolplatforms dient om de betrokkenheid van de leerling in kwestie te verhogen. Het zorgt er ook voor dat de verzamelde data op een efficiëntere wijze kunnen verwerkt en geanalyseerd worden. Al snel

bleek het enthousiasme rond dit thema bij vele directeurs op een laag pitje te staan, zelfs na meermaals telefonisch contact.

Daarom werd er besloten ook scholen uit Zele, Merelbeke, Melle, Sint-Niklaas, Dendermonde en Antwerpen te mailen. Deze werden geselecteerd aangezien het uiteenlopende types gemeenten betreft. Daarvan werd er enkel vanuit Sint-Niklaas positieve signalen ontvangen. Ook werd er een leerkrachte gevonden uit een school uit Gent, die deze enquête ook mee heeft helpen promoten. In totaal werden 4 scholen bereid gevonden tot medewerking aan het onderzoek (waarvan 2 uit Sint-Niklaas, 1 uit Lokeren en 1 uit Gent). Bij diegene die niet wensten mee te werken werd telkens één van volgende redenen gegeven: overbevraagd of de gevoeligheid van het onderwerp.

Aangezien scholen niet toereikend bleken te zijn voor mijn onderzoek werd er dan ook besloten een Facebookgroep (Handlext) op te richten om mijn enquête te promoten en werden er flyers uitgedeeld en posters gehangen in verschillende scholen. Daarbij werd duidelijk dat de wil (bij jongeren) om deel te nemen aan het onderzoek ook dikwijls niet zo groot was. Daarvoor waren verschillende redenen: geen tijd of zin, gevoeligheid van het onderwerp, overvloed aan enquêtes en adolescenten die het onderwerp moe waren. Dit laatste hoeft niet te verwonderen, gezien de enorme media-aandacht die het thema de afgelopen periode kreeg.

3.4.3.2 Beleidsmakers

De groep beleidsmakers ontving een mail op hun persoonlijke e-mailadres. Dit was te vinden op het internet. Daarbij werd gebruik gemaakt van de algemene site van de deelnemende steden, waarbij een lijst van de gemeenteraad werd opgezocht. Daar stonden evenwel soms geen e-mailadressen bijgeschreven. Daarom moest er ook gebruik gemaakt worden van de websites van de lokale afdelingen van de politieke partijen die in de gemeenteraad zetelen. Door deze aanpak werd wel in de meeste gevallen het e-mailadres bekomen.

De verzamelde contactgegevens van de respondenten werden opgeslagen in een Excelbestand waarbij naam en e-mailadres werden vermeld. Eenmaal men een reactie stuurde, werd dit ook in dit bestand geschreven. Dit werd gedaan om een overzicht te krijgen over wie wou meewerken aan dit onderzoek.

Bij de beleidsmakers van Lokeren werd er amper op de eerste mail gereageerd (slechts 3 beleidsmakers). Daarom werden ook beleidsmakers in andere steden gecontacteerd.

Aangezien dit onderzoek verkennend van aard is en dus geen algemene conclusies wil trekken uit een representatieve steekproef, is dit mogelijk zonder veel problemen voor het onderzoek. Daarnaast werden ook lokale politici uit Zele, Maaseik, Aalst, Antwerpen, Dendermonde, , Gent, Mechelen en Vilvoorde gecontacteerd. Deze werden gekozen (behalve Zele, Gent en Dendermonde) aangezien er op de stage werd gemerkt dat deze steden enorm begaan zijn met de radicalismeproblematiek. De positieve respons uit deze steden bleek dan ook hoog te zijn. Zele en Dendermonde werden vooral gekozen vanwege pragmatische redenen. De persoonlijke afstand is gering, maar het betreft ook een ander type gemeenten, wat mogelijks andere resultaten oplevert. Lokeren werd gekozen omdat dit de plaats is waar de jeugd werd doorgebracht. Gent werd gecontacteerd vanwege de vertrouwdheid met de stad. Eenmaal de enquête was begonnen bleek de deelnemingsbereidheid (mede door de gebeurtenissen) bij de beleidsmakers groot. Al waren er enkele beleidsmakers te bespeuren die de enquête teveel linken aan de rechterlijke macht, waardoor ze zich onbevoegd achter hierover uitspraken te doen. Vooraleer de enquête werd gestart hadden 9 lokale politici bevestigd dat ze zeker zouden deelnemen aan het onderzoek.

3.4.4 Incentive

Om het respondentenaantal te verhogen werden er 5 cinematickets verloot onder de deelnemende jongeren en ontvangen de beleidsmakers na het afronden van dit onderzoek een overzicht van maatregelen die ze kunnen ondernemen tegen radicalisme. Dit is een selectie uit de verzameling van best practices in de Europese Unie (RAN Collection, 2014). Ook konden beide groepen, indien gewenst, een exemplaar van deze thesis ontvangen.

3.5 Dataverzameling

3.5.1 Jongeren

Bij gestandaardiseerde enquêtes is het vanzelfsprekend dat de databronnen personen zijn. Daarbij werd er gekozen voor jongeren (hoofdzakelijk uit de 3^e graad secundair onderwijs) enerzijds en lokale beleidsmakers anderzijds. Dit om bepaalde redenen: jongeren van die leeftijd hebben meer risico om zich bij radicale groeperingen aan te sluiten dan de gemiddelde bevolking, het is dus interessant om te zien welke straffen zij gepast vinden voor een geradicaliseerde persoon (Van San et al., 2010). Er mag daaruit natuurlijk niet geconcludeerd worden dat wanneer men een lagere straf geeft aan een bepaalde persoon, men automatisch

sympathieën heeft voor de radicale ideologie. Het kan evengoed zijn dat de jongere over het algemeen eerder zacht is in de aanpak van radicalisme (en vooral preventief aan de slag wil gaan) of dat men zich wel kan identificeren met de achtergrond van bepaalde (fictieve) jongeren en begrijpt waarom men de stap zet zonder de daden en radicale ideologie goed te keuren. Ook zijn jongeren uit de 3^e graad relatief makkelijk te bereiken en doordat er verschillende types secundair onderwijs participeerden krijgen we een zicht op een breed gamma van jongeren.

3.5.2 Beleidsmakers

Beleidsmakers zijn ook een interessante doelgroep voor deze survey. De burgemeester is het hoofd van de politie en beslist voor een deel welk beleid ze zullen voeren (Dhondt, 2007). Hij heeft dus een grote invloed op zowel het preventieve als repressieve lokale luik. Wanneer hij bijvoorbeeld veel inzet op jeugdwerking is dit een teken van een meer preventieve aanpak, terwijl als hij vanaf het minste verdachte teken beveelt om mensen op te pakken en te verhoren wijst dit eerder op een repressieve aanpak. Andere lokale politici zijn ook interessant aangezien ook een invloed kunnen hebben op het gevoerde beleid.

Door zowel de lokale beleidsmakers als de jongeren te ondervragen kan er ook een vergelijking gemaakt worden en kunnen er uitspraken worden gedaan over welke groep het punitiefste is ten opzichte van geradicaliseerde personen, gebaseerd op de vignettes.

3.6 Analysetechnieken

3.6.1 Mediaan en boxplot

Bij de verwerking en analyse van de data zal vooral gekeken worden naar de mediaan. Dit aangezien deze de beste maat zal geven wanneer we een uitspraak willen doen welke sanctiemaat de participerende jongeren en beleidsmakers aan geradicaliseerde personen willen geven. Al kan er vanwege de verkennende aard van het onderzoek nooit over ‘de jongeren’ worden gesproken, het kan hoogstens een indicatie geven. Het gemiddelde wordt minder relevant geacht aangezien dit teveel beïnvloedt zal zijn door uitschieters. Dit zou een sterk vertekend beeld geven. De modus tot slot wordt ook niet zo goed geacht als maat voor dit onderzoek, aangezien de burger zelfs een concreet getal mag geven en deze getallen zeer sterk kunnen uitlopen (vb. 56 euro geldboete, 979979 euro geldboete). Dit komt doordat de antwoordmogelijkheden aan de bovenkant onbegrensd zijn, waardoor er uitschieters mogelijk

zijn. Dus is het hoogstwaarschijnlijk minder relevant welke getallen het meest voorkomen, tenzij men allemaal ronde getallen neemt en deze tamelijk zouden overeenstemmen met elkaar (Pauwels, 2012).

Om het geheel overzichtelijk te houden is er gekozen om hoofdzakelijk de boxplots en medianen te nemen van de sancties die de meeste voorkeur kregen. Indien dit niet werd gedaan zou dit een overrompeling van cijfers en boxplots betekenen waardoor het geheel als chaotisch zou worden ervaren. Een andere reden hiervoor is de relevantie. Hoe minder respondenten er een bepaalde sanctie hebben ingevuld en hoe sterker de waarden daarvan uiteen liggen, hoe minder relevant de boxplot en mediaan in kwestie is. Sommige sancties werden maar door één of enkele personen gekozen dus is het ook niet relevant om er veel aandacht aan te besteden.

3.6.2 Werkwijze één sanctie per scenario

Aangezien tamelijk wat respondenten (ondanks aangegeven in de opgave) meerdere sancties hadden aangeduid bij alle scenario's werd er besloten om met een door mezelf ontworpen systeem te werken. Dit om te bepalen welke sanctie de voorkeur draagt van een bepaalde respondent zodat het mogelijk was om vergelijkingen te maken tussen groepen. Het resultaat daarvan moest zijn dat diegene die het meeste voorkeur lijken te dragen voor een gevangenisstraf, gecodeerd werden met een getal en de anderen met een andere getal (wat nodig was voor het berekenen van de odds). De gevangenisstraf werd afgezonderd aangezien deze over het algemeen als de punitiefste straf wordt ervaren (Petersilia, 1990). Al is dit natuurlijk ook afhankelijk van de strafzwaarte van de sanctie, maar deze zal op een andere manier worden bepaald. Bij dit deel was het de bedoeling ervoor te zorgen dat elke respondent 1 sanctie koos. Er werd daarvoor op de volgende manier gewerkt. Wanneer een respondent verschillende sancties had aangegeven werden er verschillende selectiecriteria gebruikt die uiteindelijk manueel werden nagegaan, aangezien dit moeilijk leek om dit in SPSS in te voeren:

Eerst werd er met SPSS van de functie "recode" gebruik gemaakt waardoor elke respondent die een gevangenisstraf had aangeduid een zelfde cijfer kreeg in een nieuwe variabele, diegene die niet voor de gevangenisstraf kozen kregen meteen een ander cijfer. Om te selecteren welke respondenten (ondanks ze ook de gevangenisstraf hadden aangeduid als optie) hun voorkeur dragen voor een andere sanctie werd er op volgende manier geselecteerd, nl.:

Er werd gekeken naar het aantal punten die de respondent bij de 10-puntenverdeling had gegeven aan elke sanctie. Als men daar het meeste punten had gegeven aan de gevangenisstraf bleef dit de code van de gevangenisstraf (Bvb. 3 werkstraf 7 gevangenisstraf), alsook wanneer men de gevangenisstraf had aangeduid maar er geen punten aan gaf. Dit omdat er werd vanuit gegaan dat de respondent dacht dat hij verplicht was zijn 10 punten te verdelen over de sancties die niet zijn eerste voorkeur droegen. Bvb. gevangenisstraf leeg, 4 werkstraf, 6 geldboete.

Indien men punten had gegeven aan de gevangenisstraf als sanctie en andere sancties meer punten scoorden dan de gevangenisstraf, werd dit gecodeerd naar de code van de andere sancties. Wanneer er een gelijk aantal punten werd gegeven aan de gevangenisstraf en een andere sanctie en deze beide het hoogste scoren bij de 10-puntenverdeling (bvb. 5,5 of 4,4) werd het vakje leeggelaten.

Als er geen 10 punten werden gescoord (men een kleine rekenfout maakte, bvb. een puntentotaal van 9) werd er gekeken naar de oorspronkelijke excel-tabel en zo nagegaan welke sanctie het meeste punten kreeg. Bvb.: 9 gevangenisstraf, 7 werkstraf, 5 geldboete werd gecodeerd in de code van de gevangenisstraf. Diegene die een andere som dan 10 uitkwamen werden daarna wel verwijderd uit het definitieve SPSS bestand, doordat dit nodig was voor de 10-punten plot.

3.6.3 Significantieniveaus

Aangezien dit onderzoek beschrijvend is, werd er besloten om niet te werken met significantieniveaus. Bij toekomstig onderzoek zou dit wel dienen te gebeuren, zodat er hardere wetenschappelijke uitspraken kunnen gedaan worden.

3.7 Voornaamste voor- en nadelen gebruikte methode

3.7.1 Voordelen

Het grootste voordeel van de survey die in deze thesis is gebruikt, is de grote bereikbaarheid die kwantitatief onderzoek met zich teweeg brengt. Vooral doordat het mogelijk is om relatief veel onderzoekseenheden te bevragen op korte tijd (Decorte, 2012; Billiet & Waage, 2011; De Leeuw et al., 2008). In het bijzonder de websurvey maakt het mogelijk om vele respondenten te betrekken bij het onderzoek terwijl dit onder beperkte tijd en budget moet gebeuren (Schonlau et al. 2002). In tijden van economische crisis kan dit laatste een overtuigend

argument zijn.

Dit zorgt er met name voor dat de kostprijs van het onderzoek enorm wordt gereduceerd, doordat er geen druk- en verzendingskosten nodig zijn. Het spaart de onderzoeker in kwestie ook tijd uit in de verwerking van de verzamelde data. Enkel de werkingskosten zijn hoger dan bij traditionele methoden door technische moeilijkheden, wanneer men de eerste keer een onderzoek met websurvey opstart. Dit alles maakt van de websurvey een voordelig instrument bij het maken van een masterproef (Hewson et al, 2003; Schonlau et al, 2002).

Het heeft ook een invloed op de bereidheid om deel te nemen. De respondent kiest zelf wanneer hij tijd en zin heeft om de enquête in te vullen. Dit kan een gevoel creëren van anonimiteit en zal er mogelijk voor zorgen dat de respondent minder druk op zijn schouders zal voelen en dus mogelijk eerlijker zal antwoorden. De onderzoeker kan de respondent ook niet bij de antwoorden beïnvloeden wanneer deze niet aanwezig is (Schonlau et al., 2002). Dit alles lijkt, gezien hun functie, vooral voordelig bij de beleidsmakers. Deze hebben vaak een drukbezette agenda en zullen sneller afhaken wanneer er een afspraak moet worden gemaakt voor een enquête van een student. De websurvey zorgt ervoor dat ze de vragenlijst invullen wanneer het hen past. Ook het gevoel van anonimiteit kan er toe leiden dat de lokale beleidsmakers uit hun comfortzone zullen treden en mogelijk sneller iets zullen antwoorden wat niet past binnen de ideologie waartoe ze behoren (Schonlau et al, 2002).

3.7.2 Nadelen

Naast al deze voordelen zijn er ook enkele gevaren op te merken. Eén ervan is de invloed die de leerkracht en medeleerlingen kunnen hebben op de respondent (bvb. indien ze de websurvey in de les mochten invullen). Dit kan bepaalde resultaatsvertekeningen geven. In het verleden werd ook al vaak gewezen naar dekkingsfouten (Heerwegh, 2001; Pauwels & Pleysier, 2009; Vanderhaeghen, 2012). Deze werden bij deze thesis vermeden door de doelpopulatie zo goed als mogelijk af te bakenen en door in eerste instantie te werken met de platforms die de scholen gebruiken. Zoals daarjuist al aangegeven zullen jongeren op school deze enquête kunnen invullen indien ze thuis niet beschikken over een computer. Tegenwoordig hebben alle scholen wel al computers. E-mailberichten met een link naar de survey worden beschouwd als de meest verantwoorde manier om respondenten uit te nodigen om deel te nemen aan het onderzoek (Heerwegh, 2001; Schonlau et al, 2002). Voor websurveys is de item non-respons een bedreiging. Vroeger kwam dit vaak door de

onvertrouwdheid met computer en door gebreken in software (Pauwels & Pleysier, 2009). Bij de bestudeerde populaties is dit te verwaarlozen doordat deze vertrouwd zijn met computers. Bij dit onderzoek kwamen volgende redenen vaak terug voor non-respons: Geen interesse, overbevraagd, geen tijd, gevoeligheid van onderwerp, al te vaak met topic geconfronteerd in media,...

Ook kan er bij deze enquête geen representativiteit geclaimd worden, wat ook niet de doelstelling is van dit onderzoek. Er is namelijk geen representatieve steekproef getrokken.

3.8 Beperkingen onderzoek

In dit deel zal er kort worden besproken wat de beperkingen zijn van deze masterproef:

- Scholen uit enkele gemeenten werd gecontacteerd, dit onderzoek is dus niet representatief voor heel Vlaanderen, laat staan België of de wereld.
- Beleidsmakers zijn bij dit onderzoek lokale politici uit enkele gemeentes. Het zou ook interessant zijn om de opinie van de bredere groep beleidsmakers te bekijken. Daarnaast zou het leerrijk zijn om dit bij veel meer gemeenten te onderzoeken, om zo tot een globaler beeld te komen waaruit we meer kunnen veralgemenen.
- Dit onderzoek werd hoofdzakelijk afgenomen bij leerlingen gedaan uit het 5^e en 6^e middelbaar. Dit werd gedaan aangezien deze jongeren al veel rationeler kunnen denken over zulke thema's dan leerlingen uit de jongere jaren (Piaget, 1932). Het zou boeiend zijn dit te doen bij burgers in het algemeen.
- Door tijd- en budgetbeperkteid is er enkel gebruik gemaakt van een beperkt aantal vignettes. Het zou goed zijn indien er ook andere vignettes kunnen gebruikt worden en tegelijk schaalvragen kunnen gebruikt worden. Zo zou er een beter zicht gekregen worden op welke factoren een rol spelen bij het bepalen van een bepaalde straf en strafmaat. Ook zou er kunnen gemeten worden naar de strafdoelen die de respondenten aanhangen, m.a.w. welke functie de straf moet hebben in die bepaalde casussen. Daarnaast zou dit vergeleken kunnen worden met andere groepen personen. Ook zouden er meer achtergrondkenmerken kunnen bevraagd worden (bvb. eigen gerechtelijk verleden, burgerlijke status).

Met deze masterproef is er getracht om een aanzet te geven tot soortgelijk onderzoek. Aangezien de actualiteitsgehalte van deze thesis (door IS-strijders) is het belangrijk om in de

toekomst dieper op dit onderwerp in te gaan. Daarbij zouden ook andere methoden kunnen gebruikt worden, waaronder ook van kwalitatieve aard.

3.9 Ethische kwesties

In verband met de informed consent kan er opgemerkt worden dat de beleidsmakers door middel van de introductiemail grondig werden geïnformeerd over de doelstellingen van het onderzoek, de vertrouwelijke verwerking van de data en hun privacy. De beleidsmakers die vragen hadden over het onderzoek konden steeds mailen. Dit kon enkele lokale beleidsmakers extra overtuigen. Ook werd er dit bij de introductie van de enquête nog eens herhaald. Vooral gezien de gevoeligheid rond dit onderwerp en er getracht werd hun échte opinie te kennen werd dit extra benadrukt.

De directies van de scholen kregen dezelfde informatie over de enquête. In het begin bleek dit een afschrikkend effect te hebben (vooral het door woord radicalisme), gezien het delicate onderwerp. Daardoor werden er nauwelijks scholen te vinden die bereid waren hieraan deel te nemen. Aangezien er toch open en transparant gecommuniceerd wou blijven worden over het doel van deze thesis werd er gezocht naar een minder gevoelig synoniem. Dit werd gevonden in de woorden “extreme idealen”. Daarna konden er toch enkele scholen overtuigd worden, maar niet voldoende om deze thesis enkel bij hen af te nemen.

Jongeren die langs de deelnemende scholen in contact kwamen met deze enquête, kregen een korte uitnodiging te zien waarna ze bij de introductie voldoende geïnformeerd werden over de survey (vertrouwelijkheid, anonimiteit, doelen).

Zoals eerder beschreven werd er daarnaast ook geflyerd, een Facebookgroep (Handlext) opgericht (waarnaar op de flyer verwezen werd om makkelijker naar de enquête te gaan), de link naar de enquête werd ook gepost op enkele pagina's die jongeren vaak bezoeken. Het was moeilijker om langs deze wegen een uitgebreide uitleg te geven over deze thesis, maar bij de introductie van de enquête werd er voor gezorgd dat de respondent in kwestie voldoende geïnformeerd (door informatie over de vertrouwelijkheid, anonimiteit, doelen mee te geven) was om aan de survey te kunnen starten.

Kortom: Bij deze enquête zouden er geen problemen mogen zijn qua ethiek.

3.10 Deelbesluit

Er kan bij dit deel dus worden besloten dat er nog niet veel onderzoek is verricht naar het meten van punitiviteit bij de bevolking en beleidsmakers, al zeker niet ten opzichte van radicale personen (wat een zeer actueel onderwerp is). Wel valt op dat de hoeveelheid informatie waarover men beschikt een cruciale rol speelt wanneer men gaat beoordelen. Doordat burgers minder geïnformeerd zijn blijken burgers over het algemeen gezien strenger te straffen dan rechters. Maar alleen dezelfde hoeveelheid informatie geven volstaat niet om de punitiviteitskloof te dichten.

Er valt ook op te merken dat de politieke voorkeur een rol speelt. Linkse burgers zullen sneller opteren voor zachtere straffen terwijl rechtse burgers eerder hardere straffen verkiezen. Dit zal ook bij dit onderzoek worden nagegaan

4 RESULTATEN

Het ruwe databestand dat bij deze thesis hoort kan steeds worden opgevraagd op volgend mailadres: michiel.praet@ugent.be

Voor de inhoud van de scenario's die bij dit deel worden besproken, kan er verwezen worden naar 3.1.2.

4.1 Respondenten en kenmerken

Zonder enige filter te gebruiken werden met deze survey 217 respondenten bereikt, die gestart waren met deelname aan het onderzoek. Daarvan waren 160 deelnemers studenten en 57 beleidsmakers op lokaal niveau. Er valt op dat er een grote uitval is gedurende de enquête. Dit kan verschillende oorzaken hebben gehad: de enquête duurde te lang, men had andere vragen verwacht of wou zich niet uitspreken over het onderwerp, men was niet meer geïnteresseerd om de enquête verder in te vullen, men was het onderwerp al beu gehoord,.... Zeker gezien de gevoeligheid van het onderwerp gedurende de periode waarin de survey werd afgenomen kunnen tal van zaken een rol hebben gespeeld (zie context). Ook viel het op dat er enkele ingevulde exemplaren waren die niet konden gebruikt worden vanwege ongeldigheid (bvb. iemand die overal doodstraf schreef). Deze werden er uitgefilterd. Uiteindelijk waren er slechts een kleine 100-tal respondenten die de enquête volledig hebben ingevuld. In welke mate de achtergrondkenmerken een invloed hebben op de punitiviteit zal indicatief worden nagegaan in het deel van de odds.

4.1.1 Jongeren

4.1.1.1 Geslacht

Tabel 1: Geslacht jongeren

Geslacht	Aantal (%)
Man	74 (46,3%)
Vrouw	86 (53,8%)
Totaal	160 (100%)

In het geval van de jongeren zien we dat 46,3% jongens zijn en 53,8% meisjes. Ze blijken dus allebei ongeveer even goed vertegenwoordigd te zijn.

4.1.1.2 Onderwijsniveau

Tabel 2: Onderwijsniveau jongeren

Onderwijstype	Aantal leerlingen (%)
BSO	43 (27%)
TSO	29 (18,2%)
ASO	51 (32,1%)
Hogeschool	15 (9,4%)
Universiteit	21 (13,2%)
Totaal	159 (100%)

Op vlak van het onderwijsniveau merken we dat 27% van de jongeren uit het BSO komt, 18,2% uit het TSO, 32,1% uit het ASO. Ook werden er studenten uit het hoger onderwijs betrokken, 9,4% van alle respondenten volgt een hogeschoolopleiding en 13,2% een universitaire opleiding.

4.1.1.3 Nationaliteit grootouders

Tabel 3: Grootouders jongeren

Nationaliteit grootouders	Aantal (%)
Belg	137 (87,26%)
Turkije	6 (1,27%)
Marokko	2 (3,82%)
Ander	12 (7,64%) waarvan 2 Rusland, 1 Wit-Rusland, rest ook allemaal 1
Totaal	157 (100%)

Wanneer we de nationaliteit van de grootouders onder de loep nemen zien we dat 87,26% Belgische grootouders heeft, 1,27% Turkse en 3,82% Marokkaanse. Overige nationaliteiten van grootouders kwamen bij de jongeren in 7,64% van alle respondenten voor, waarvan 2 uit Rusland en 1 uit Wit-Rusland. Deze vraag werd gesteld omdat dit zeker bij het religieus-geïnspireerde vignet een invloed kon hebben gehad. Maar de jongeren met islamitische achtergrond zijn te weinig in aantal om dit na te gaan.

4.1.1.4 Politiek spectrum

Tabel 4: Politieke spectrum jongeren

links	1. kolom (1)		2. kolom (2)		3. kolom (3)		4. kolom (4)		5. kolom (5)		6. kolom (6)		7. kolom (7)		rechts	Ø	±
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%			
Uiterst links	15x	9,62	31x	19,87	37x	23,72	39x	25,00	20x	12,82	9x	5,77	5x	3,21	Uiterst rechts	3,42	1,49

Ø = Rekenkundig gemiddelde

± = Standaarddeviatie Σ = Aantal keer gekozen

(enquetsmaken.be, 2015a)

Als we de plaats die jongeren (N=156) zichzelf geven in het politieke spectrum zien we dat de groep respondenten eerder links is. Om duidelijk te maken wat er hiermee werd bedoeld, zijn er kenmerken gegeven aan links en rechts. Zo werd links gekoppeld aan de woorden: solidariteit, gelijkheid, progressiviteit, vooruitstrevendheid. Dit terwijl rechts dan weer werd gekoppeld aan individualisme, conservatief, behoudend. Op basis daarvan mocht de respondenten hun eigen positie op het politieke spectrum bepalen.

Zo valt op dat de waarden 1 en 2 (uiterst links en uitgesproken links) hoog scoren, terwijl dit bij de rechterzijde 6 en 7 (uiterst rechts en uitgesproken rechts) minder vertegenwoordigd zijn.

4.1.2 Beleidsmakers

4.1.2.1 Geslacht

Tabel 5: Geslacht beleidsmakers

Geslacht	Aantal(%)
Man	38 (69,09%)
Vrouw	17 (30,91%)
Totaal	55 (100%)

In dit onderzoek was bij de beleidsmakers 69,09% (38 personen) van de respondenten van het mannelijk geslacht, terwijl 30,91% (17 respondenten) van het vrouwelijk geslacht was. Er valt op dat er meer mannen deelnamen dan vrouwen. Maar gezien het geringe aantal vrouwen in de politiek, valt de verhouding goed mee (Fiers & Reynaert, 2011)

4.1.2.2 Onderwijsniveau

Tabel 6: Onderwijsniveau beleidsmakers

Onderwijstype	Aantal (%)
BSO	3 (5,36%)
TSO	6 (10,71%)
ASO	3 (5,36%)
Hogeschool	16 (28,57%)
Universiteit	28 (50%)
Totaal	56 (100%)

Bij de beleidsmakers hadden 3 respondenten (5,36%) een opleiding gevolgd in het beroepsonderwijs, 6 respondenten (10,71%) deed dit in het technisch onderwijs. 3 (5,36%) personen studeerden af in het algemeen secundair onderwijs. Van de beleidsmakers die na het secundaire onderwijs verder hebben gestudeerd, deden 16 personen (28,57%) dit op hogeschoolniveau en 28 (50%) dit op universitair niveau.

Er kan dus geconcludeerd worden dat bij deze enquête een grote meerderheid 78,57% van de beleidsmakers hoogopgeleid is. Dit is tamelijk vanzelfsprekend, gezien hun functie. In de andere onderwijstypes (behalve KSO) zijn er ook steeds respondenten te vinden. Maar de beleidsmakers zullen bij deze dus vooral het profiel weergeven van hogeropgeleiden.

4.1.2.3 Nationaliteit grootouders

Tabel 7: Grootouders beleidsmakers

Nationaliteit grootouders	Aantal(%)
Belg	49 (87,50%)
Turkije	1 (1,79%)
Marokko	4 (7,14%)
Ander	2 (3,57%)
Totaal	56 (100%)

Van de 56 beleidsmakers die dit item hebben ingevuld waren er 49 (87,50%) wiens grootouders de Belgische nationaliteit hadden. 1 beleidsmaker (1,79%) had Turkse roots, 4 respondenten (7,14%) Marokkaanse roots. Voor de rest waren er 2 respondenten (3,57%) wiens grootouders een andere nationaliteit hadden dan de keuzemogelijkheden. Dit betrof iemand met Belgisch-Poolse roots en iemand met Wit-Russische grootouders.

Het overgrote deel van de beleidsmakers (87,50%) heeft dus Belgische roots. 5 beleidsmakers hebben Arabische grootouders. Dit kan mogelijk enig effect hebben op de resultaten bij scenario 2 (religieus-geïnspireerd radicalisme), maar zal gezien het geringe aantal respondenten met islamitische roots niet worden nagegaan.

4.1.2.4 Politiek spectrum

Tabel 8: Politieke spectrum beleidsmakers

links	1. kolom (1)		2. kolom (2)		3. kolom (3)		4. kolom (4)		5. kolom (5)		6. kolom (6)		7. kolom (7)		rechts	Ø	±
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%			
Uiterst links	1x	1,75	10x	17,54	12x	21,05	17x	29,82	13x	22,81	2x	3,51	2x	3,51	Uiterst rechts	3,79	1,32

Ø = Rekenkundig gemiddelde

± = Standaarddeviatie Σ = Aantal keer gekozen

(enquetesmaken.be, 2015b)

Het volgende kenmerk dat zal beschreven worden, is de mate waarin de beleidsmakers in kwestie zich politiek links of rechts voelen (N=57).

Op basis van dit item kan er worden gezegd dat de links-rechts verdeling tamelijk goed verspreid is bij de beleidsmakers. Met een rekenkundig gemiddelde van 3,79 wijkt deze steekproef licht af naar links maar aangezien de mediaan 4 is, kan er worden gezegd dat de verdeling tamelijk goed is.

Dit is vooral essentieel aangezien bepaalde soorten radicalisme (het radicaalrechtse en radicaallinkse scenario) samenhangen met de links/rechts-indeling en er kon daarbij een sterke invloed op de resultaten zijn, wanneer het grootste deel van de respondenten over het algemeen zeer links of zeer rechts waren.

4.2 Odds ratio tabellen

Noot: 1) Aangezien sommige respondenten meerdere antwoorden noteerden (ondanks er in de enquête meermaals werd gevraagd slechts 1 antwoord per situatie te geven), is er bij de analyse van de odds met een eigen analysetechniek gewerkt (beschreven in 3.6.1). 2) Omwille van het geringe aantal respondenten is het normaal dat er soms grote odds op te merken zullen zijn. Daaruit mogen dus geen grote conclusies worden getrokken.

De resultaten zullen hier worden beschreven in toename of afname dat iemand voor de gevangenisstraf kiest (over het algemeen de meest punitieve sanctie) ten opzichte van de andere sancties die bij deze survey konden worden gekozen. Als referentiegroepen in de tabellen worden genomen: jongeren, mannen, mensen met een BSO of TSO opleiding, mensen

met een linkse politieke voorkeur. Hier zullen alle data samen worden genomen (dus geen aparte opdeling man/vrouw bij jongeren en beleidsmakers maar man/vrouw in algemeen). Dit omwille van de beperkte tijd.

4.2.1 Radicaalrechts

Tabel 9: Odds radicaalrechts

	Gevangenisstraf 1az	Gevangenisstraf 1am	Gevangenisstraf 1bz	Gevangenisstraf 1bm
Respondenten	0,726	0,694	3,759	1,502
Geslacht	0,829	0,903	0,486	0,6
Opleiding	1,015	0,765	2,364	0,687
Politieke voorkeur	1,2718	0,966	0,931	2,438

4.2.1.1 Scenario geweld zonder strafwetboek

Bespreking

Jongeren hebben 0,726 keer meer kans (of 1:0,726 keer minder) om te kiezen voor de gevangenisstraf als sanctie dan beleidsmakers. Mannen hebben 0,829 keer meer kans (of 1:0,829 keer minder) om de gevangenisstraf te kiezen dan vrouwen.

Mensen die studeren (of studeerden) in het beroeps- en technisch onderwijs hebben 1,015 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen als belangrijkste straf dan personen die ASO of hoger onderwijs studeren (of hebben gestudeerd). Linkse mensen hebben bij dit scenario 1,27 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan rechtse personen.

Interpretatie

Als de gevangenisstraf als maat voor punitiviteit kan worden genomen, kan er worden gezegd dat bij deze situatie de volgende groepen het meest punitief uit de hoek kwamen: *beleidsmakers, vrouwen, mensen met een beroeps- en technische opleiding en linkse mensen.*

Het is hier nog te vroeg om hieruit al conclusies te trekken. De conclusies zullen bij deze thesis vooral worden gehaald uit de patronen. Met andere woorden: in welke mate we dit zullen terugvinden in de volgende situaties. De enige verhouding die er licht uitsprong was de

verhouding tussen jongeren en beleidsmakers. Daarbij maken beleidsmakers 1,38 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan jongeren.

4.2.1.2 Scenario geweld met strafwetboek

Bespreking

Jongeren hebben 0,694 keer meer kans (of 1:0,694 keer minder) om de gevangenisstraf als sanctie te kiezen dan beleidsmakers. Mannen hebben 0,903 keer meer kans (of 1:0,903 keer minder) om te kiezen voor de gevangenisstraf dan vrouwen.

Mensen die studeren (of studeerden) in het beroeps- en technisch onderwijs hebben 0,765 keer meer kans (of 1:0,765 keer minder) om te kiezen voor de gevangenisstraf dan mensen die andere studies hebben gedaan. Mensen met een linkse voorkeur hebben 0,966 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf als sanctie dan rechtsgezinde mensen.

Interpretatie

Als de gevangenisstraf als maat voor punitiviteit kan worden genomen, kan er worden gezegd dat bij deze situatie de volgende groepen het meest punitief uit de hoek kwamen: *beleidsmakers, vrouwen, mensen met opleiding uit het ASO- of hoger onderwijs en rechtse mensen.*

Daarbij sprong vooral de verhouding tussen jongeren en beleidsmakers er tamelijk uit. Beleidsmakers hebben daarbij 1,44 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan de jongeren.

4.2.1.3 Scenario zonder geweld zonder strafwetboek

Bespreking

Jongeren hebben 3,759 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf als sanctie dan beleidsmakers. Mannen hebben 0,486 keer meer kans (of 1:0,486 keer minder) om de gevangenisstraf te kiezen dan vrouwen.

Mensen die studeren (of zijn afgestudeerd) in het beroeps- en technisch onderwijs hebben 2,364 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen als belangrijkste straf dan personen die ASO of hoger onderwijs studeren (of hebben gestudeerd). Linkse mensen hebben bij dit

scenario 0,931 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan rechtsgezinde mensen.

Interpretatie

Als de gevangenisstraf als maat voor punitiviteit kan worden genomen, kan er worden gezegd dat bij deze situatie de volgende groepen het meest punitief uit de hoek kwamen: *jongeren, vrouwen, mensen met een technische- of beroepsonderwijsachtergrond en rechtsgezinden.*

Daarbij sprongen er enkele waarden uit. Zo kozen de jongeren 3,759 keer meer voor de gevangenisstraf dan beleidsmakers, mannen verkozen deze sanctie 2,058 keer meer dan vrouwen. Ook de verhouding tussen personen met een beroeps-, technische achtergrond en de anderen viel op (2,364).

4.2.1.4 Scenario zonder geweld met strafwetboek

Bespreking

Jongeren hebben 1,502 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf als sanctie dan beleidsmakers. Mannen hebben 0,6 keer meer kans (of 1:0,6 keer minder) om de gevangenisstraf te kiezen dan vrouwen.

Mensen die studeren (of studeerden) in het beroeps- en technisch onderwijs hebben 0,687 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen als belangrijkste straf dan personen die ASO of hoger onderwijs studeren (of hebben gestudeerd). Linksgezinde mensen hebben bij dit scenario 2,438 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan rechtse mensen.

Interpretatie

Als de gevangenisstraf als maat voor punitiviteit kan worden genomen, kan er worden gezegd dat bij deze situatie de volgende groepen het meest punitief uit de hoek kwamen: *Jongeren, vrouwen, mensen met achtergrond uit het ASO- en het hoger onderwijs en linksgezinden.*

Daarbij zijn alle waarden tamelijk sterk tot sterk: vooral de verhouding tussen linkse- en rechtse personen viel hierbij op. Maar ook de andere waarden zijn tamelijk hoog. Zo kozen jongeren 1,502 keer meer voor de gevangenisstraf dan de beleidsmakers.

4.2.1.5 Conclusies radicaalrechts

Bij dit vignet vielen er enkele waarden op, vooral bij het scenario zonder geweld en zonder strafwetboek zijn de scores heel hoog (3,759; 2,364; 2,058).

Wanneer er wordt gekeken naar de groepen die “het punitiefst zijn” (op basis van het kiezen voor de gevangenisstraf) kan er het volgende worden gezegd: De beleidsmakers waren 2 maal punitiever dan de jongeren (namelijk bij de scenario’s met geweld), de jongeren waren 2 maal punitiever dan de beleidsmakers (bij de scenario’s zonder geweld). Vrouwen kwamen bij deze vignetten telkens punitiever uit de hoek dan mannen. Mensen met een achtergrond uit het beroeps- en technisch onderwijs gaven vaker de gevangenisstraf als voorkeurssanctie bij de scenario’s zonder strafwetboek, bij de scenario’s met strafwetboek waren de personen met een ASO- of hoger onderwijsprofiel het punitiefste. Bij de linkse-rechts verhouding was het bij dit vignet moeilijk om conclusies te doen. Ze zijn allebei eens met en eens zonder het strafwetboek het meest punitief.

Om meer uitspraken te doen over welke groep het punitiefste is (op basis van de keuze voor gevangenisstraf als hoofdsanctie) zullen de resultaten uit de volgende vignettes moeten worden afgewacht. Wat betreft de verhouding tussen jongeren en beleidsmakers kan er bij dit vignet worden gezegd dat het sterk afhankelijk bleek van het scenario en de informatie die men erbij kreeg.

4.2.2 Religieus-geïnspireerd radicalisme

Tabel 10: Odds religieus-geïnspireerd

	Gevangenisstraf 2az	Gevangenisstraf 2am	Gevangenisstraf 2bz	Gevangenisstraf 2bm
Respondenten	5,383	5,754	1,098	1,285
Geslacht	0,687	0,9412	0,876	1,169
Opleiding	2,391	2,783	1,362	2,066
Politieke voorkeur	0,648	0,566	0,559	0,351

4.2.2.1 Scenario zonder geweld zonder strafwetboek

Bespreking

Jongeren hebben 5,383 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf als sanctie dan beleidsmakers. Mannen hebben 0,687 keer meer kans (of 1:0,687 keer minder) om de gevangenisstraf te kiezen dan vrouwen.

Mensen die studeren (of studeerden) in het beroeps- en technisch onderwijs hebben 2,391 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen als belangrijkste straf dan personen die ASO of hoger onderwijs studeren (of hebben gestudeerd). Linkse mensen hebben bij dit scenario 0,648 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan rechtsgezinden.

Interpretatie

Als de gevangenisstraf als maat voor punitiviteit kan worden genomen, kan er worden gezegd dat bij deze situatie de volgende groepen het meest punitief uit de hoek kwamen: *Jongeren, vrouwen, mensen met achtergrond uit het BSO of TSO en rechtsgezinde personen.*

Vooraf de zeer sterke verhouding tussen jongeren en beleidsmakers valt hier op (5,393). Daarnaast springt de verhouding tussen personen uit het BSO, TSO en de anderen ook op (2,391). De andere verhoudingen zijn ook tamelijk sterk, namelijk 1,46 tussen vrouwen en mannen, en 1,543 tussen rechtse en linkse mensen.

4.2.2.2 Scenario zonder geweld met strafwetboek

Bespreking

Jongeren hebben 5,754 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf als sanctie dan beleidsmakers. Mannen hebben 0,941 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen dan vrouwen. Mensen die studeren (of studeerden) in het beroeps- en technisch onderwijs hebben 2,783 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen als belangrijkste straf dan personen die ASO of hoger onderwijs studeren (of hebben gestudeerd). Linksgezinde mensen hebben bij dit scenario 0,566 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan rechtse personen.

Interpretatie

Als de gevangenisstraf als maat voor punitiviteit kan worden genomen, kan er worden gezegd dat bij deze situatie de volgende groepen het meest punitief uit de hoek kwamen: *jongeren, vrouwen, mensen met achtergrond uit het BSO of TSO en rechtse personen.*

Daarbij springt alweer de zeer sterke verhouding tussen jongeren en beleidsmakers uit het oog (5,754). Ook kiezen personen met een TSO-, BSO- achtergrond alweer veel meer voor de gevangenisstraf (2,783) dan diegene met een ASO-, hoger onderwijsprofiel. Daarnaast is ook opmerkelijk dat 1,77 keer meer door rechtse mensen voor de gevangenisstraf als hoofdsanctie wordt gekozen dan door linkse mensen.

4.2.2.3 Scenario geweld zonder strafwetboek

Bespreking

Jongeren hebben 1,098 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf als sanctie dan beleidsmakers. Mannen hebben 0,876 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen dan vrouwen. Mensen die studeren (of studeerden) in het beroeps- en technisch onderwijs hebben 1,362 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen als belangrijkste straf dan personen die ASO of hoger onderwijs studeren (of hebben gestudeerd). Linkse mensen hebben bij dit scenario 0,559 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan rechtsgezinde mensen.

Interpretatie

Als de gevangenisstraf als maat voor punitiviteit kan worden genomen, kan er worden gezegd dat bij deze situatie de volgende groepen het meest punitief uit de hoek kwamen: *jongeren, vrouwen, mensen met achtergrond uit het BSO of TSO en rechtse personen.* Ondanks dat de groepen die het meeste voor de gevangenisstraf als hoofdsanctie kiezen hetzelfde blijven, valt het op dat bij dit scenario de verhoudingen veel minder sterk zijn. Enkel de sterke verhouding tussen links/rechts blijft overeind, zo hebben rechtse personen 1,79 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan linkse mensen.

4.2.2.4 Scenario geweld met strafwetboek

Bespreking

Jongeren hebben 1,285 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf als sanctie dan beleidsmakers. Mannen hebben 1,169 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen dan vrouwen. Mensen die studeren (of studeerden) in het beroeps- en technisch onderwijs hebben 2,07 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen als belangrijkste straf dan personen die ASO of hoger onderwijs studeren (of hebben gestudeerd). Linksgezinde mensen hebben bij dit scenario 0,351 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan rechtse personen.

Interpretatie

Als de gevangenisstraf als maat voor punitiviteit kan worden genomen, kan er worden gezegd dat bij deze situatie de volgende groepen het meest punitief uit de hoek kwamen: *jongeren, mannen, mensen met achtergrond uit het BSO of TSO en rechtse personen.*

Alweer zijn het dezelfde groepen die het vaakste kiezen voor de gevangenisstraf als hoofdsanctie, enkel de mannen scoren deze keer wel hoger dan de deelnemende vrouwen. Voor de rest zijn de verhouding tussen jongeren/beleidsmakers en mannen/vrouwen opnieuw niet zo sterk (resp. 1,285 en 1,169). Daarentegen springen de verhouding tussen personen met een BSO,TSO-profiel/ASO,hoger onderwijs-profiel (2,07) en links/rechtsgezinden er wel uit. Rechtsgezinde personen kiezen 2,85 keer meer voor de gevangenisstraf als hoofdsanctie dan linkse personen.

4.2.2.5 Conclusies religieus-geïnspireerd radicalisme

Bij dit vignet vallen wel meer eenduidige resultaten op te merken in vergelijking met de eerste vignet. Zo kiezen volgende groepen bij elk scenario de gevangenisstraf als hoofdstraf: jongeren, personen met een BSO-,TSO- achtergrond en rechtsgezinde personen. Het is dus enkel op het vlak van geslacht dat de resultaten niet eenduidig waren. Daarbij kwamen vrouwen bij de eerste drie scenario's het meest punitief uit de hoek, terwijl mannen bij het laatste scenario iets vaker voor de gevangenisstraf kozen.

Op vlak van de verhouding tussen de punitiviteit tussen jongeren en beleidsmakers ten opzichte van geradicaliseerde personen kan er bij dit vignet dus worden geconcludeerd (op

basis van het kiezen van de gevangenisstraf als hoofdsanctie), dat jongeren telkens punitiever waren dan beleidsmakers.

4.2.3 Radicaallinks

Tabel 11: Odds radicaallinks

	Gevangenisstraf 3az	Gevangenisstraf 3am	Gevangenisstraf 3bz	Gevangenisstraf 3bm
Respondenten	0,681	1,052	1,130	1,209
Geslacht	0,872	0,323	0,757	1,0196
Opleiding	0,850	0,681	0,208	0,785
Politieke voorkeur	1,026	1,010	5	0,682

4.2.3.1 Scenario zonder fysieke slachtoffers zonder strafwetboek

Bespreking

Bij dit scenario werd er een bom in een bank door de radicale persoon gelegd waarna heel de bank werd opgeblazen. In dit gedeelte zal worden nagegaan welke groepen de gevangenisstraf vaker als hoofdsanctie dan anderen.

Jongeren hebben 0,681 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf als sanctie dan beleidsmakers. Mannen hebben 0,872 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen dan vrouwen.

Mensen die studeren (of studeerden) in het beroeps- en technisch onderwijs hebben 0,850 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen als belangrijkste straf dan personen die ASO of hoger onderwijs studeren (of hebben gestudeerd). Linksgezinde mensen hebben bij dit scenario 1,026 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan rechtse personen.

Interpretatie

Vooraleer interpretaties te geven aan dit vignet dient er opgemerkt te worden dat er bij dit scenario vaak werd gekozen voor de gevangenisstraf (zie frequentietabellen). Dit komt door de ernst van de feiten, waarbij velen logischerwijs snel grijpen naar het ultimum remedium (= de gevangenisstraf).

Als de gevangenisstraf als maat voor punitiviteit kan worden genomen, kan er worden gezegd dat bij deze situatie de volgende groepen het meest punitief uit de hoek kwamen: *beleidsmakers, vrouwen, mensen met achtergrond uit het ASO of hoger onderwijs en linkse personen.*

Daarbij is vooral de verhouding tussen beleidsmakers en jongeren sterk. Zo kiezen beleidsmakers 1,47 keer meer voor de gevangenisstraf als hoofdsanctie dan de jongeren. De andere verhoudingen liggen onder 1,2.

4.2.3.2 Scenario zonder fysieke slachtoffers met strafwetboek

Bespreking

Jongeren hebben 1,052 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf als sanctie dan beleidsmakers. Mannen hebben 0,323 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen dan vrouwen.

Mensen die studeren (of studeerden) in het beroeps- en technisch onderwijs hebben 0,681 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen als belangrijkste straf dan personen die ASO of hoger onderwijs studeren (of hebben gestudeerd). Linksgezinde mensen hebben bij dit scenario 1,010 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan rechtse mensen.

Interpretatie

Als de gevangenisstraf als maat voor punitiviteit kan worden genomen, kan er worden gezegd dat bij deze situatie de volgende groepen het meest punitief uit de hoek kwamen: *jongeren, vrouwen, mensen met achtergrond uit het ASO/hoger onderwijs en linkse personen.*

De verhouding tussen jongeren/beleidsmakers en links/rechts valt daarbij niet relevant te noemen aangezien deze zeer weinig afwijken van 1. Daarentegen valt het op dat vrouwen 3,096 keer meer kiezen voor de gevangenisstraf dan mannen en dat personen met een achtergrond uit het ASO of hoger onderwijs 1,47 keer meer kiezen voor de gevangenisstraf als hoofdstraf dan personen met een BSO/TSO achtergrond.

In dit scenario valt het verschil in punitiviteit tussen jongeren en beleidsmakers te verwaarlozen. Want mogelijks kan te maken hebben met de ernst van de feiten, waardoor mensen waarschijnlijk al veel sneller geneigd zijn om voor de gevangenisstraf te kiezen.

4.2.3.3. Scenario fysieke slachtoffers zonder strafwetboek

Bespreking

Jongeren hebben 1,130 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf als sanctie dan beleidsmakers. Mannen hebben 0,757 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen dan vrouwen.

Mensen die studeren (of studeerden) in het beroeps- en technisch onderwijs hebben 0,208 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen als belangrijkste straf dan personen die ASO of hoger onderwijs studeren (of hebben gestudeerd). Linksgezinde mensen hebben bij dit scenario 5 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan rechtse personen.

Interpretatie

Als de gevangenisstraf als maat voor punitiviteit kan worden genomen, kan er worden gezegd dat bij deze situatie de volgende groepen het meest punitief uit de hoek kwamen: *jongeren, vrouwen, mensen met achtergrond uit het ASO/hoger onderwijs en linkse personen.*

Bij dit scenario valt het op dat de waarden aan de hoge kant liggen (behalve bij de verhouding tussen jongeren en beleidsmakers die 1,130 bedraagt). Vooral de verhouding tussen links/rechts valt hier op, namelijk zij kiezen 5 keer meer voor de gevangenisstraf als hoofdstraf dan de rechtse personen. Daarnaast is het ook opmerkelijk dat personen met een ASO achtergrond 4,8077 keer meer kiezen voor de gevangenisstraf als hoofdstraf dan de personen met een BSO/TSO achtergrond. Ook kiezen vrouwen 1,32 keer meer voor de gevangenisstraf als hoofdstraf dan mannen.

Over de verhouding tussen jongeren en beleidsmakers kan er dus worden gezegd dat dit alweer niet zo groot is (met name 1,130).

4.2.3.4. Scenario fysieke slachtoffers met strafwetboek

Bespreking

Jongeren hebben 1,209 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf als sanctie dan beleidsmakers. Mannen hebben 1,0196 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen dan vrouwen.

Mensen die studeren (of afstudeerden) in het beroeps- en technisch onderwijs hebben 0,785 keer meer kans om de gevangenisstraf te kiezen als belangrijkste straf dan personen die ASO of hoger onderwijs studeren (of hebben gestudeerd). Linksgezinde mensen hebben bij dit scenario 0,682 keer meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan rechtse personen.

Interpretatie

Als de gevangenisstraf als maat voor punitiviteit, kan worden genomen kan er worden gezegd dat bij deze situatie de volgende groepen het meest punitief uit de hoek kwamen: *jongeren, mannen, mensen met achtergrond uit het ASO/hoger onderwijs en rechtse personen.*

De verhoudingen liggen bij dit scenario niet zo hoog. De links/rechts verhouding blijkt hierbij het hoogste te zijn, namelijk rechtse personen kiezen 1,47 keer meer voor de gevangenisstraf als hoofdsanctie dan linkse mensen. Het verschil tussen mannen en vrouwen blijkt bij dit niet groot te zijn. Personen met een ASO en hoger onderwijsachtergrond kiezen 1,27 keer meer voor de gevangenisstraf als hoofdsanctie dan de anderen.

Over de verhouding tussen jongeren en beleidsmakers kan er worden gezegd dat deze niet zo heel hoog is (1,209) maar dat jongeren hierbij toch weer vaker voor de gevangenisstraf als hoofdsanctie lijken te kiezen dan de beleidsmakers.

4.2.3.5 Conclusies radicaallinks

Bij dit vignet valt op dat de verhoudingen over het algemeen niet zo heel sterk zijn, mits enkele uitzonderingen.

Toch valt het op dat in (de laatste) 3 van de 4 scenario's de jongeren meer gewonnen waren voor de gevangenisstraf als hoofdstraf dan de beleidsmakers. Als we de keuze voor de gevangenisstraf als maatstaf voor punitiviteit nemen zijn ze bij dit vignet dus iets punitiever. Er moet daarbij wel worden opgemerkt dat de verhoudingen niet zo heel erg hoog waren (het hoogste was 1,209).

Bij andere kenmerken is opmerkelijk dat in alle scenario's bij dit vignet de personen met een ASO- of hoger onderwijsachtergrond vaker kiezen voor de gevangenisstraf als hoofdsanctie dan de mensen met een BSO/TSO-profiel. In 3 van de 4 scenario's hebben vrouwen ook meer kans om te kiezen voor de gevangenisstraf dan mannen, bij het andere scenario is het nagenoeg gelijk (1,0196). Wat betreft de links/rechtsverhouding valt op dat linkse personen in

3 van de 4 scenario's vaker grijpen naar de meest punitieve sanctie (gevangenisstraf) dan rechtse mensen. Vooral in het scenario met fysieke slachtoffers zonder het strafwetboek (3bz) viel een zeer hoge verhouding op te merken (5).

4.2.4 Afsluitende conclusies odds

In dit stuk zal er zeer kort een overzicht worden gegeven van welke groepen het meest punitief zijn (in dit geval o.b.v. het geven van de gevangenisstraf als hoofdsanctie) volgens de gegevens uit deze survey.

Er dient hierbij opgemerkt te worden dat de sterkte van de verhoudingen uiteenlopend was. Om dit in detail te bekijken dient verwezen te worden naar bovenstaande uiteenzetting: **De jongeren waren in 9 van de 12 scenario's punitiever dan de beleidsmakers. Ze waren dus telkens punitiever behalve bij het eerste vignet bij de scenario's met geweld en het radicaallinkse vignet zonder fysieke slachtoffers en zonder de informatie uit het strafwetboek te kennen.**

Vrouwen waren in 10 van de 12 scenario's punitiever dan mannen. Rechtse personen dan weer waren in 7 van de 12 scenario's punitiever dan linkse. Daarin viel op dat bij het religieus-geïnspireerde vignet de rechtse telkens punitiever waren, terwijl dit bij het radicaallinkse vignet in 3 van de 4 gevallen de linkse waren (ondanks het scenario over links ging).

Personen met een BSO/TSO-achtergrond waren in 6 van de 12 scenario's punitiever dan mensen met een profiel uit het ASO of hoger onderwijs. Daarbij viel op dat bij radicaallinkse vignet, de personen met een ASO of hoger onderwijsprofiel telkens meer voor de gevangenisstraf als hoofdsanctie kozen. Terwijl dit bij het "religieus-geïnspireerde radicalisme" vignet het omgekeerde was. Bij het eerste vignet was het 50/50.

4.2.5 Koppeling onderzoeksvragen

Wanneer we kijken welke onderzoeksvragen met de resultaten van de odds kunnen worden beantwoord kan daarbij al voor een deel worden gezegd welke groep (jongeren/beleidsmakers) de punitiefste is (door het kiezen van gevangenisstraf). Daarbij zien we dat in 75% van de gevallen de jongeren punitiever waren dan de beleidsmakers. Om verdere uitspraken te doen zullen ook de gegevens van de frequentietabellen en de

strafzwaarte moeten worden vergeleken tussen beide groepen. Er valt nogmaals op te merken dat dit hele onderzoek louter indicatief is.

Ook kunnen er voorzichtige indicaties worden beschreven over welke achtergrondkenmerken een rol spelen volgens de odds. Daarbij kwamen vrouwen in 10 (van de 12) punitiever uit de hoek dan mannen, bij opdeling in onderwijsniveau BSO/TSO en ASO/Hoger onderwijs kwamen beide groepen even punitief naar voor. Personen met een politiek rechtse voorkeur lijken over het algemeen bij deze vignettes iets punitiever (in 7 van de 12 gevallen) te zijn, al blijkt het sterk afhankelijk te zijn van het scenario.

4.3 Frequentietabellen

Noot: In de opgave stond beschreven (zowel in het begin als in de vraag zelf) dat er telkens 1 antwoord was toegestaan. Toch waren er tamelijk wat respondenten die verschillende antwoorden noteerden. Bij de frequentietabellen is er gekozen alle antwoorden op te nemen.

4.3.1 Beleidsmakers

4.3.1.1 Radicaalrechts

Tabel 12: Frequentieel beleid

Soort sanctie	Scenario 1az	Scenario 1am	Scenario 1bz	Scenario 1bm
Geldboete	0 (0%)	27 (35,53%)	5 (11,36%)	19 (35,19%)
Gevangenisstraf	20 (43,48%)	26 (34,21%)	2 (4,55%)	7 (12,96%)
Werkstraf	17 (36,96%)	13 (17,11%)	23 (52,27%)	19 (35,19%)
Opvolging politie	1 (2,17%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Psychologische begeleiding	7 (15,22%)	9 (11,84%)	12 (27,27%)	9 (16,67%)
Geen sanctie	1 (2,17%)	1 (1,32%)	2 (4,55%)	0 (0%)
<u>Totaal</u>	46 geldige antwoorden	76 geldige antwoorden	44 geldige antwoorden	54 geldige antwoorden

Bespreking

Bij dit eerste vignet kozen er bij het eerste scenario (radicaalrechts met geweld zonder strafwetboek) 20 respondenten (43,48%) voor de gevangenisstraf, 17 (36,96%) kozen voor de werkstraf, 7 (15, 22%) voor psychologische begeleiding en telkens 1 iemand (2,17%) voor opvolging door de politie en geen enkele sanctie. Dit maakte een totaal van 46 geldige antwoorden. Maar zoals eerder al beschreven komt dit niet overeen met het aantal respondenten, gezien er sommige de opgave blanco laten en anderen soms meerdere sancties hebben ingevuld.

Wanneer respondenten beschikken over de informatie uit het strafwetboek kozen er 27 (35,53%) voor de geldboete, 26 respondenten (34,21%) voor de gevangenisstraf, 13 (17,11%) voor de werkstraf, 9 (11,84%) voor de psychologische begeleiding en 1 iemand (1,32%) vond geen enkele sanctie nodig in dit geval. Dit zorgt voor een totaal van 76 geldige antwoorden.

Wanneer we kijken naar het volgende scenario van dit vignet (radicaalrechts zonder geweld zonder strafwetboek) zien we dat 5 respondenten (11,36%) kiezen voor de geldboete, 2 (4,55%) kiezen voor de gevangenisstraf, 23 beleidsmakers (52,27%) vinden de werkstraf een passende sanctie, 12 kiezen (27,27%) voor psychologische begeleiding en voor 2 (4,55%) hoeft er geen enkele sanctie. Dit brengt een totaal van 44 geldige antwoorden.

Wanneer men daarbij beschikt over de informatie uit het strafwetboek zien we dat 19 beleidsmakers (35,19%) voor de geldboete kiest, evenveel kiezen voor de werkstraf, 7 (12,96%) vinden de gevangenisstraf een passende sanctie. Voor het overige zijn er nog 9 respondenten (16,67%) die heil zien in de psychologische begeleiding. Dit maakt een totaal van 54 geldige antwoorden.

Interpretatie

Er kan bij dit vignet geconcludeerd worden dat bij het scenario met fysiek geweld vooral de gevangenisstraf door vele beleidsmakers naar voren wordt geschoven, terwijl bij het scenario zonder fysiek geweld wordt geopteerd voor de werkstraf. Ook de alternatieve sanctie psychologische begeleiding scoort telkens redelijk goed.

4.3.1.2 *Religieus-geïnspireerd radicalisme*

Tabel 13: Frequentie2 beleid

Soort sanctie	Scenario 2az	Scenario 2am	Scenario 2bz	Scenario 2bm
Geldboete	1 (2,78%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (2,78%)
Gevangenisstraf	1 (2,78%)	0 (0%)	12 (30%)	7 (19,44%)
Werkstraf	8 (22,22%)	10 (25%)	8 (20%)	10 (27,78%)
Opgvolging politie	7 (19,44%)	7 (17,5%)	7 (17,5%)	8 (22,22%)
Psychologische begeleiding	19 (52,78%)	20 (50%)	12 (30%)	10 (27,78%)
Geen sanctie	X (maar zou anders door 5 gekozen zijn)	3 (7,5%)	1 (2,5%)	X (anders zou er dit 1 kiezen)
Totaal	36 geldige antwoorden (29 personen) (100%)	40 geldige antwoorden (30 personen) (100%)	40 geldige antwoorden (30 personen) (100%)	36 geldige antwoorden (27 personen) (100%)

Bespreking

In het geval van scenario 2az (religieus-geïnspireerd radicalisme zonder fysiek geweld zonder strafwetboek) zien we dat een zeer groot deel van de respondenten (19) opteert voor de psychologische begeleiding (52,78%). Telkens 1 respondent (2,78%) verkoos de gevangenisstraf en de geldboete als gepaste sanctie. 8 beleidsmakers (22,22%) zagen heil in de werkstraf en 7 (19,44%) in de opvolging door de politie. Bij deze situatie werd er gekozen niet de mogelijkheid “geen sanctie” aan te bieden zodat men verplicht was een sanctie te kiezen. Dit geeft een totaal van 36 geldige antwoorden.

Wanneer men hierbij over de informatie uit het strafwetboek beschikt merken we dan 20 beleidsmakers (50%) kiest voor de psychologische begeleiding, 10 kiezen voor de werkstraf (25%), 7 voor de opvolging door de politie (17,5%) en ten slotte 3 vinden geen enkele sanctie nodig. Dit geeft een totaal van 40 geldige antwoorden.

In het geval van scenario 2bz (religieus-geïnspireerd radicalisme met fysiek geweld zonder strafwetboek) zien we dat telkens 12 respondenten kiezen (30%) voor de gevangenisstraf en voor de alternatieve sanctie psychologische begeleiding. 8 beleidsmakers (20%) zagen heil in de werkstraf, 7 (17,5%) in de opvolging door de politie en een (2,5%) vond geen enkele sanctie nodig. Dit maakt een totaal van 40 geldige antwoorden.

Wanneer men hierbij over de informatie uit het strafwetboek beschikt (2bm) merken we dat er telkens 10 kiezen (27,78%) voor de werkstraf en psychologische begeleiding als passende sanctie. 1 (2,78%) ziet in de geldboete een rechtvaardige oplossing, 7 (19,44%) kiezen voor de gevangenisstraf en 8 (22,22%) voor de werkstraf. Daardoor komen we op een totaal van 36 geldige antwoorden.

Interpretatie

De voornaamste conclusies die uit dit vignet kunnen worden getrokken is dat de alternatieve sanctie psychologische begeleiding in elk van de scenario's hierbij populair is. Blijkbaar denkt men dus dat een psycholoog kan helpen om een jongere te laten de-radicaliseren of op zijn minst ontmoedigen om geweld te gebruiken (het befaamde disengagement). De andere sancties (zowel traditionele als alternatieve) scoren iets minder, met uitzondering op de gevangenisstraf bij het derde scenario en de werkstraf bij het vierde scenario.

4.3.1.3 Radicaallinks

Tabel 14: Frequentie3 beleid

Soort sanctie	Scenario 3az	Scenario 3am	Scenario 3bz	Scenario 3bm
Geldboete	1 (2,78%)	2(4,65%)	1 (3,03%)	1 (2,56%)
Gevangenisstraf	19 (52,78%)	23 (53,49%)	25 (75,76%)	25 (64,10%)
Werkstraf	5 (13,89%)	7 (16,28%)	1 (3,03%)	4 (10,26%)
Opvolging politie	2 (5,56%)	4 (9,3%)	1 (3,03%)	4 (10,26%)
Psychologische begeleiding	8 (22,22%)	6 (13,95%)	4 (12,12%)	4 (10,26%)
Geen sanctie	1 (2,78%)	1 (2,33%)	1 (3,03%)	1 (2,56%)
Totaal	36 geldige antwoorden (29 deelnemers) (100%)	43 geldige antwoorden (29 deelnemers) (100%)	33 geldige antwoorden (29 deelnemers) (100%)	39 geldige antwoorden (29 deelnemers) (100%)

Bespreking

Bij het eerste scenario van dit vignet (radicaallinks met fysieke slachtoffers zonder strafwetboek) valt het op dat 19 respondenten (52,78%) kiezen voor de gevangenisstraf, telkens 1 (2,78%) voor de geldboete en geen enkele sanctie, 5 voor werkstraf (13,89%) 8 (22,22%) voor psychologische begeleiding en 2 voor opvolging door de politie (5,56%). Dit komt op een totaal van 36 geldige antwoorden.

In het geval dat de respondenten over de informatie uit het strafwetboek beschikken zien we dat nog meer respondenten, nl. 23, kiezen voor de gevangenisstraf (53,49%). 2 beleidsmakers kiezen voor de geldboete (4,65%), 7 (16,28%) voor de werkstraf, 4 (9,3%) voor opvolging door de politie, 6 (13,95%) voor psychologische begeleiding en 1 (2,33%) vindt in dit geval geen enkele sanctie nodig. Dit alles samen geeft 43 geldige antwoorden.

Bij het volgende scenario (radicaallinks met fysieke slachtoffers zonder strafwetboek) merken we alweer dat zeer velen kiezen, nl. 25, voor de gevangenisstraf (75,76%). Er wordt ook telkens eenmaal (3,03%) gekozen voor volgende sancties: geldboete, werkstraf, opvolging door politie en geen enkele sanctie. Ook kiezen er 4 respondenten (12,12%) voor de psychologische begeleiding. Daardoor zijn er in totaal 33 geldige antwoorden.

Wanneer ze de informatie uit het strafwetboek krijgen zien we dat er alweer vaak wordt gekozen voor de gevangenisstraf, nl. door 25 respondenten (64,1%). Ook wordt er telkens 4 keer gekozen (10,26%) voor volgende sancties: werkstraf, opvolging door politie en psychologische begeleiding. Tot slot zien we ook dat er telkens 1 maal wordt gekozen (2,56%) voor de geldboete en geen enkele sanctie. Dit alles geeft een totaal van 39 geldige antwoorden.

Interpretatie

Aangezien de ernst van de daad die beschreven staat in die vignet is het tamelijk vanzelfsprekend dat de gevangenisstraf er sterk uitspringt. De gevangenisstraf wordt dan ook vaak gezien als het ultimum remedium. Er valt op dat dit % verschilt per scenario maar dat heeft ook te maken met het feit dat sommige respondenten meenden dat men bij het scenario met strafwetboek meerdere sancties mocht invullen. Daardoor blijft het aantal respondenten dat de gevangenisstraf kiest tamelijk stabiel maar fluctueert het percentage.

Het valt ook op dat ondanks dit vignet zware misdaden bespreekt er toch 1 beleidsmaker is die geen enkele sanctie nodig acht en er toch ook tamelijk wat respondenten te vinden blijven voor de alternatieve sancties.

4.3.2 Jongeren

4.3.2.1 Radicaalrechts

Tabel 15: Frequentiel jongeren

Soort sanctie	Scenario 1az	Scenario 1am	Scenario 1bz	Scenario 1bm
Geldboete	33 (16,02%)	65 (25,29%)	30 (20,98%)	57 (35,625%)
Gevangenisstraf	58 (28,16%)	83 (32,30%)	15 (10,49%)	30 (18,75%)
Werkstraf	49 (23,79%)	39 (15,18%)	26 (18,18%)	25 (15,625%)
Opvolging politie	21 (10,19%)	25 (9,73%)	26 (18,18%)	17 (10,625%)
Psychologische begeleiding	41 (19,90%)	38 (14,79%)	40 (27,97%)	30 (18,75%)
Geen sanctie	4 (1,94%)	7 (2,72%)	6 (4,20%)	1 (0,625%)
Totaal	206 geldige antwoorden (117 deelnemers) (100%)	257 geldige antwoorden (112 deelnemers) (100%)	143 geldige antwoorden (97 deelnemers) (100%)	160 geldige antwoorden (92 deelnemers) (100%)

Bespreking

In het geval van het eerste scenario (radicaalrechts met geweld zonder strafwetboek) kiezen er 33 respondenten (16,02%) voor de geldboete, 58 jongeren (28,16%) voor de gevangenisstraf, 49 voor de werkstraf (23,79%), 21 (10,19%) vindt de opvolging door de politie een geschikt sanctie. Ook zijn er 41 adolescenten (19,9%) die psychologische begeleiding kiezen en 4 (1,94%) die geen enkele sanctie nodig vinden. Dit alles samen geeft 206 geldige antwoorden.

Wanneer de respondenten de informatie uit het strafwetboek krijgen zijn er 83 (32,3%) die kiezen voor de gevangenisstraf, 65 (25,29%) voor de geldboete en 39 (15,18%) voor de werkstraf. Er kunnen zich 25 (9,73%) van de jongeren vinden in de opvolging door politie, 38

(14,79%) in psychologische begeleiding en voor 7 (2,72%) hoeft de dader in kwestie geen sanctie te krijgen. Alle geldige antwoorden samen geeft het getal 257.

In het radicaalrechts scenario zonder geweld en zonder strafwetboek kiezen 30 jongeren (20,98%) voor de geldboete, 15 (10,49%) voor de gevangenisstraf. 26 (18,18%) vinden de werkstraf een gepaste sanctie. Bij de alternatieve sancties scoort alweer de psychologische begeleiding het hoogst met 40 respondenten (27,97%). De opvolging door de politie zijn 26 jongeren (18,18%) voor gewonnen en voor 6 adolescenten (4,20%) hoeft er geen enkele sanctie. Dit geeft een totaal van 143 geldige antwoorden.

Met de info uit het sw. kiezen 57 jongeren (35,625%) voor de geldboete, 30 (18,75%) voor de gevangenisstraf, 25 (15,625%) voor de werkstraf. Op het vlak van alternatieve sancties scoort psychologische begeleiding (18,75%) met 30 respondenten het hoogst. De opvolging door politie wordt door 17 jongeren gekozen (10,625%). Tot slot is er ook iemand die in deze situatie geen enkele sanctie nodig acht (0,625%). Dat geeft een totaal van 160 geldige antwoorden.

Interpretatie

Het valt bij dit vignet op dat er per scenario tamelijk verschillende sancties naar voren worden geschoven. In de eerste twee gevallen zien we de gevangenisstraf er telkens bovenuit steken. Maar ook de werkstraf scoort bij de traditionele sancties zeer sterk. Bij het derde en vierde scenario wint dan weer de geldboete, wanneer we enkel kijken naar de traditionele sancties.

Bij de alternatieve sancties valt het op dat er zich in alle scenario's tamelijk wat kunnen vinden in de psychologische begeleiding (schommelt tussen 14,79% en 27,97%). Het is zelfs zeer opmerkelijk dat in het derde scenario bij dit vignet de psychologische begeleiding erin slaagt meer stemmen te halen dan de traditionele sancties.

4.3.2.2 *Religieus-geïnspireerd radicalisme*

Tabel 16: Frequentie2 jongeren

Soort sanctie	Scenario 2az	Scenario 2am	Scenario 2bz	Scenario 2bm
Geldboete	15 (11,36%)	16 (11,76%)	12 (11,01%)	14 (11,76%)
Gevangenisstraf	25 (18,94%)	22 (16,18%)	39 (35,78%)	35 (29,41%)
Werkstraf	16 (12,12%)	14 (10,29%)	16 (14,68%)	17 (14,29%)
Opvolging politie	32 (24,24%)	30 (22,06%)	14 (12,84%)	25 (21,01%)
Psychologische begeleiding	44 (33,33%)	40 (29,41%)	25 (22,94%)	28 (23,53%)
Geen sanctie	X (zou anders door 10 personen zijn gekozen)	14 (10,29%)	3 (2,75%)	X (anders zouden er dit 5 kiezen want geven 5 of meer punten eraan)
Totaal	132 geldige antwoorden (83 deelnemers) (100%)	136 geldige antwoorden (81 deelnemers) (100%)	109 geldige antwoorden (77 deelnemers) (100%)	119 geldige antwoorden (75 deelnemers) (100%)

Bespreking

In het eerste scenario (religieus-geïnspireerd radicalisme zonder geweld zonder strafwetboek) zien we dat 15 (11,36%) opteren voor de geldboete, 25 (18,94%) voor de gevangenisstraf, 16 (12,12%) voor de werkstraf, 32 (24,24%) voor de opvolging door politie en 44 jongeren (33,33%) voor psychologische begeleiding. In dit scenario werd geen enkele sanctie niet aangeboden zodat de respondent verplicht was een sanctie te kiezen. Indien men dit toch wou invullen kon men dit kenbaar maken bij de 10-puntenschaal en het scenario met strafwetboek. Alle geldige antwoorden samen gaven bij dit scenario een totaal van 132.

Met de informatie uit het sw. zien we dat 16 jongeren (11,76%) kiezen voor de geldboete, 22 (16,18%) de gevangenisstraf en 14 (10,29%) de werkstraf. De opvolging van de politie kan 30 adolescenten (22,06%) overtuigen en 40 (29,41%) zijn gewonnen voor de psychologische begeleiding. 14 jongeren (10,29%) vinden bij dit scenario geen enkele sanctie nodig. Alle antwoorden samen komt op een totaal van 136 geldige responsen.

Wanneer het fictieve personage Jamal wel overgaat tot geweld merken we dat 39 adolescenten (35,78%) kiezen voor de sanctie gevangenisstraf, 12 (11,01%) voor geldboete, 16 (14,68%) voor de werkstraf. Bij de alternatieve sancties scoort de psychologische begeleiding alweer goed (22,94%), nl. 25 jongeren. De opvolging door de politie kan de steun vinden van 14 jongeren (12,84) achter zich en 3 respondenten vinden geen enkele sanctie nodig (2,75%). Dit levert een totaal op van 109 geldige antwoorden.

Wanneer de respondenten de informatie uit het strafwetboek krijgen merken we dat 35 respondenten (29,41%) kiest voor de gevangenisstraf, 14 (11,76%) voor de geldboete, 17 (14,29%) voor de werkstraf. Bij de alternatieve sancties dienden de respondenten de keuze te maken tussen de opvolging door politie en psychologische begeleiding. Daar merken we dat er 25 jongeren (21,01%) die gaan voor de opvolging door de politie en 28 (23,53%) voor psychologische begeleiding. Dit komt op een totaal van 119 geldige antwoorden.

Interpretatie

Er valt op dat er bij dit vignet in de scenario's zonder geweld de alternatieve sancties zeer goed scoren en het meeste stemmen achter zich krijgen. Vooral de psychologische begeleiding scoort daarbij heel sterk (33,33% en 29,41%). Van de traditionele sancties is de gevangenisstraf het populairste, maar hinkt wel met resp. 18,94% en 16,18% een eind achterop de sanctie "psychologische begeleiding".

In het geval dat er wel fysiek geweld werd gebruikt verandert de situatie. Daarbij wordt de sanctie gevangenisstraf door velen naar voren geschoven (resp. 35,78% en 29,41% van de geldige antwoorden). Toch blijft ook hier de psychologische begeleiding het sterk doen (resp. 22,94% en 23,53%) en in het laatste scenario scoort de opvolging door de politie ook sterk bij de jongeren (21,01%). De andere sancties scoren allemaal iets minder. Toch valt op te merken dat in het 2^e geval (2am) 14 respondenten (10,29%) het niet nodig vinden om aan de fictieve

teruggekeerde Syriëstrijder een sanctie te geven. Vooral gezien de context is dit wel een opvallend resultaat.

4.3.2.3 Radicaallinks

Tabel 17: Frequentie3 jongeren

Soort sanctie	Scenario 3az	Scenario 3am	Scenario 3bz	Scenario 3bm
Geldboete	13 (13,83%)	16 (15,24%)	10 (11,11%)	12 (12,5%)
Gevangenisstraf	47 (50%)	54 (51,43%)	61 (67,78%)	59 (61,46%)
Werkstraf	13 (13,83%)	12 (11,43%)	5 (5,56%)	6 (6,25%)
Opvolging politie	7 (7,45%)	8 (7,62%)	6 (6,67%)	9 (9,375%)
Psychologische begeleiding	11 (11,7%)	13 (12,38%)	6 (6,67%)	9 (9,375%)
Geen sanctie	3 (3,19%)	2 (1,9%)	2 (2,22%)	1 (1,04%)
<u>Totaal</u>	94 geldige antwoorden (72 deelnemers) (100%)	105 geldige antwoorden (70 deelnemers) (100%)	90 geldige antwoorden (70 deelnemers) (100%)	96 geldige antwoorden (67 deelnemers) (100%)

Bespreking

Bij het eerste scenario van dit vignet (linksradicalisme zonder fysieke slachtoffers zonder strafwetboek) kiezen er 47 adolescenten (50%) voor de gevangenisstraf, telkens 13 (13,83%) de traditionele sancties: geldboete en werkstraf. 7 (7,45%) vinden de opvolging door de politie het meest gepast en 11 (11,7%) de psychologische begeleiding. Voor 3 jongeren (3,19%) hoeft er in dit geval geen enkele sanctie. Dit geeft een totaal van 94 geldige antwoorden.

Wanneer men over de informatie uit het sw. beschikt zien we dat 54 jongeren (51,43%) gaan voor de gevangenisstraf, 16 (15,24%) voor de geldboete. Er kiezen 12 adolescenten (11,43%)

de werkstraf, 8 (7,62%) de opvolging door de politie en 13 (12,38%) de psychologische begeleiding. 2 respondenten (1,9%) achtten in dit geval geen enkele sanctie nodig.

Wanneer er wel dodelijke slachtoffers vallen door Kimberly's daad merken we dat 61 respondenten (67,78%) de gevangenisstraf gepast vinden, 10 (11,11%) kiezen voor de geldboete, 5 (5,56%) de werkstraf. Er is een *ex aequo* te merken tussen de alternatieve sancties opvolging door politie en psychologische begeleiding, elk hebben ze 6 stemmen (6,67%). Tot slot zijn er 2 jongeren (2,22%) die geen enkele sanctie nodig achten.

Indien de respondenten de informatie uit het sw. krijgen zien we dat 59 respondenten (61,46%) voor de gevangenisstraf kiest, 12 (2,5%) de geldboete, 6 (6,25%) de werkstraf. Bij de alternatieve sancties zien we dat er telkens 9 (9,375%) om te kiezen voor de opvolging door politie en psychologische begeleiding. Ook is er 1 iemand (1,04%) die in dit geval geen enkele sanctie nodig acht. Dit geeft een totaal van 96 geldige antwoorden.

Interpretatie

Wanneer we dit vignet bekijken valt op dat de gevangenisstraf zeer populair is. Dit is ook begrijpelijk gezien de ernst van het misdrijf en aangezien de gevangenisstraf vaak wordt gezien als de hardste manier van straffen die in ons land is toegestaan.

Toch valt het op dat ook tamelijk wat jongeren het belangrijk vinden dat er psychologische begeleiding voor de persoon is. De opvolging door de politie wordt ook door enkelen aangereikt. Maar bij dit scenario zien we dat de gematigde sancties maar tamelijk scoren en zo belanden tussen de traditionele sancties "werkstraf" en "geldboete" op vlak van populariteit.

Ondanks de ernst van de situatie zien we dat er toch enkele jongeren het niet nodig vinden om een sanctie uit te spreken tegen deze persoon. Gezien dit gaat om een bomaanslag waar in het ene geval geen doden bij vallen en in het andere geval wel, is dit wel opmerkelijk. Mogelijks kunnen sommige zich vinden in de situatie van Kimberly en vinden ze haar daad op één of andere manier te rechtvaardigen. De omgevingsfactoren die in de vignettes werd beschreven kunnen hierbij ook een rol hebben gespeeld.

4.3.3 Conclusies frequenties

In dit stuk zullen we de frequenties tussen de jongeren naast elkaar leggen. Daarbij zal er worden ingegaan op de grote gelijkenissen en verschillen.

4.3.3.1 Radicaalrechts

Bij het eerste vignet merken we dat dezelfde sancties het hoogste scoren, namelijk de gevangenisstraf en de werkstraf. Wel merken we dat er in percentage veel meer beleidsmakers voor deze sancties kiezen (43,48% voor gevangenisstraf en 36,96% voor werkstraf), terwijl het bij de jongeren meer verdeeld is.

Wanneer men daarbij de informatie uit het strafwetboek krijgt zien we dat het percentage bij de traditionele sancties dicht bij elkaar ligt. Enkel op vlak van de geldboete scoren de beleidsmakers ineens hoger. Er kan hierbij ook worden opgemerkt dat de opvolging door de politie over heel dit vignet heen veel sterker scoort bij de jongeren dan bij de beleidsmakers (tussen 0 en 2,17% bij beleidsmakers en tussen 9,73 en 18,18% bij de jongeren). Ze lijken hiervoor bij dit vignet dus meer open te staan.

Bij de jongeren merken we ook een grotere spreiding over de sancties heen. Bij het volgende scenario (1bz) komt dit duidelijk naar voor gezien de lokale politici daar met een meerderheid (52,27%) kiezen voor de werkstraf, terwijl er bij deze zelfde casus bij geen enkele sanctie (30%) haalt. Ook valt op dat de psychologische begeleiding hier bij de jongeren het populairst is (27,97%) en dat dit percentage in de buurt komt van dat van de beleidsmakers (27,27%).

Dat evenarend percentage zien we bij deze situatie met strafwetboek (1bm) terugkomen. Daarbij scoort deze keer de geldboete het hoogste bij de jongeren (35,625%), wat weer zeer dicht in de buurt komt van dat van de beleidsmakers (35,19%). Bij de beleidsmakers kiezen daarbij ook nog eens evenveel voor de werkstraf (35,19%). In dit scenario blijken jongeren zich soms wel te kunnen vinden in de opvolging door de politie (10,625%), terwijl daar bij de beleidsmakers niemand voor kiest. Waar ze dan wel weer tamelijk overeen bij komen is de optie psychologische begeleiding. Voor deze optie kiest 16,67% van de beleidsmakers, terwijl 18,75% zich daar in kan vinden.

Over het algemeen kan worden gezegd dat het niet sanctioneren van deze fictieve persoon bij deze casus weinig populair is. Het hoogste percentage dat daarbij wordt gehaald bij de jongeren en beleidsmakers is bij situatie 2bz (resp. 4,20% en 4,55%).

4.3.3.2 Religieus-geïnspireerd radicalisme

Bij dit vignet valt meteen op dat de populairste sanctie in de situatie zonder geweld (ongeacht met of zonder info van het strafwetboek) bij beide groepen hetzelfde is, namelijk de psychologische begeleiding. Al zien we daarbij dat de percentages bij de beleidsmakers veel hoger liggen en zelfs eenmaal een meerderheid halen.

Terwijl de traditionele sancties bij het eerste scenario (2az) bij de jongeren tamelijk verdeeld zijn (schommelen tussen 11,36% en 18,94%), merken we dat er bij de lokale politici vooral wordt gekozen voor de werkstraf (22,22%). Dit terwijl, van de traditionele sancties, de gevangenisstraf het populairste blijkt te zijn bij jongeren bij alle scenario's van dit vignet.

Wanneer men de informatie krijgt van het strafwetboek (2am) zien we dat het draagvlak voor de werkstraf bij de lokale politici nog hoger komt te liggen (25%), terwijl dit bij jongeren iets lager komt te liggen (16,18%). De gevangenisstraf en geldboete blijken bij de jongeren veel populairder te zijn (in alle scenario's). Het valt tot slot bij dit scenario ook wel op dat er velen kiezen voor geen sanctie (7,5% beleidsmakers en 10,29% jongeren). Zeker gezien de huidige context is dit voor beide opvallend.

Bij het scenario met geweld zonder strafwetboek (2bz) zien we dat de gevangenisstraf voor beide het populairst is. Maar we merken ook dat lokale politici daarbij evenveel kiezen voor de psychologische begeleiding (30%), terwijl dat iets minder jongeren doen maar het haalt wel het 2^e meeste stemmen (22,94%).

Met de info uit het strafwetboek erbij zien we dat de werkstraf en psychologische begeleiding bij de beleidsmakers het populairste wordt (elk 27,78%), terwijl jongeren tamelijk vaak kiezen voor de gevangenisstraf (29,41%). Maar ook de andere sancties blijven bij hen populair, enkel de werkstraf en geldboete scoren laag (onder 15%). De psychologische begeleiding komt bij hen alweer op de tweede plaats (23,53%).

4.3.3.3 Radicaallinks

Bij dit laatste vignet merken we logischerwijs grote eensgezindheid qua populairste sanctie. Dit heeft te maken met de ernst van het misdrijf (namelijk een bom in een bank laten ontploffen waarbij in het ene geval geen fysieke slachtoffers zijn en in het andere wel). Het is dan ook normaal dat de gevangenisstraf bij beide groepen in alle scenario's (ongeacht met of zonder de informatie van het strafwetboek) een meerderheid haalt. Bij het scenario zonder

fysieke slachtoffers (3az en 3am) merken we dat dit in alle gevallen rond de 50% schommelt. Terwijl dit in het scenario met fysieke slachtoffers de 60% overstijgt. Bij 3bz merken we zelfs dat 75,76% van de lokale politici de gevangenisstraf kiest.

De geldboete blijkt bij dit scenario veel minder populair te zijn bij beleidsmakers dan bij jongeren (het maximum over alle scenario's heen bedraagt bij de beleidsmakers 4,65%, terwijl dit bij de jongeren bij elk scenario boven de 10% gaat, met als uitschieter 15,24%). De werkstraf scoort bij allebei de groepen gemiddeld en blijft per scenario redelijk dicht in elkaars buurt liggen.

Van de alternatieve sancties ligt het percentage bij beide groepen van de opvolging door de politie bij alle scenario's van dit vignet in elkaars buurt. Dit terwijl er veel meer beleidsmakers gewonnen zijn voor de psychologische begeleiding bij de scenario's zonder de info van het strafwetboek (22,22% en 12,12% ten opzichte van 11,7% en 6,67%).

Het is wel opvallend dat ondanks de ernst van de zwaarte van de feiten beschreven in deze scenario's er zowel een beleidsmaker als enkele jongeren (max. is 3) te vinden zijn die geen enkele sanctie nodig achten ten opzichte van deze fictieve persoon. In percentage is dit een zeer klein aantal maar het is wel opmerkelijk.

4.3.4 Koppeling onderzoeksvragen

Wanneer we de resultaten uit de frequentietabellen koppelen aan de onderzoeksvragen kunnen we vooral een antwoord krijgen op de vraag: welke sancties verkiezen jongeren en beleidsmakers? Ook kunnen we kijken wat dit mogelijk kan zeggen over de punitiviteit. Dit blijkt zeer afhankelijk te zijn van scenario tot scenario. Toch valt het op wanneer we elke keer de top 3 nemen dat in 7 gevallen (van de 12) de gevangenisstraf dit bij beleidsmakers haalt, terwijl dit bij jongeren stijgt naar 11 situaties. Wel zien we dat wanneer ze allebei de top 3 halen de voorkeur (in %) voor de gevangenisstraf hoger ligt bij beleidsmakers dan bij jongeren.

Wanneer we kijken naar de eerste plaats zien we bij beleidsmakers de gevangenisstraf 6 maal naar voren geschoven worden (waarvan 4 maal bij het radicaallinkse vignet), de geldboete 1 maal (bij radicaalrechts zonder geweld met sw.), de werkstraf 3 maal en 2 maal (bij religieus-geïnspireerd radicalisme zonder geweld) de psychologische begeleiding.

De jongeren daarentegen kiezen 8 maal voor de gevangenisstraf (waarvan 4 maal bij het radicaallinkse vignet, 2 maal bij het religieus-geïnspireerde radicalisme met geweld en 2 maal bij het radicaalrechtse met geweld). 3 maal haalt de psychologische begeleiding de eerste plek (bij radicaalrechts en religieus-geïnspireerd zonder geweld zonder sw. en dat laatste scenario met de informatie uit het strafwetboek). Tot slot wordt ook eenmaal de meeste voorkeur gegeven aan de geldboete (bij radicaalrechts met geweld met strafwetboek).

Er kan dus worden besloten dat de frequenties bij jongeren voor de gevangenisstraf opvallend hoger liggen. Vooral dat men zoveel voorkeur geeft aan de gevangenisstraf bij het religieus-geïnspireerde radicalisme met geweld, valt sterk op. Zeker aangezien dit bij de beleidsmakers niet in de top 3 staat wanneer ze over de informatie uit het strafwetboek beschikken. Overigens zien we dat ze allebei eenmaal kiezen voor de geldboete, maar wel bij een ander scenario, de psychologische begeleiding blijkt bij allebei populair te zijn. Tot slot zien we dat de werkstraf 3 maal wordt gekozen (op de 1^e plaats) bij de beleidsmakers en geen enkele keer bij jongeren.

Door het hoge aantal keren dat er door de jongeren voor de gevangenisstraf is gekozen in vergelijking met de beleidsmakers en zij andere straffen minder als hoogste kiezen, kan dit weer als een indicatie beschouwd worden dat jongeren punitiever zijn dan beleidsmakers. Zeker gezien er bij de scenario's waarbij het meeste werd gekozen voor andere sancties (de geldboete en psychologische begeleiding) geen grote verschillen op te merken zijn tussen jongeren en beleidsmakers. Tot slot merken we ook op dat de sanctie "opvolging door de politie" in geen enkel geval het populairst is, het scoort wel de tweede plaats in het geval van jongeren bij het religieus-geïnspireerde scenario zonder geweld.

4.4 10-puntenverdeling sancties

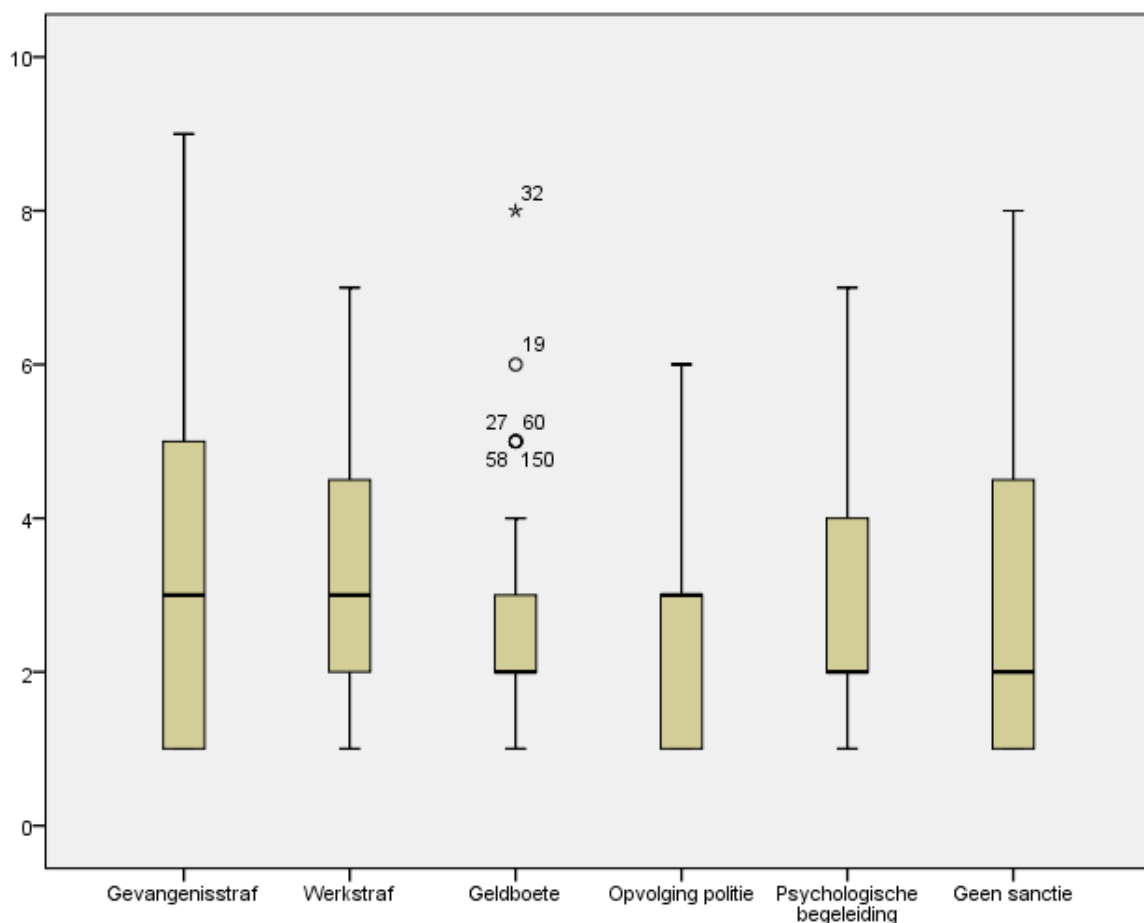
Noot: Er dient bij dit gedeelte opgemerkt te worden dat tamelijk wat respondenten deze opgave verkeerd hadden geïnterpreteerd of rekenfouten hadden gemaakt. Daardoor kwam men vaak scores uit boven 10, net geen 10 of gaf men enkel punten aan andere sancties dan de oorspronkelijk gekozen sanctie. In de eerste twee gevallen werd er dan ook besloten de gegevens te verwijderen, in het derde geval bleven de gegevens staan. Diegene die een x hadden aangeduid en 1 sanctie punten hadden gegeven werden veranderd in 10.

Gezien de beperking in ruimte bij deze thesis is er gekozen de jongeren en beleidsmakers tegelijk te bespreken. Aangezien dit de 10-puntenverdeling betreft van de sancties, is er zo makkelijk vergelijking mogelijk tussen beide groepen. Enkel de personen die een bepaalde score hadden gegeven aan sanctie (die verschillend was van 0) werden hierbij geanalyseerd.

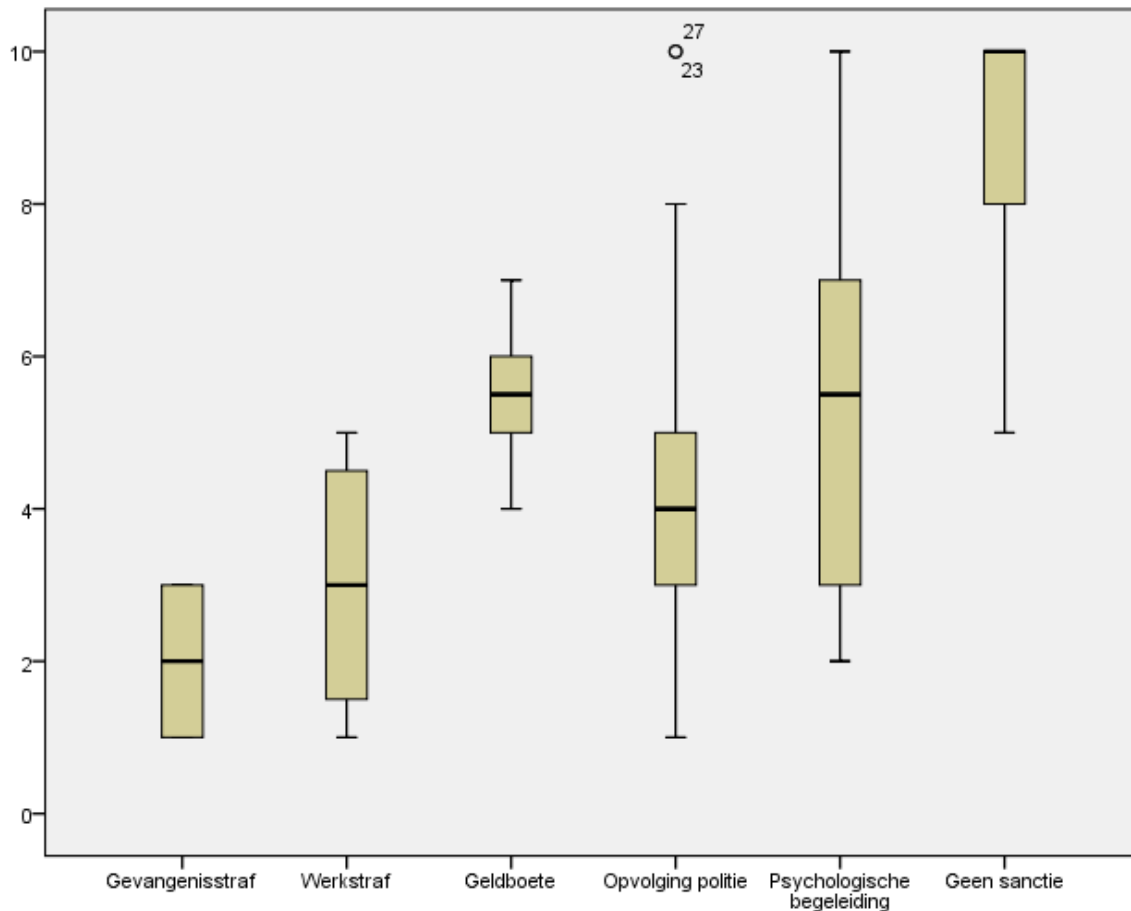
4.4.1 Radicaalrechts

4.4.1.1 Scenario met fysiek geweld

Boxplot 1: Jongeren 1A (N= 252)

Boxplot 2: Beleid 1A (N= 41)

Bespreking

Bij de gevangenisstraf zien we dat de jongeren hun mediaan (3) iets hoger ligt dan deze van de beleidsmakers (2). Wanneer we kijken naar de werkstraf zien we dat dit bij beide op 3 ligt. In het geval van de geldboete zien we dat Q1 en de mediaan bij de jongeren samenvalt op 2, dit terwijl dit bij beleidsmakers ligt op 5,5.

Bij de alternatieve sancties zien we dat de mediaan bij de opvolging door de politie ligt op respectievelijk 3 en 4. Deze voor de psychologische begeleiding ligt op 2 bij jongeren. Dit terwijl de mediaan bij lokale politici ligt op 5,5.

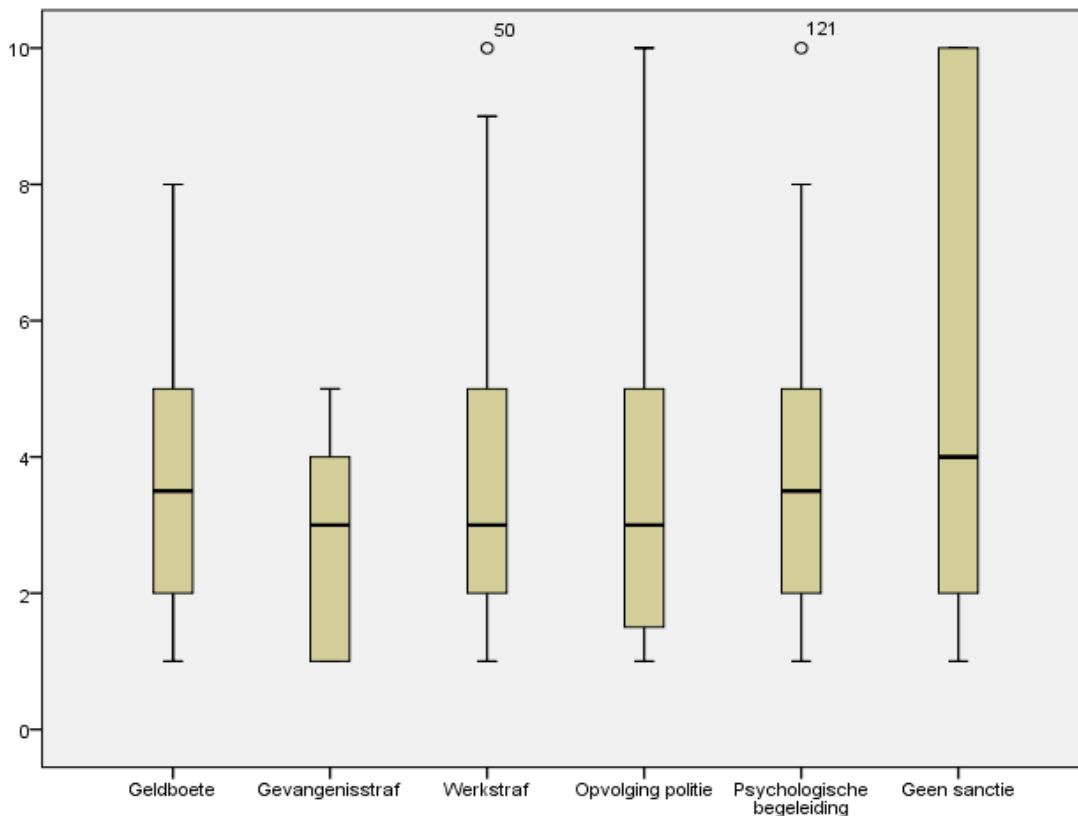
Tot slot zien we dat de jongeren een mediaan hebben van 2 bij “geen sanctie”, terwijl dit 10 bedraagt bij de beleidsmakers. Bij de jongeren zien we enkel uitschieters liggen bij de sanctie geldboete, terwijl dit bij de beleidsmakers enkel het geval is bij de opvolging door de politie.

Interpretatie

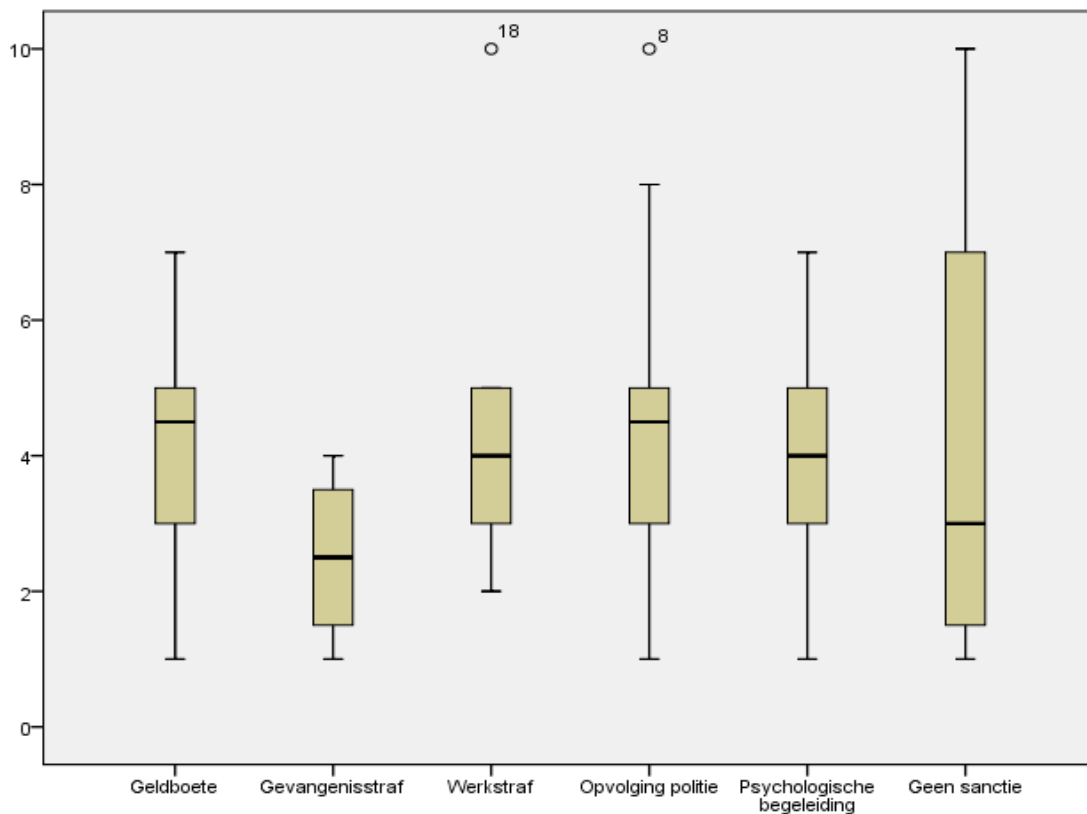
Er dient eerst opgemerkt te worden dat deze punten samen dienen gelezen worden met de frequenties bij de 10-puntenplot om een genuanceerder beeld te krijgen. Dit gezien er soms maar door enkele respondenten een score is gegeven aan een bepaalde sanctie, vertekent dit de boxplot enorm. Dat het niet altijd op ronde getallen uitkomt, heeft ook grotendeels met de lage beantwoording per sanctie te maken (bvb. iemand geeft 3 en iemand anders 6, dan zal mediaan op 4,5 liggen). We zien bij dit eerste scenario (radicaalrechts met fysiek geweld) dat vooral die men aan de geldboete geeft veel hoger ligt bij beleidsmakers dan bij jongeren. Voor de rest valt ook op dat geen sanctie ook veel hoger ligt bij de beleidsmakers, maar dit is te wijten aan een zeer beperkt aantal lokale politici die voor deze sanctie hebben gekozen en daar een hoge score aan hebben gegeven.

4.4.1.2 Scenario zonder fysiek geweld

Boxplot 3: Jongeren 1B (N= 194)

Boxplot 4: Beleid 1B (N= 66)

Bespreking

Bij dit tweede scenario (radicaalrechts zonder geweld) zien we dat de mediaan van de geldboete bij beide rond 4 ligt (resp. 3,5 en 4,5). Wanneer we kijken naar de gevangenisstraf zien we dat dit respectievelijk 3 bij jongeren en 2,5 bij beleidsmakers bedraagt.

Bij de werkstraf zien we dat de mediaan op 3 ligt bij de adolescenten en op 4 bij lokale politici. In het geval van de alternatieve sancties zien we dit bij de opvolging door de politie ligt op respectievelijk op 3 en 4,5. Wanneer we kijken naar de scores op de psychologische begeleiding zien we dat de mediaan resp. 3,5 en 4 bedraagt. Bij diegenen die geen punten geven aan een sanctie merken we dat de mediaan 4 bedraagt bij de jongeren en 3 bij de beleidsmakers.

Interpretatie

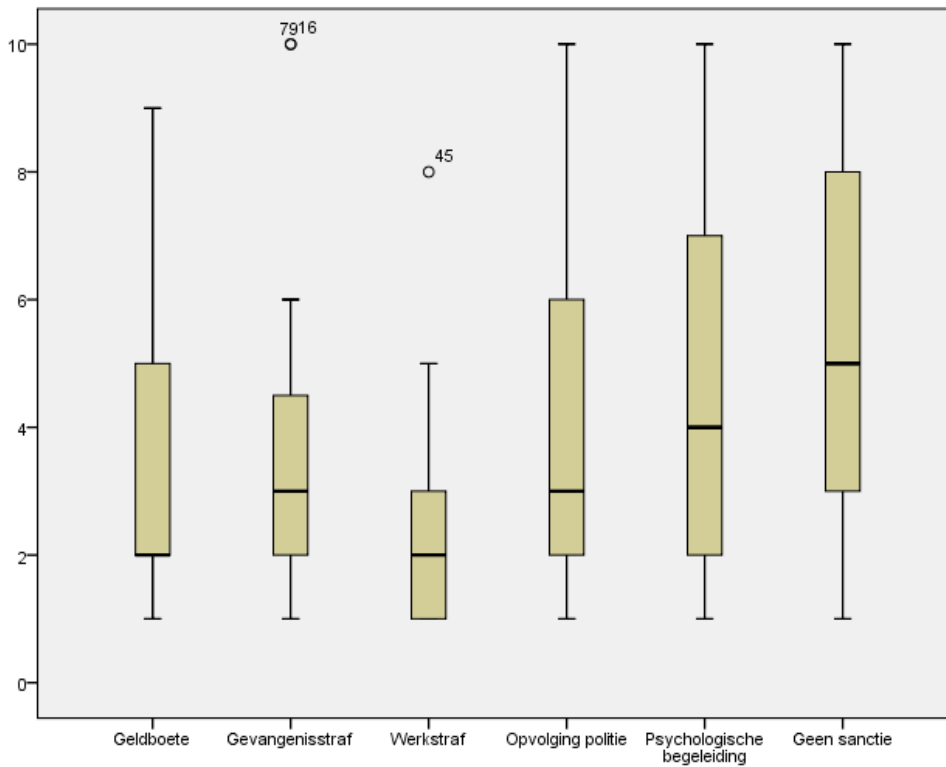
Van diegene die een score geven aan de sancties die verschilt van 0 merken we dat “geen sanctie” het meeste draagvlak kent bij beide groepen (het hoogste derde kwartiel). Wanneer we kijken op basis van de mediaan zien we dit bij de jongeren het sterkste blijft scoren, terwijl

we zien dat de geldboete en opvolging door de politie de hoogste mediaanscore halen bij de beleidsmakers.

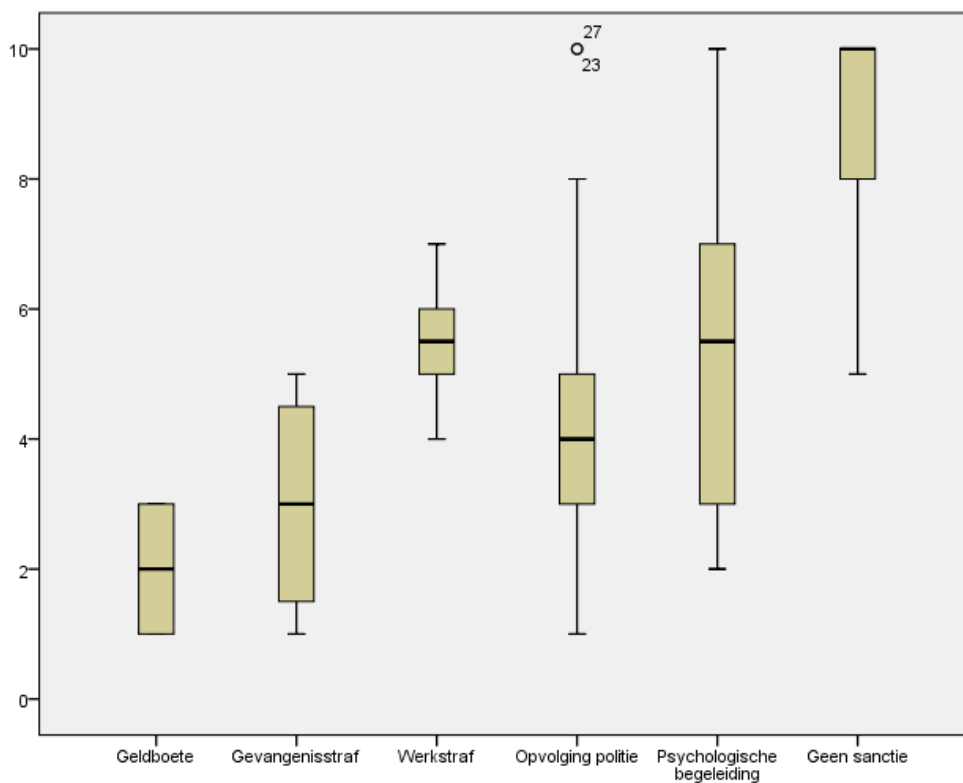
4.4.2 Religieus-geïnspireerd radicalisme

4.4.2.1 Scenario zonder geweld

Boxplot 5: Jongeren 2A (N= 157)

Boxplot 6: Beleid 2A (N= 41)

Bespreking

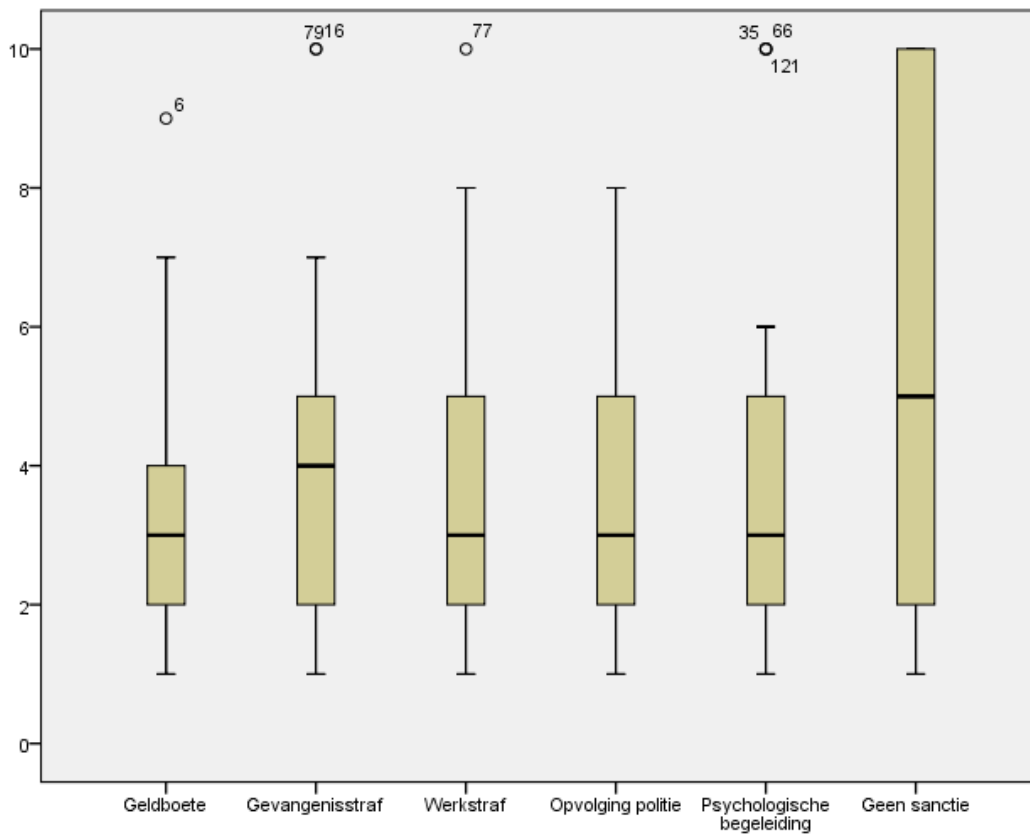
Bij het eerste “religieus-geïnspireerde radicalisme” scenario (2a) zien we dat de hoogste scores worden gegeven aan “geen sanctie” bij beide groepen (mediaan bij jongeren op 4, bij beleidsmakers op 10). Ook scoort bij beide de psychologische begeleiding tamelijke punten (mediaan is 3 bij jongeren en 5,5 bij beleidsmakers). We zien dat de mediaan voor geldboete bij allebei 2 punten bedraagt, de gevangenisstraf 3. De mediaan bij de werkstraf verschilt dan weer bij beide groepen, 2 bij jongeren en 5,5 bij beleidsmakers. Bij de opvolging door de politie ligt de mediaan bij jongeren op 3 en bij de lokale politici op 4.

Interpretatie

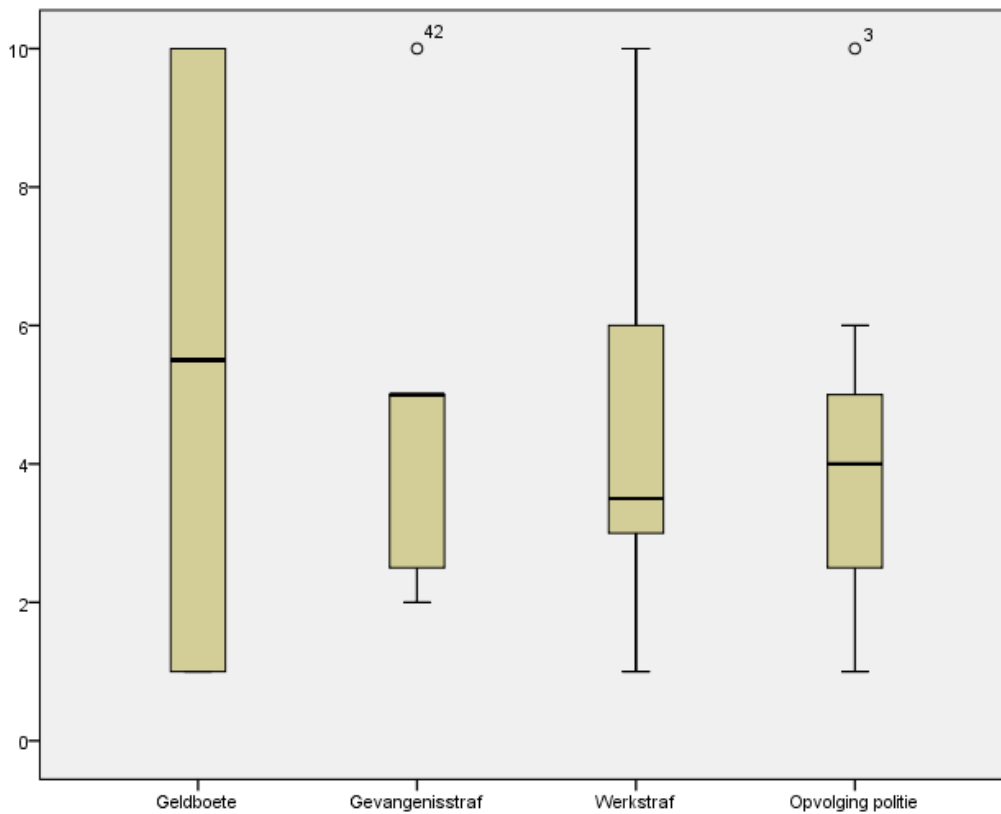
Van diegenen die scores hebben ingevuld (verschillend van 0) valt op dat bij beide groepen “geen sanctie” het meeste punten krijgt. Ook de psychologische begeleiding krijgt tamelijk hoge scores. We zien dat de geldboete bij beide groepen de minste punten bijeen raapt. De werkstraf haalt lage scores bij jongeren (mediaan 2) maar hoge bij beleidsmakers (5,5 is mediaan). Dat is bij dit scenario het grootste verschil tussen beide groepen. Dat bij beleidsmakers “geen sanctie” een 10 scoort kan te maken hebben met dat er dit maar enkelen punten gaven, maar als ze het gaven er meteen een hoge score aan gaven.

4.4.2.2 Scenario met geweld

Boxplot 7: Jongeren 2B (N= 165)

Boxplot 8: Beleid 2B (N= 33)

Bespreking

Bij dit scenario (religieus-geïnspireerd radicalisme met geweld) zien we dat de punten voor de geldboete een mediaan hebben van 3 bij jongeren (evenveel als de werkstraf, opvolging door politie en psychologische begeleiding) en 5,5 bij beleidsmakers. In het geval van de gevangenisstraf zien we dat jongeren hun mediaan ligt op 4 punten en 5 bij beleidsmakers. Ook geven enkele jongeren punten aan “geen sanctie”, waarbij de mediaan 5 bedraagt.

Voor het overige zien we dat er door beleidsmakers punten werden gegeven aan de werkstraf (met een mediaan van 3,5) en de opvolging door de politie (met een mediaan van 4). Door een technische fout staat er geen staafje bij de beleidsmakers, vandaar dit manueel werd gedaan. De mediaan bij beleidsmakers bij de psychologische begeleiding bedraagt 4.

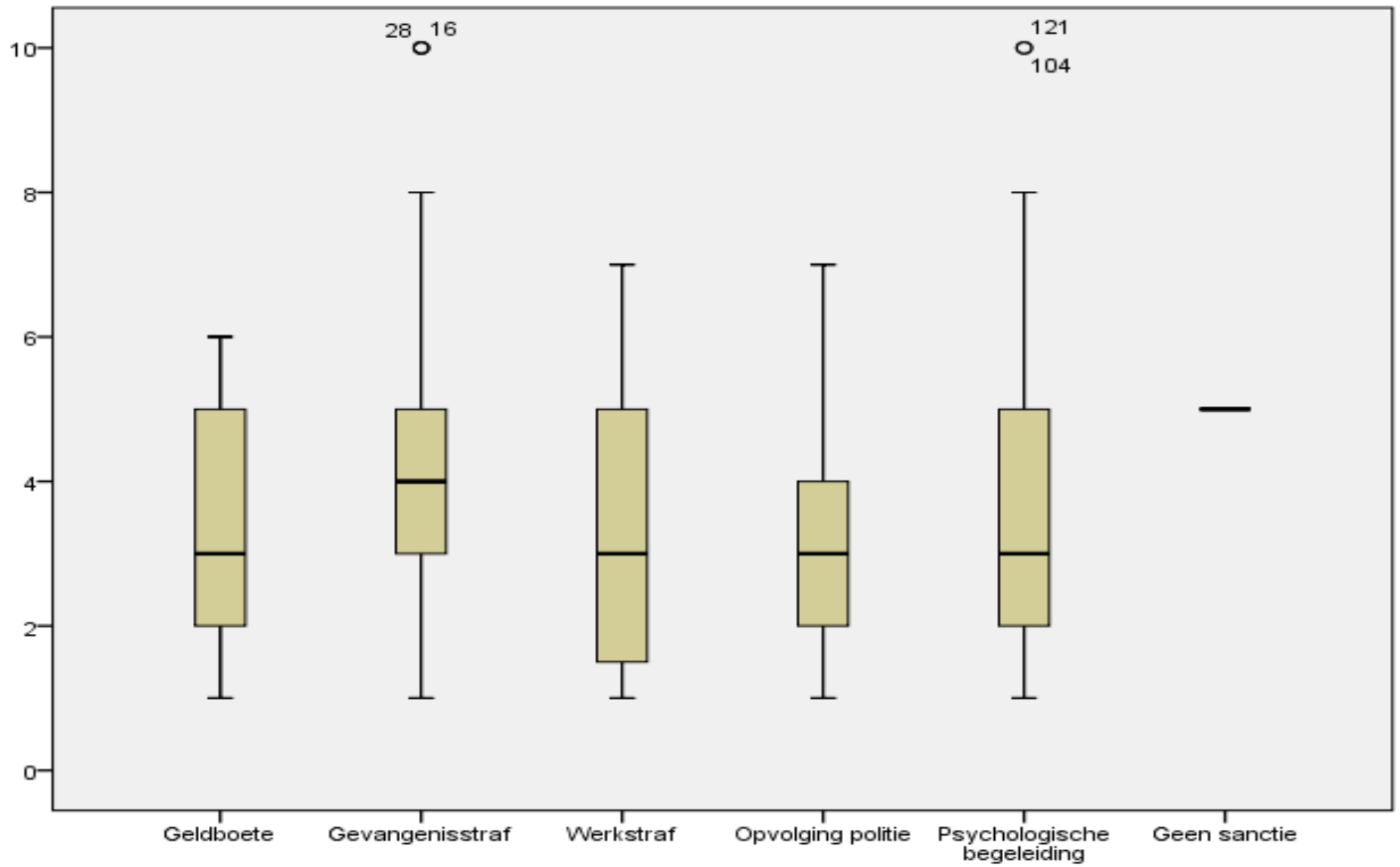
Interpretatie

Het valt bij dit scenario op dat er door de beleidmakers geen punten waren gegeven aan “geen sanctie”. Dit is dan ook het grootste verschil met jongeren. Voor de rest valt het ook op dat de geldboete bij de beleidsmakers een veel hogere score krijgt (met 10 als Q3 bij beleidsmakers en 4 als Q3 bij jongeren). Voor de rest zijn er geen grote verschillen waar te nemen. Het is wel opmerkelijk dat bij de jongeren de geldboete, werkstraf, opvolging door politie en psychologische begeleiding telkens een mediaan haalt van 3 punten.

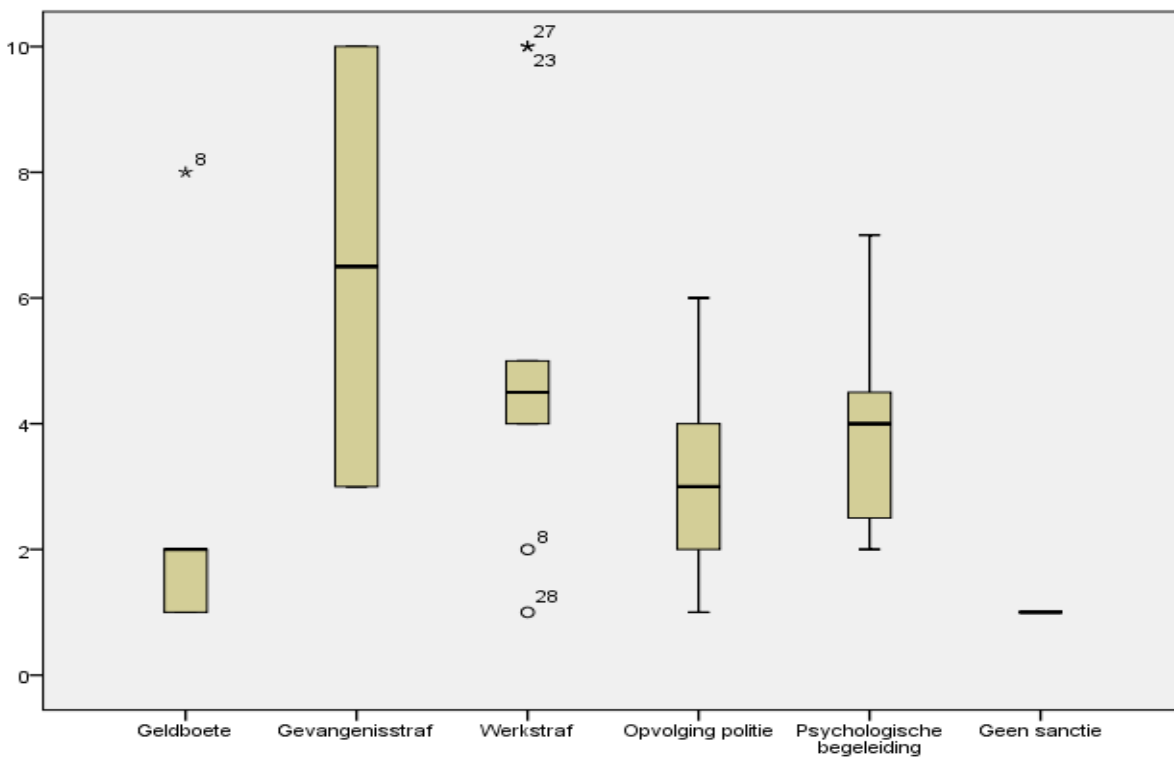
4.4.3 Radicaallinks

4.4.3.1 Scenario zonder fysieke slachtoffers

Boxplot 9: Jongeren 3A (N= 148)

Boxplot 10: Beleid 3A (N=35)

Bespreking

Bij dit scenario (radicaallinks zonder fysieke slachtoffers) zien we dat er aan geen enkele sanctie door veel respondenten veel punten wordt gegeven. De mediaan voor de geldboete ligt bij jongeren op 3 (net zoals de werkstraf, opvolging door politie en psychologische begeleiding), bij beleidsmakers 2. In het geval van de gevangenisstraf komt de mediaan bij jongeren op 4 te liggen, bij lokale politici op 6,5.

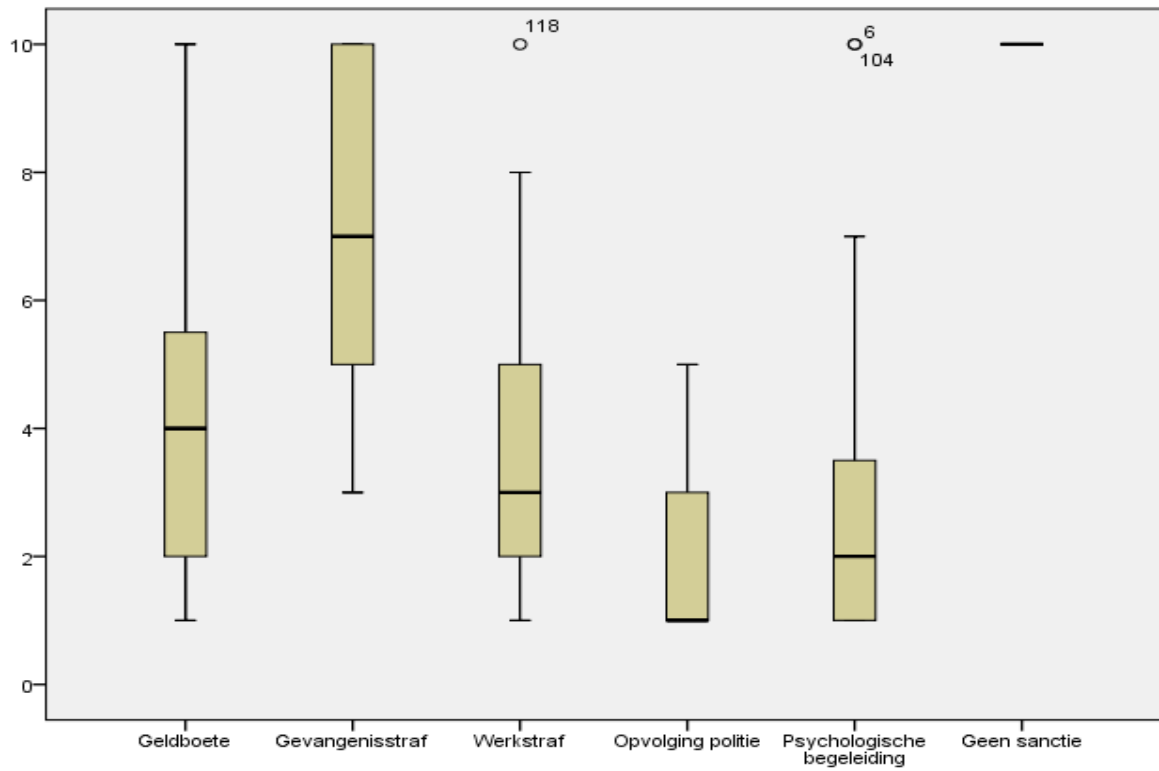
Voor het overige ligt bij beleidsmakers de mediaan voor de werkstraf op 4,5 punten, op 3 punten bij opvolging door de politie en op 4 punten bij psychologische begeleiding. Er is telkens een uitzondering die bij deze daad geen sanctie nodig vond, daardoor ligt dit bij jongeren op 5 en bij beleidsmakers op 1.

Interpretatie

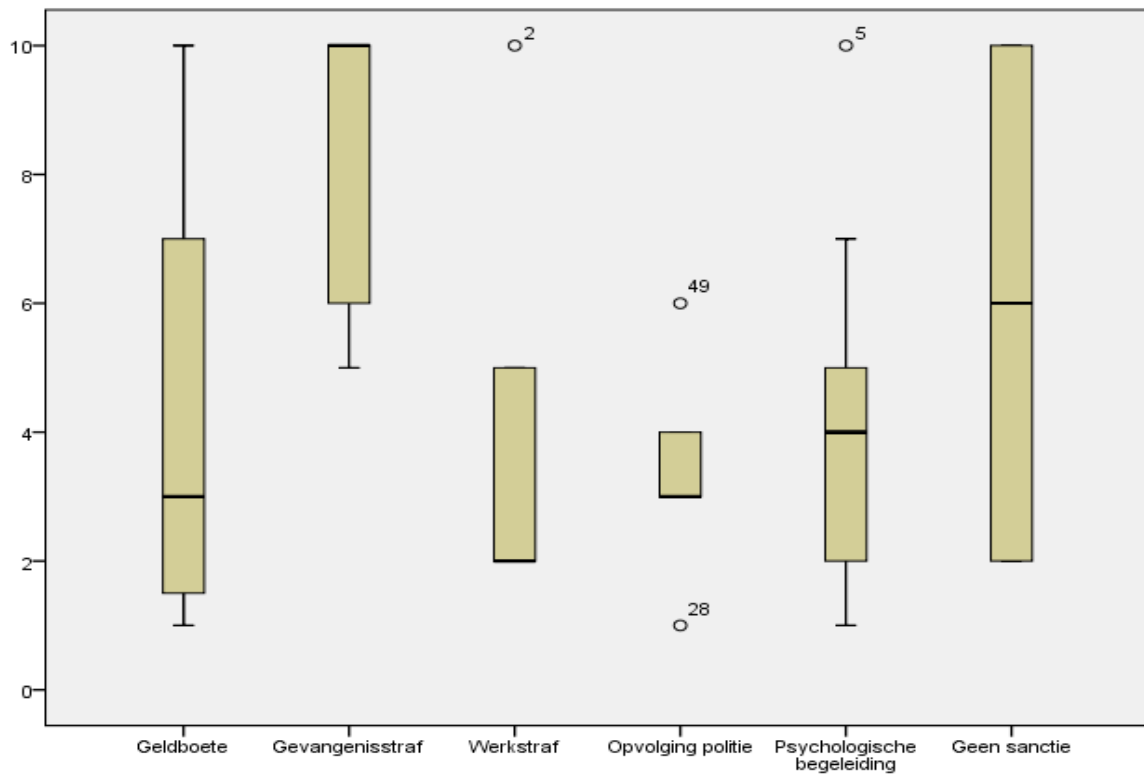
We zien dat de scores die gegeven worden aan de gevangenisstraf en werkstraf tamelijk wat hoger liggen bij beleidsmakers dan bij jongeren. Voor de rest valt het weer op dat de sancties geldboete, werkstraf, opvolging door politie en psychologische begeleiding bij de jongeren evenveel punten halen als mediaan, namelijk 3. Ook zien we dat beleidsmakers iets meer punten geven (als mediaan) aan de sanctie psychologische begeleiding dan jongeren. Het valt ook op dat uitzonderingen ook bij deze situatie punten geven aan “geen sanctie”.

4.4.3.2 Scenario met fysieke slachtoffers

Boxplot 11: Jongeren 3B (N= 115)

Boxplot 12: Beleid 3B (N= 36)

Bespreking

Bij dit laatste scenario (radicaallinks met fysieke slachtoffers) zien we dat de mediaan van jongeren bij de geldboete ligt op 4, op 7 punten bij de gevangenisstraf, op 3 punten bij de werkstraf, 1 punt (dat samenvalt met Q1) bij opvolging door politie, 2 punten voor psychologische begeleiding en 10 voor geen sanctie.

In het geval van de beleidsmakers zien we dat de mediaan van de geldboete ligt op 3 punten, op 10 bij de gevangenisstraf, op 2 punten bij de werkstraf, op 3 punten bij opvolging door politie, op 4 punten bij psychologische begeleiding en op 6 punten bij geen enkele sanctie.

Interpretatie

Er valt meteen op dat “geen sanctie” ondanks de zwaarte van dit misdrijf hoge punten scoort. Dit heeft te maken met dat er slechts enkelen hieraan een score hebben gegeven. Maar indien ze een score gaven was deze vaak hoog. Wanneer we kijken naar de straffen die het hoogste scoorden in de frequentietabel en deze boxplots ernaast leggen zien we dat de gevangenisstraf zeer hoge scores haalt (als je ziet hoeveel respondenten hiervoor kozen dus er minder invloed is van 1 respondent).

Voor de rest is het ook opvallend dat de score die aan psychologische begeleiding wordt gegeven tamelijk verschilt tussen jongeren en beleidsmakers, waarbij beleidsmakers er hogere punten aan geven. Omgekeerd haalt de geldboete dan weer een hogere mediaan bij jongeren dan bij beleidsmakers. Toch kan er geconcludeerd worden dat de gevangenisstraf de sanctie is die zowel het hoogste scoort in frequentie als in punten.

4.4.4 Koppeling onderzoeksvragen

Bij de 10-punten plot krijgen we vooral een antwoord op de onderzoeksvraag: welke sancties krijgen de meeste voorkeur? Dit moet naast de frequenties worden gelegd en in het licht worden gezien van de andere resultaten om relevant te zijn bij dit onderzoek.

Wanneer we hieraan de frequenties koppelen en telkens de punten bekijken die aan de meest gekozen sanctie (zonder strafwetboek) werden gegeven zien we het volgende: In het eerste scenario (radicaalrechts met geweld) zien we dat er door de mediaan bij beleidsmakers op 2 punten ligt bij de gevangenisstraf en op 3 punten bij de jongeren. Ook valt op dat de mediaan bij de psychologische begeleiding hoog ligt (5,5 punten). Bij het tweede scenario (radicaalrechts zonder geweld) zien we dan weer dat de werkstraf een

mediaan haalt van 4 punten bij de beleidsmakers. In het geval van de jongeren scoort de psychologische begeleiding het hoogst met een mediaan van 3,5 punten. In het religieus-geïnspireerde scenario zonder geweld zien we dan weer dat de psychologische begeleiding een mediaan haalt van 5,5 bij beleidsmakers en 4 bij jongeren (bij beide werd er de hoogste frequentie aan gegeven. Wanneer er wel geweld bij kwam kijken werd er door beide het frequentst gekozen voor de gevangenisstraf, waarbij de mediaan bij lokale politici ligt op 5 en bij jongeren op 4.

Bij het radicaallinkse vignet zien we dat telkens de gevangenisstraf het meeste stemmen achter zich kreeg. In het geval dat er geen fysieke slachtoffers waren werd de mediaan bij beleidsmakers 6, bij de jongeren 4. In het geval dat er wel fysieke slachtoffers waren stijgt de mediaan bij beleidsmakers naar 10, bij jongeren naar 7. Bij dit scenario is het duidelijkst merkbaar (doordat er telkens voor de gevangenisstraf werd gekozen) dat er een stijging merkbaar is in de mate waarin men opteert om exclusief voor de gevangenisstraf te kiezen. In het geval van de andere scenario's is het minder eenduidig en scoort geen enkele sanctie zowel hoog in frequentie als op de 10-puntenschaal. Bij het eerste scenario zien we wel dat ondanks de gevangenisstraf het hoogste scoort in frequentie bij beide, de mediaan relatief laag is (2 en 3).

We kunnen dus besluiten dat er bijna nooit unaniem hoge scores werden gegeven aan bepaalde sancties, behalve bij het laatste vignet. Gezien het geringe aantal respondenten die soms koos voor een sanctie kunnen er dan ook over dit deel geen grote uitspraken worden gedaan.

4.5 Medianen sancties

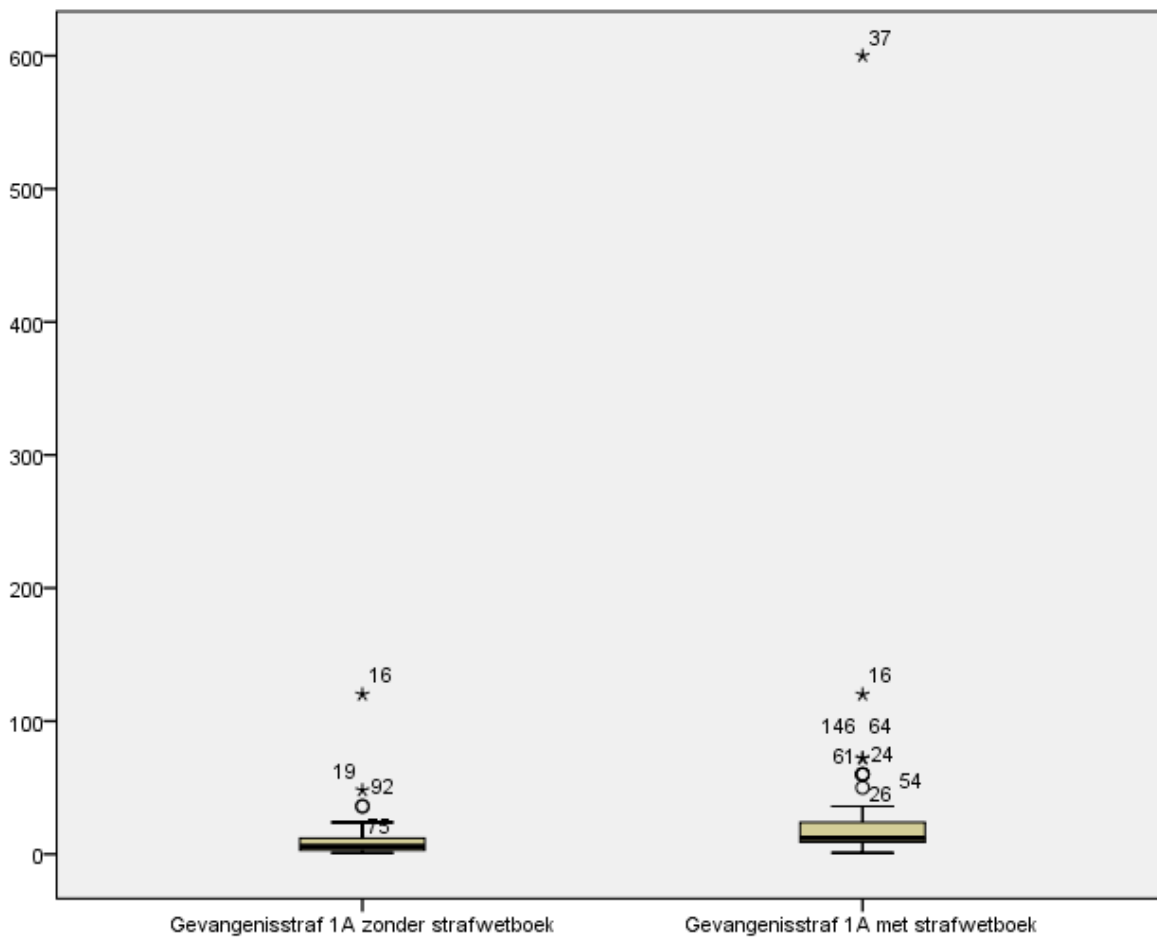
Noot: gezien de beperkte ruimte worden hier enkel de sancties geanalyseerd die het hoogste scoorden in de frequentietabel.

Enkel de respondenten die een geldige waarde hadden ingevuld werden bij deze opgave gebruikt. Dus niet de x of wanneer men meer dan 24 uur per dag wou opvolgen of wanneer men meer dan 7 dagen had ingevuld per week bij psychologische begeleiding. Daardoor zijn het aantal respondenten vanzelfsprekend iets lager dan deze uit de frequentietabellen.

4.5.1 Jongeren

4.5.1.1 Radicaalrechts

Boxplot 13: Medianen 1A jongeren

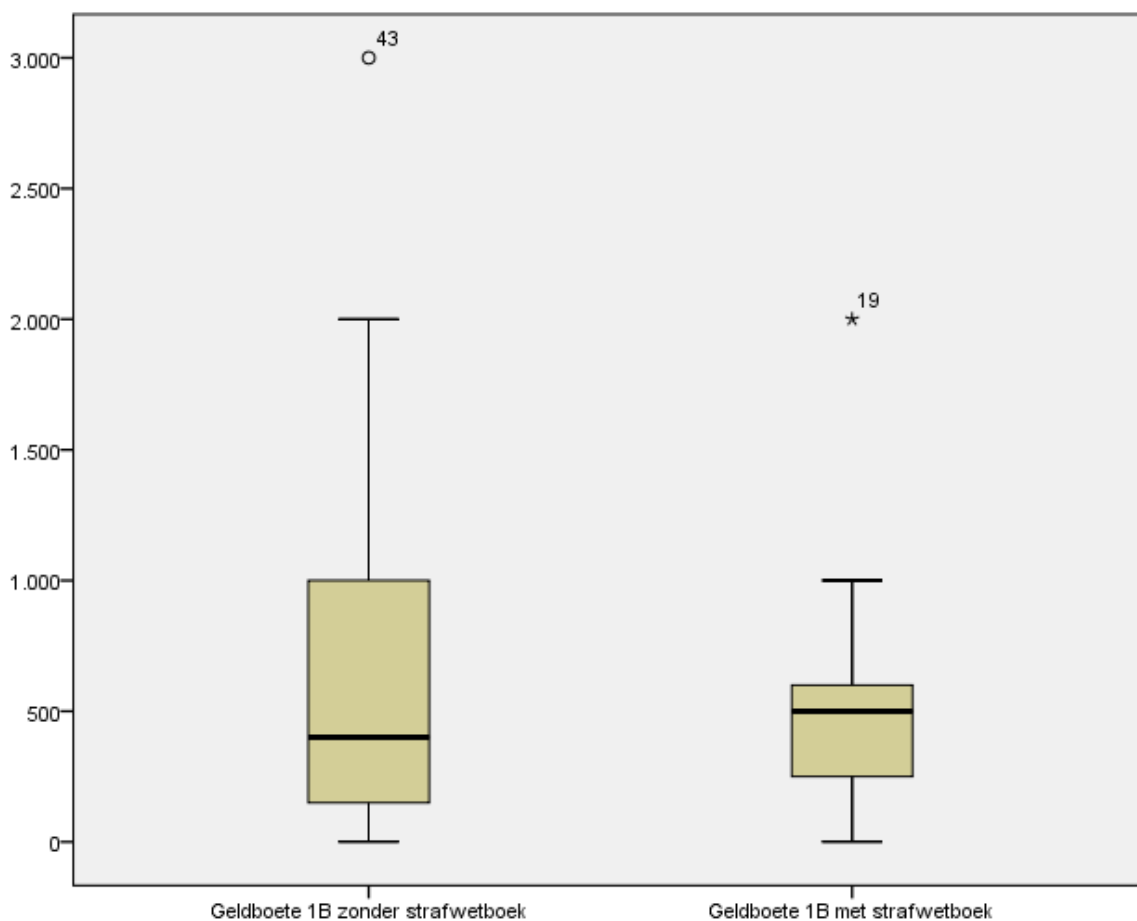
Bespreking en interpretatie

We merken bij 1A (radicaalrechts met fysiek geweld) dat de gevangenisstraf de hoogste frequentie heeft. De mediaan ligt bij de gevangenisstraf op 6 maand, wanneer men het scenario voorgeschoteld krijgt zonder de informatie uit het strafwetboek (N=56) en op 12 maand wanneer men wel over deze informatie beschikt (N=81). We merken daar dus een stijging in punitiviteit op.

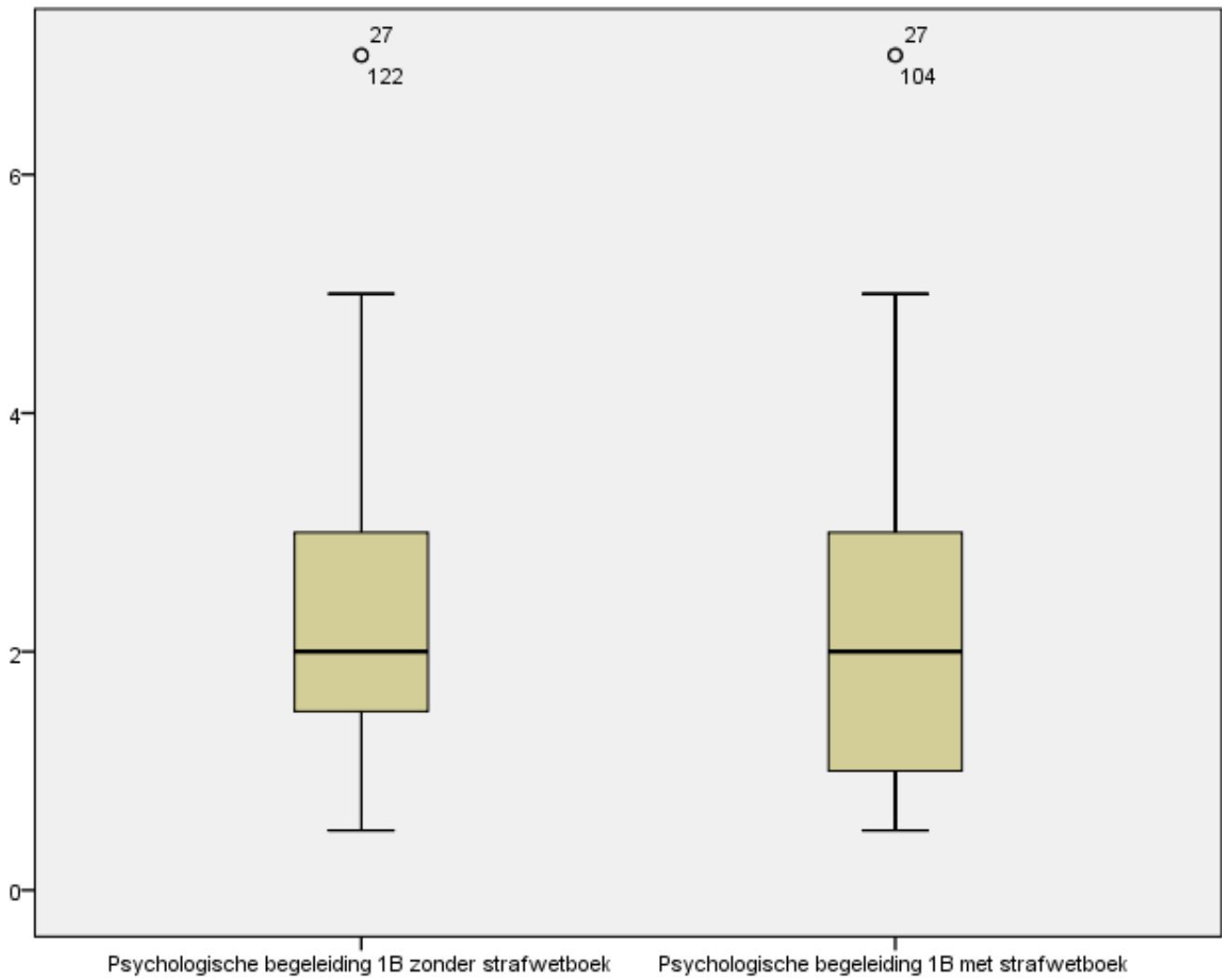
In het geval er geen geweld werd gebruikt (1B) merken we dat er het vaakst werd gekozen voor de psychologische begeleiding en geldboete. De mediaan bij de geldboete ligt zonder de info uit het strafwetboek op 500 euro (N=28), 380 euro wanneer men deze wel weet (N=56). We merken dus een daling.

Wanneer we kijken naar de psychologische begeleiding merken we dat de mediaan in beide gevallen blijft liggen op 2 dagen per week (N=35 bij “zonder strafwetboek” en 26 “met strafwetboek”).

Boxplot 14: Medianen 1B jongeren geldboete

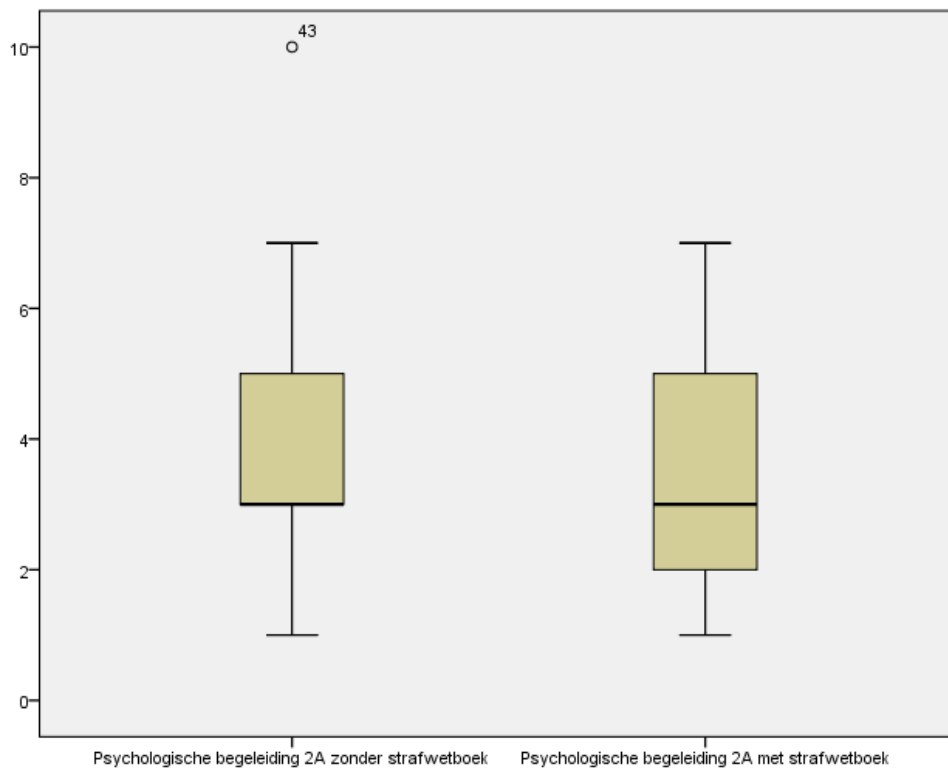

Boxplot 15: Medianen 1B jongeren psychologische begeleiding

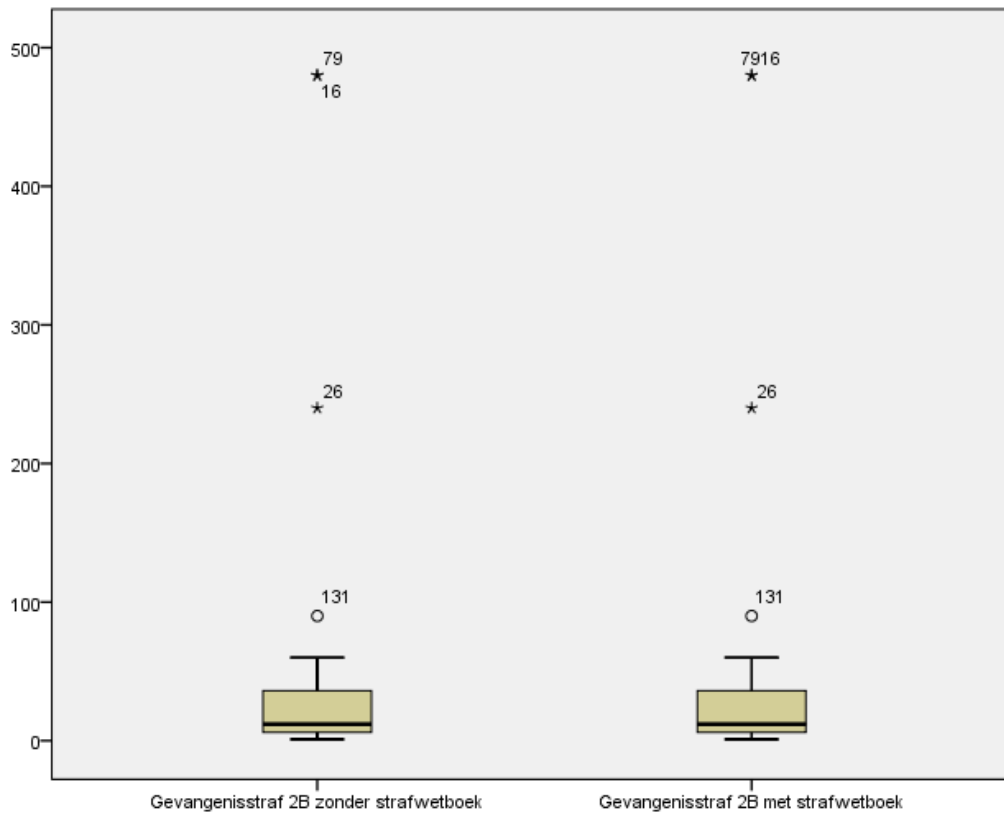

4.5.1.2 *Religieus-geïnspireerd radicalisme*

Boxplot 16: Medianen 2A jongeren

Boxplot 17: Medianen 2B jongeren

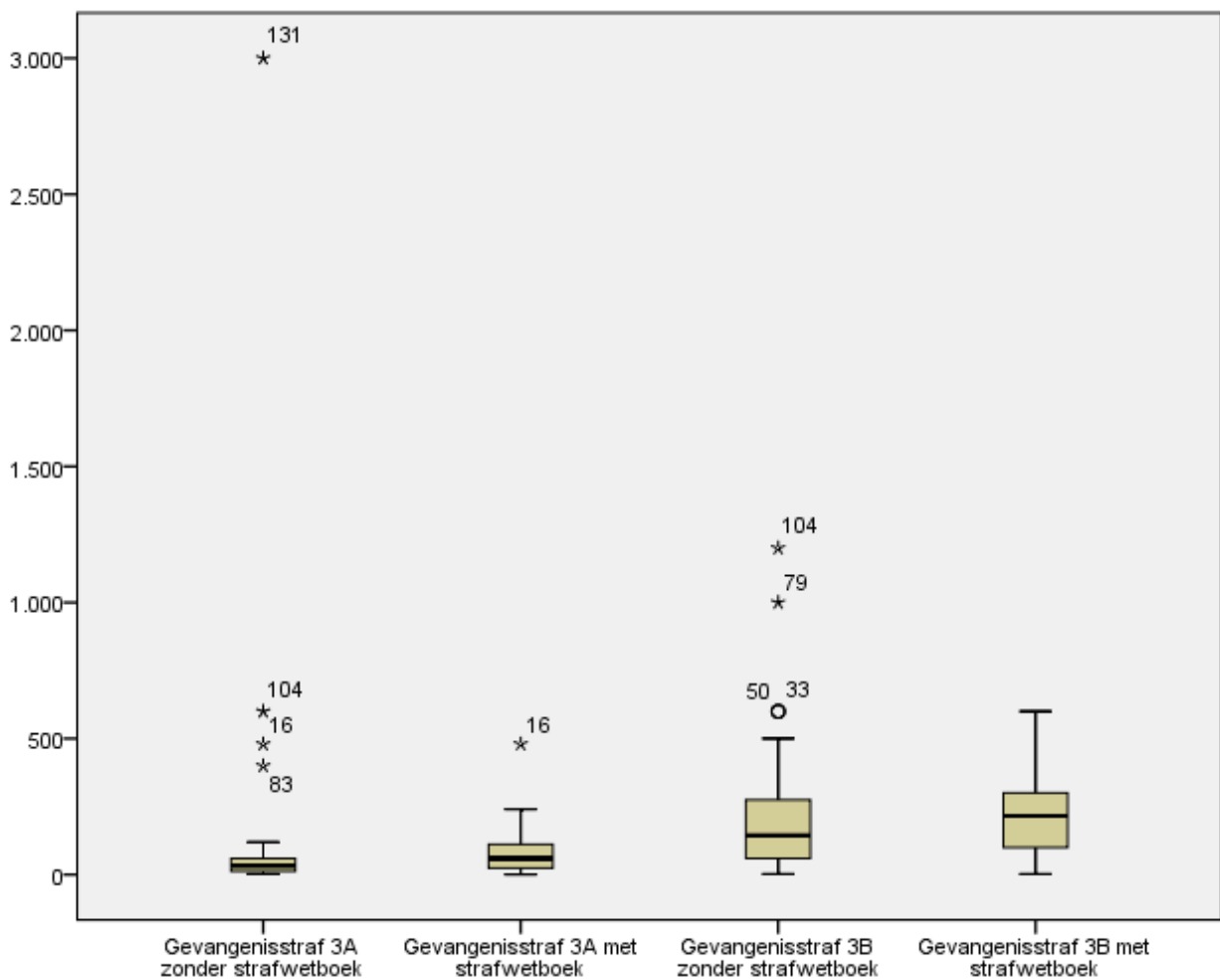
Bespreking en interpretatie

Bij religieus-geïnspireerd radicalisme zonder geweld zien we dat de psychologische begeleiding het populairste is. We merken daarbij meteen dat ondanks de lichte verschuivingen in respondenten die voor deze sancties kiezen, de mediaan gelijk blijft, nl. 3 dagen per week (N= 34 bij “zonder strafwetboek” en 33 bij “met strafwetboek”. Er kan dus voorzichtig worden gesteld dat de info op het strafwetboek weinig invloed had (alleszins niet op de mediaan).

In het geval er wel geweld in Syrië werd gebruikt zien we de gevangenisstraf telkens het meeste stemmen haalt bij de jongeren. Daarbij ligt de mediaan, zowel zonder de informatie uit het strafwetboek (N=37) als met (N=33), op 12 maand.

4.5.1.3 Radicaallinks

Boxplot 18: Medianen 3A jongeren

Bespreking en interpretatie

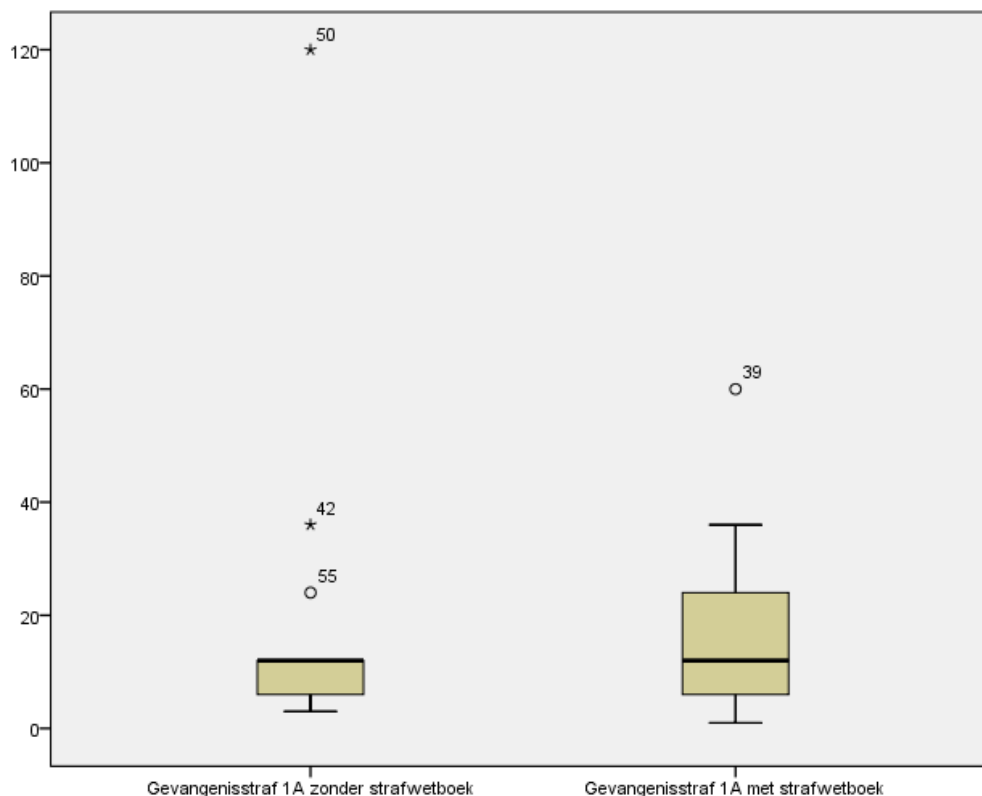
Bij dit vignet (radicaallinks) merken we dat de gevangenisstraf er begrijpelijkerwijze (door de ernst van de misdaad die beschreven staat in dit scenario) bovenuit schiet in alle gevallen. Wel merken we grote verschuivingen, naarmate er verder werd gegaan in dit scenario. Er blijkt een trap merkbaar te zijn (beginnend relatief laag en eindigend hoog). Daarbij zien we in het geval zonder dat er fysieke slachtoffers waren de mediaan liggen op 32 maand (N=47). Wanneer men daarbij over de informatie van het strafwetboek beschikt zien we dit verschuiven naar 66 maand (N=53).

Daarna merken we dat bij het scenario met de fysieke slachtoffers in de bank er nog grotere gevangenisstraffen worden geëist. Daarbij betrof de mediaan zonder het strafwetboek namelijk 144 maand (N=61) en met de informatie hieruit 216 maand (N=58). Bij dit vignet valt de stijging makkelijk te vergelijken gezien men 4 maal vaak op dezelfde sanctie stemde. Er kan bij dit vignet geconcludeerd worden dat de informatie uit het strafwetboek een sanctieverzwarend effect lijkt te hebben (in dit geval op de gevangenisstraf). Dit blijkt zowel in het scenario met als zonder fysieke slachtoffers het geval te zijn.

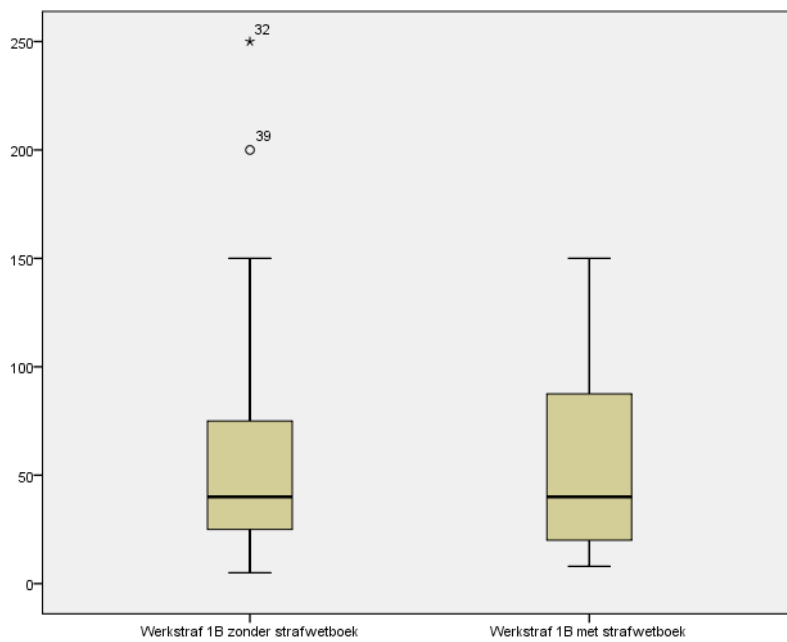
4.5.2 Beleidsmakers

4.5.2.1 Radicaalrechts

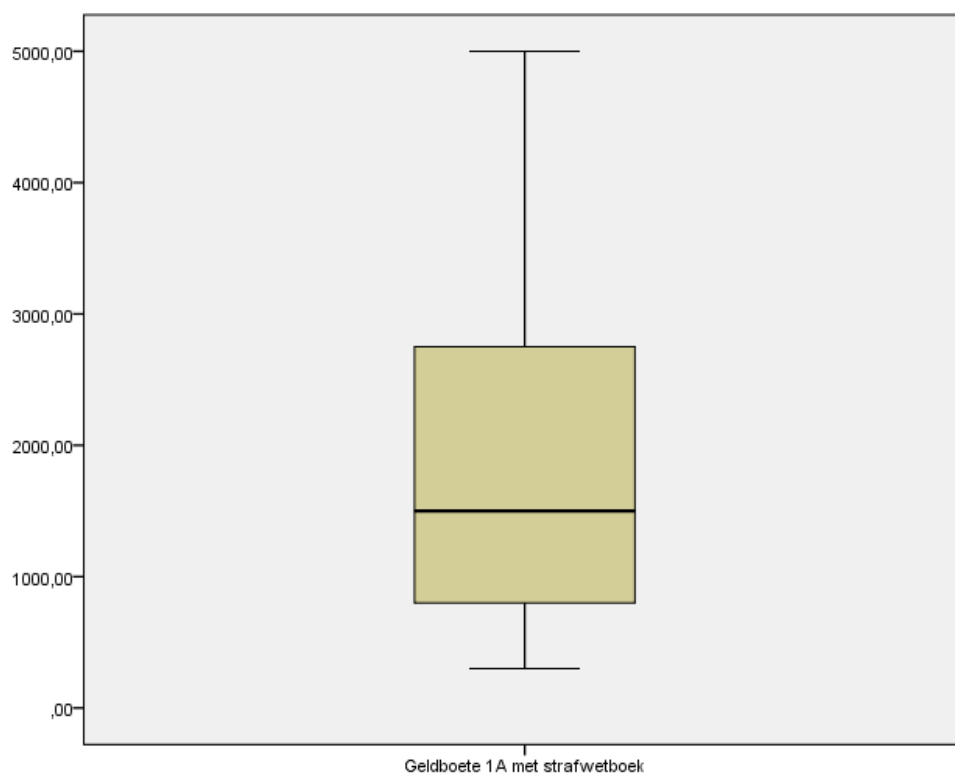
Boxplot 19: Medianen 1A beleid gevangenisstraf

Boxplot 20: Medianen 1B beleid werkstraf

Boxplot 21: Medianen 1A beleid geldboete

Bespreking en interpretatie

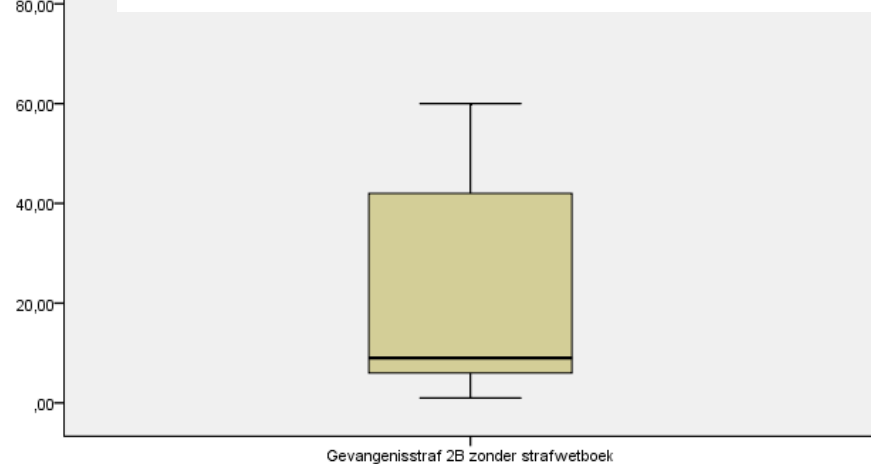
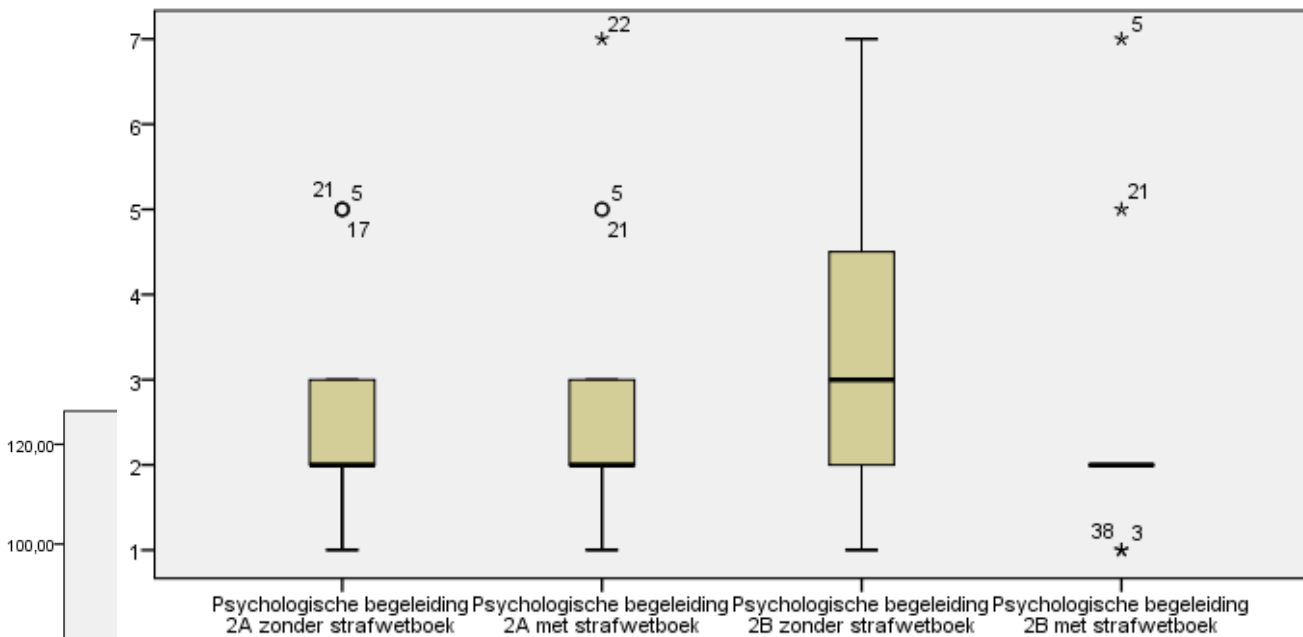
Wanneer we hetzelfde doen voor de beleidsmakers, merken we bij het eerste vignet (radicaalrechts) dat in het eerste scenario (met fysiek geweld) de gevangenisstraf het

populairste blijkt te zijn, terwijl de werkstraf dit in het scenario zonder fysiek geweld is. De mediaan blijft ongeacht de informatie uit het strafwetboek en ondanks de verschuiving in respondenten hetzelfde liggen. Zo ligt dit in het scenario met fysiek geweld telkens op 12 maand gevangenisstraf (N=19 zonder en 26 met strafwetboek), terwijl dit bij het andere op 40 uur werkstraf ligt (N= 23 zonder en 19 met strafwetboek). We zien ook dat de geldboete bij dit scenario met de info uit het strafwetboek wordt gekozen en een mediaan haalt van 1500 euro (N= 24).

Hieruit kan er dus voorzichtig worden geconcludeerd dat de informatie uit het strafwetboek geen invloed lijkt gehad te hebben op de mediaan. We zien hierbij in beide gevallen wel verschuivingen in het aantal respondenten die voor deze sancties kiezen en de interkwartielafstanden verschillen ook telkens.

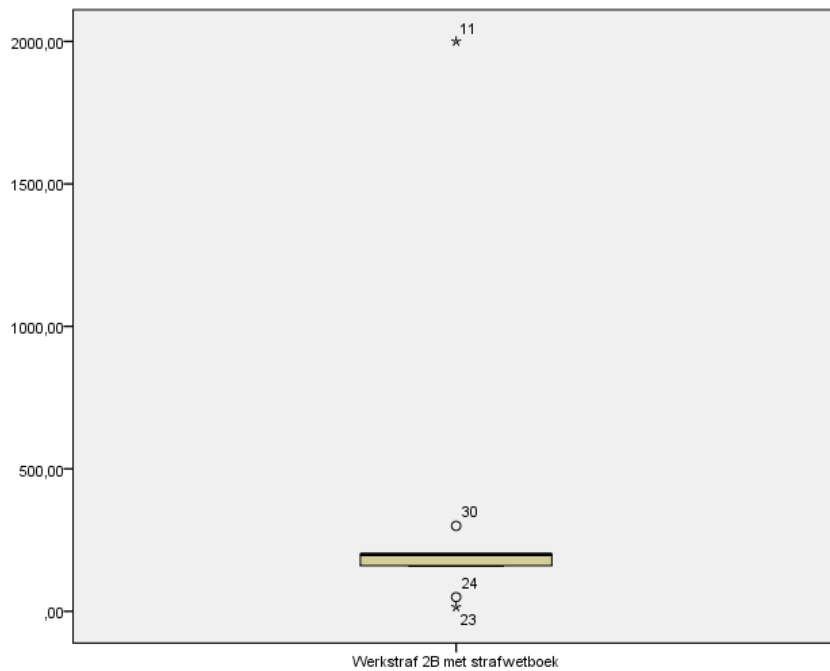
4.5.2.2 *Religieus-geïnspireerd radicalisme*

Boxplot 22: Medianen 2 beleid psychologische begeleiding

Boxplot 23: Medianen 2B beleid gevangenisstraf

Boxplot 24: Medianen 2B beleid werkstraf

Bespreking en interpretatie

Bij het 2^e vignet (religieus-geïnspireerd radicalisme) merken we bij de beleidsmakers in alle gevallen een grote voorkeur voor de psychologische begeleiding. Wel daalt deze sterk (in aantal respondenten) bij het scenario met geweld. Maar dit blijkt nauwelijks invloed te hebben op het aantal dagen/week dat men psychologische begeleiding eist. Dit blijft telkens op 2 liggen (behalve bij 2bz ligt dit op 3) (N= 17 bij 2A, 11 bij 2B zonder en 9

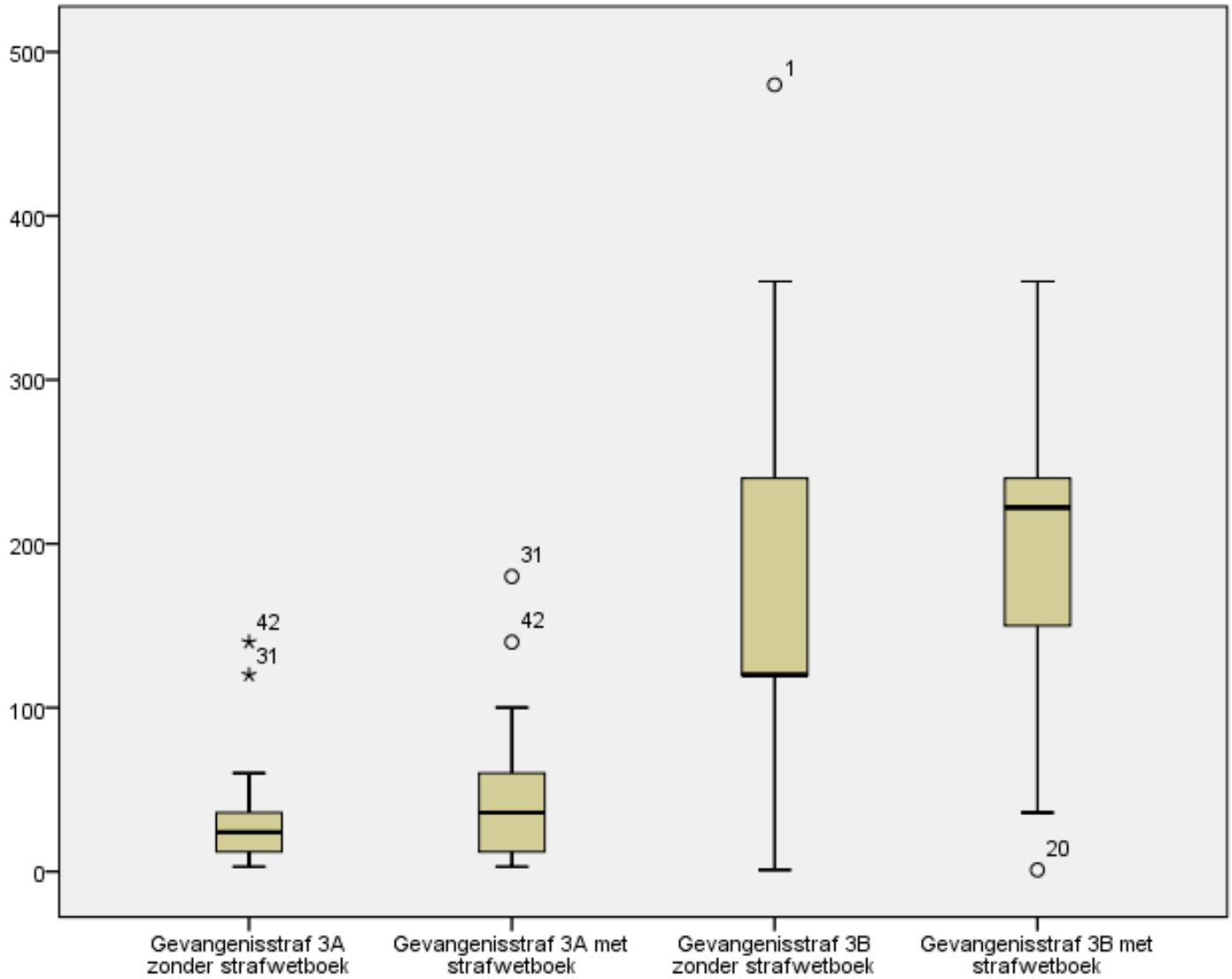
met strafwetboek). We kunnen stellen dat de informatie uit het strafwetboek geen invloed lijkt te hebben in het geval zonder geweld. Dit is normaal gezien deze “informatie” bestond uit een uitleg waaruit bleek dat het op het moment dat de enquête werd opgesteld zeer onduidelijk was welke concrete sanctie hierop concreet van toepassing was volgens het strafwetboek.

Tot slot valt het ook op dat bij 2bm de waarden zeer verspreid lijken te liggen. Het is onduidelijk met wat dit te maken heeft, gezien de “informatie” uit het strafwetboek uit hetzelfde bestond als hierboven uitgelegd.

Voor de rest zien we dat in het geval met fysiek geweld zonder info uit het strafwetboek de gevangenisstraf een mediaan haalt van 9 maand (N=9). Wanneer men de informatie van het strafwetboek krijgt wordt de werkstraf het populairste en haalt dit een mediaan van 200 uur (N=9).

4.5.2.3 Radicaallinks

Boxplot 25: Medianen 3 beleid

*P.S.: onderste streepje bij 3B zonder sw. is geen 0, maar een respondent die 1 heeft ingevuld.
Dus is geen fout in analyse.*

Bespreking en interpretatie

Bij het laatste vignet (radicaallinks) merken we dat ook bij beleidsmakers de gevangenisstraf het populairste blijkt te zijn. We zien hier alweer het trapeffect opduiken bij de mediaan (zie uitleg bij jongeren). In het geval zonder fysieke slachtoffers zonder informatie uit het strafwetboek ligt de mediaan op 24 maand (N= 17). Wanneer men wel over deze informatie beschikt, komt dit op 36 maand (N= 23) te liggen. Als het fictieve personage Kimberly overgaat tot de bomaanslag op de bank met fysieke slachtoffers zien we dat de mediaan enorm de hoogte inschiet. In het scenario zonder strafwetboek bereikt dit een hoogte van 120 maand (N=21), met de informatie wordt dit dan weer 222 maand (N=24). We kunnen hier dus alweer vaststellen (zoals we dit ook al bij de jongeren deden) dat de informatie van het strafwetboek een stijging lijkt op gang te brengen in het aantal maand gevangenisstraf dat men wenst te geven. Ook zien we dat in het scenario met fysieke slachtoffers de waarden veel meer uiteenlopen, in vergelijking met de waarden in het scenario zonder fysieke slachtoffers.

4.5.3 Koppeling onderzoekvragen

Met de resultaten die hierboven beschreven staan kunnen we een indicatief antwoord geven op de vragen: welke strafzwaarte verkiezen jongeren en beleidsmakers? Speelt daarbij de hoeveelheid informatie een rol? Daarbij worden de frequenties die eerder in de resultaten werden besproken gekoppeld aan de mediaan van de strafzwaarte bij die bepaalde sanctie. Zo krijgen we een beeld over welke sanctie en welke bijhorende strafzwaarte de voorkeur draagt bij beide groepen. Deze zullen dus nu kort worden overlopen voor beide groepen.

Bij het radicaalrechtse scenario met fysiek geweld bleek bij beide de meeste voorkeur te liggen voor de gevangenisstraf (behalve wanneer beleidsmakers de informatie uit het strafwetboek kregen. In het geval van de jongeren bedroeg de mediaan 6 maand, bij beleidsmakers 12 maand. Wanneer men de informatie uit het strafwetboek kreeg werd dit bij beide 12 maand, al werd de geldboete met een mediaan van 200 euro bij de lokale politici hier populairder. We zien dus de informatie van het strafwetboek er bij de jongeren voor zorgt dat men meer maanden gevangenisstraf kiest, terwijl bij beleidsmakers de mediaan even hoog blijft liggen voor de gevangenisstraf, maar er een voorkeur komt voor een andere sanctie.

In het scenario zonder fysiek geweld kozen de jongeren zonder de info uit het strafwetboek het meest voor de psychologische begeleiding met een mediaan van 2 dagen/week. Met de informatie uit het strafwetboek kwam het meeste voorkeur uit op een geldboete van 380 euro als mediaan. Bij de beleidsmakers daarentegen was de voorkeur in beide gevallen een werkstraf met een mediaan van 40 uur. We zien daarbij dat in dit geval de informatie uit het strafwetboek bij de jongeren ervoor zorgt dat de geldboete frequenter scoort, bij de beleidsmakers is er geen invloed op de sanctie en strafzwaarte.

Bij het religieus-geïnspireerde vignet merken we dat in het scenario zonder geweld telkens de meeste voorkeur wordt gegeven aan de psychologische begeleiding. Daarbij lijkt het strafwetboek geen invloed te hebben op de sanctiezwaarte. Bij jongeren blijft het in beide gevallen op 3 dagen/week, bij beleidsmakers op 2 dagen/week. Wanneer we kijken in het scenario met geweld zien we dat bij jongeren telkens de voorkeur is voor de gevangenisstraf en dit telkens 12 maand bedraagt. In het geval van de lokale politici zien we dat gevangenisstraf in het scenario zonder sw. de meeste voorkeur draagt, met een mediaan van 9 maand en de werkstraf met de info van het sw., met een mediaan van 200 uur. De informatie uit het strafwetboek blijkt dus bij de jongeren geen effect te hebben op de strafzwaarte en bij beleidsmakers zorgt het ervoor dat er een andere sanctie naar voren wordt geschoven.

Tot slot zien we bij het radicaallinkse scenario dat de gevangenisstraf steeds het meeste voorkeur draagt. Wanneer er geen fysieke slachtoffers vallen bedraagt de mediaan bij jongeren zonder de info uit het strafwetboek 32 maand, in het andere geval 60 maand. In het geval van de lokale politici bedraagt dit resp. 24 maand en 36 maand. Wanneer er wel fysieke slachtoffers vallen jaagt dit de mediaan de hoogte in, bij de jongeren zonder de informatie uit het strafwetboek wordt dit 144 maand, met de informatie 216 maand. Bij de beleidsmakers is dit respectievelijk 120 en 222 maand. We zien dus telkens (behalve bij het scenario met strafwetboek en fysieke slachtoffers) dat de mediaan hoger ligt bij jongeren dan bij lokale politici. Ook zorgt de informatie van het strafwetboek bij dit vignet telkens voor een enorme stijging van de strafzwaarte.

We kunnen dus concluderen dat het sterk afhankelijk is van het scenario en de groep om te bepalen in welke mate de informatie van het strafwetboek een rol speelt. Soms heeft het eerder een invloed op de strafzwaarte, in andere gevallen zorgt het voor een verschuiving van

de sanctie die het frequentste wordt gekozen of heeft het geen effect. In het laatste scenario zien we duidelijk dat de informatie uit het strafwetboek ervoor zorgt dat de sanctiezwaarte gevoelig stijgt bij beide groepen.

4.6 Terugkoppeling aan literatuur

Wanneer we de bovenstaande resultaten terugkoppelen aan de eerdere onderzoeken merken we hier tal van verschillen op. Om een indicatie te krijgen over de achtergrondkenmerken die een invloed kunnen hebben werd de keuze voor de gevangenisstraf als indicatieve maatstaf genomen. Daaruit bleek dat uit 10 van de 12 scenario's vrouwen punitiever te zijn, dit in tegenstelling tot veel onderzoek waar mannen punitiever bleken.

Ook is het onderscheid tussen links en rechts in deze studie minder eenduidig, dan in eerdere onderzoeken (waar rechtse vaak punitiever waren). In 7 van de 12 scenario's kozen rechtse mensen vaker voor de gevangenisstraf. De keuze voor deze sanctie bleek sterk afhankelijk te zijn van het scenario. Verder zien we dat personen met BSO/TSO-achtergrond in evenveel scenario's voor de gevangenisstraf kozen dan de mensen met een ASO/Hoger onderwijsprofiel. Dit in tegenstelling tot eerdere onderzoeken waar deze eerste categorie vaak als meest punitieve werd gezien.

In eerdere onderzoeken bleek de hoeveelheid informatie ervoor te zorgen dat men minder streng oordeelt. Bij dit onderzoek kreeg men al meteen achtergrondinfo en bij de 2^e bevraging kreeg men de informatie uit het strafwetboek. Deze info bleek een wisselend effect te hebben. In sommige gevallen zorgde het voor een verschuiving van de sanctie waar men het meeste voorkeur aan gaf, in andere gevallen zorgde het voor een strafverzwaring en soms had het geen effect. De invloed van deze extra informatie was dus sterk afhankelijk van het scenario.

Wel bleek dat burgers (in de vorm van jongeren) harder sanctioneren dan beleidsmakers (lokale politici). Dit geeft een indicatie om te zeggen dat burgers dus zowel punitiever zijn in vergelijking met rechters en beleidsmakers. Verder onderzoek (met meer tijd en middelen) zou moeten nagaan of deze indicatie correct is.

5 CONCLUSIE EN OPMERKINGEN

5.1 Conclusie

Bij dit onderzoek werd nagegaan welke sancties en sanctiematen de voorkeur dragen bij jongeren en beleidsmakers ten opzichte van radicale personen. Dit zou een indicatie moeten geven om te kunnen zeggen welke van beide het meest punitief is ingesteld ten opzichte van geradicaliseerde individuen.

Om dit na te gaan werd er gebruik gemaakt van een vignettenstudie waarin 6 uiteenlopende radicalisme-gerelateerde scenario's aan elke respondent werden voorgelegd. Daarbij diende men eerst een oordeel te vellen op basis van enkel achtergrondinformatie over de persoon en de feiten. Vervolgens kreeg men de informatie uit het strafwetboek en mocht men opnieuw een sanctie en sanctiemaat uitspreken. Er kon daarbij worden gekozen tussen volgende opties: Gevangenisstraf, werkstraf, geldboete, opvolging door de politie, psychologische begeleiding en geen sanctie. De sanctiemaat kon men vrij invullen, waarbij er tussen haakjes een eenheid werd vermeld.

Op basis van de resultaten die door middel van deze methode naar voren komen kunnen we indicatief concluderen dat jongeren punitiever lijken te zijn dan beleidsmakers. Dit bleek vooral uit de vaststelling dat ze veel vaker voor de gevangenisstraf kozen dan beleidsmakers. Zowel wanneer we enkel de eerste plaats bekijken als de top 3 van elk scenario. In 9 van de 12 scenario's bleek bij de odds, de jongeren vaker voor de gevangenisstraf te kiezen.

In de overzichtstabel (tabel 18, onderaan) zien we dat jongeren en beleidsmakers in het radicaallinkse vignet (de bomaanslag) telkens een voorkeur hebben voor de gevangenisstraf. Wel merken we erbij dat jongeren telkens zwaardere sanctiematen geven. Ook zijn het de adolescenten die bij meer situaties de gevangenisstraf op de eerste plaats zetten (8 versus 6 van de 12 situaties).

Adolescenten en lokale politici hebben bij het religieus-geïnspireerde vignet zonder geweld wel allebei een voorkeur voor de psychologische begeleiding. Al ligt de sanctiemaat bij jongeren iets hoger. Tot slot is een andere gelijkenis ook dat ze bij 1az en 2bz de meeste voorkeur dragen voor de gevangenisstraf. De mediaan ligt daarbij afwisselend hoger. Bij de andere scenario's verschillen beide groepen op vlak van de sanctie die het meeste stemmen haalt, dit kan bekeken worden in tabel 18 (onderaan).

De informatie uit het strafwetboek bleek een wisselende rol te hebben. Soms had het geen effect, in andere gevallen een sanctieverzwarend effect en in nog andere scenario's bleek deze info te zorgen voor een verschuiving in de sanctie waar men het meeste voorkeur aan geeft. De rol daarvan bleek dus sterk afhankelijk van scenario tot scenario. Maar de informatie bleek dus in geen enkel geval een afremmend effect te hebben.

Op vlak van achtergrondkenmerken kunnen we op basis van de odds (door de keuze voor gevangenisstraf) indicatief concluderen dat de groep rechtsgezinden en vrouwen punitiever ingesteld zijn. Bij de indeling naargelang het onderwijsniveau bleken beide groepen even punitief te zijn. Wel viel op dat bij het radicaallinkse vignet, de personen met een ASO of hoger onderwijsprofiel telkens meer voor de gevangenisstraf als hoofdsanctie kozen. Terwijl dit bij het "religieus-geïnspireerde radicalisme" vignet het omgekeerde betrof. De inhoud van het vignet lijkt dus een belangrijke rol te spelen. Er zou hierbij meer onderzoek moeten worden gedaan om verdere uitspraken te doen over de rol van deze achtergrondkenmerken.

We kunnen dus indicatief concluderen dat jongeren vaak punitiever lijken te zijn ten opzichte van geradicaliseerde personen dan beleidsmakers. Deze uitspraak kan gedaan worden doordat ze zowel vaker voor gevangenisstraf kiezen in de frequentietabel als bij de odds, alsook de sanctiezwaarte meestal hoger ligt wanneer men dezelfde sanctie verkiest. Hiervan is vooral het radicaallinkse vignet een goed voorbeeld.

Hierna volgt een opsomming van de sancties met de hoogste frequentie per scenario per groep, met tussen haakjes de mediaan (voor de gebruikte afkortingen zie “vii”) :

Tabel 18: Overzichtstabel

<u>Beleid</u>	<u>Jongeren</u>
<u>Radicaalrechts</u>	
1az: Gevangenisstraf (12 maand)	= (6 maand)
1am: Geldboete (1500 euro)	Gevangenisstraf (12 maand)
1bz: Werkstraf (40 uur)	Psychologische begeleiding (2 d/week)
1bm: Werkstraf (40 uur)	Geldboete (380 euro)
<u>Religieus-geïnspireerd radicalisme</u>	
2az: Psychologische begeleiding (2d/week)	= (3d/week)
2am: Psychologische begeleiding (2d/week)	= (3d/week)
2bz: Gevangenisstraf (9 maand)	= (12 maand)
2bm: Werkstraf (200 uur)	Gevangenisstraf (12 maand)
<u>Radicaallinks</u>	
3az: Gevangenisstraf (24 maand)	= (32 maand)
3am: Gevangenisstraf (36 maand)	= (60 maand)
3bz: Gevangenisstraf (120 maand)	= (144 maand)
3bm: Gevangenisstraf (222 maand)	= (216 maand)

= : jongeren zelfde soort sanctie van beleidsmakers

5.2 Opmerkingen

Sommige van de resultaten uit deze survey zijn in vergelijking met eerder onderzoek opmerkelijk (bvb. hogere punitiviteit vrouwen). Dit kan mogelijks te wijten zijn aan het thema en de context. Bijvoorbeeld de scenario's zijn steeds met een politieke voorkeur gebonden, dit kan dus ook een effect hebben gehad op de resultaten van linkse en rechtse mensen. Verder onderzoek zou hiervoor dienen te gebeuren om na te gaan of deze resultaten bvb. aan het thema liggen of aan de context. Wanneer soortgelijk onderzoek in een terrorismeluwe periode zou gebeuren en we zien hetzelfde effect optreden, dan zouden we voorzichtig kunnen concluderen dat het aan het thema ligt. Indien andere resultaten, ligt het mogelijk aan de context (of aan de steekproef).

5.3 Beleidsaanbevelingen

Op het vlak van beleidsaanbevelingen kunnen er tot slot volgende suggesties worden gedaan:

- De bevolking meer informeren welke sancties werken en hoe dit ook in hun voordeel is op lange termijn.
- Wetenschappelijke kennis laten primeren boven ideologische motieven in het radicaliseringsdebat.
- Draagvlak creëren voor de sancties die werken.
- Grondige evaluatie maken van de aanpak van radicale personen in de gevangenis.
- Beter voorkomen dan genezen: de voedingsbodem van radicalisme zoveel mogelijk bestrijden, bvb. door zowel objectieve als subjectieve discriminatie aan te pakken. Dit laatste kan men doen door jongeren beter te leren omgaan met zulke situaties.
- Jongeren, ook minderjarigen, meer betrekken bij politiek.

6 LITERATUURLIJST

- Al-Lami, M. (2008). *Studies of Radicalisation: State of the Field Report*. Retrieved 13/03/2015, from: http://www.unicri.it/services/library_documentation/publications/icvs/data/
- Bales, W. D., & Piquero, A. R. (2012). Assessing the impact of imprisonment on recidivism. *Journal of Experimental Criminology*, 8(1), 71-101.
- Beyens, K. & Tournel, H. (2010). Mijnwerkers of ontdekkingsreizigers? Het kwalitatieve interview. in Decorte, T. en Zaitch, D. (eds.). *Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie* (p. 200-232). Leuven: Acco.
- Billiet, J., & Waege, H. (2011). *Een samenleving onderzocht: Methoden van sociaal-wetenschappelijk onderzoek*. Berchem: De Boeck.
- Bjørger, T. (2002). *Exit Neo-Nazism. Reducing recruitment and promoting disengagement from racist groups*. Oslo: Norwegian Institute of International Affairs.
- Bol, M.W., & Overwater, J. (1996). *Recidive*. 's Gravenhage: Staatsuitgeverij.
- Bouhana, N., & Wikström, P.H. (2008). *Theorizing Terrorism: Terrorism as moral action*. Retrieved 9/12/2014, from: <https://www.ucl.ac.uk/scs/downloads/research-reports/bouhana-2008>
- Brandon, J. (2015). *Belgium: trial uncovers europe's forgotten jihadists*. Retrieved 13/03/2015, from: <http://www.jamestown.org/uploads/media/TerrorismMonitorVol13Issue4.pdf>
- Brusselnieuws (2015). *Aanslagen wakkeren xenofobie aan*. Retrieved 13/03/2015, from: <http://www.brusselnieuws.be/nl/nieuws/aanslagen-wakkeren-islamofobie-aan>
- Buijs, F. J., Demant, F., & Hamdy, A. (2006). *Strijders van eigen bodem. Radicale en democratische Moslims in Nederland*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Corens, S. (2008). *Op zoek naar een betere wereld. Islamitisch gefundeerde radicalisering binnen een Europese context: een psychosociale analyse*. Gent: Middle East and North Africa Research Group.
- Decorte, T. (2012). *Methoden van onderzoek: ontwerp en dataverzameling*. Gent: Academia Press.
- Demeulemeester, S. (2015). *Wie is Pegida Vlaanderen? 'Als we slaag krijgen, gaan we andere wang niet aanbieden'*. Retrieved 13/03/2015, from: <http://www.knack.be/nieuws/belgie/wie-is-pegida-vlaanderen-als-we-slaag-krijgen-gaan-we-andere-wang-niet-aanbieden/article-normal-538197.html>
- Deredactie.be (2015). *Twaalf doden bij aanslag tegen Charlie Hebdo in Parijs*. Retrieved 17/04/2015, from: <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/buitenland/1.2201599>
- Deredactie.be (2015a). *Aanslag Joods Museum*. Retrieved 13/03/2015, from: <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/regio/brussel/2.33642>
- Deredactie.be (2015b). *Inzet militairen voorlopig beperkt tot Antwerpen en Brussel*. Retrieved 13/03/2015, from: <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/binnenland/1.2210840>
- De Keijser, J.W., Van Koppen, P.J. & Elffers, H. (2006). *Op de stoel van de rechter. Oordeelt het publiek net zo als de strafrechter?*. Retrieved 14/04/2015, from: <https://www.politieacademie.nl/kennisenonderzoek/kennis/mediatheek/PDF/42458.pdf>

- De Keijser, J.W. & Elffers, H. (2009). Cross jurisdictional differences in punitive public attitudes. *European Journal on criminal policy and research*, 6, 47-62.
- De Leeuw, E., Hox, J., Dillman, D. (2008). *International Handbook of Survey Methodology*. New York: Psychology Press.
- De Smet, B. (2010). *Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen*. Antwerpen: Intersentia.
- Dhondt, J. (2007). De burgemeester als regisseur van het lokale veiligheidsbeleid. *Cahier Integrale veiligheid*, 1, 133-151.
- Dölling, D., Entorf, H., Hermann, D., & Rupp, T. (2009). Is deterrence effective? Results of a meta-analysis of punishment. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 15(1-2), 201-224.
- Doosje, B., Loseman, A. and van den Bos, K. (2013), Determinants of Radicalization of Islamic Youth in the Netherlands: Personal Uncertainty, Perceived Injustice, and Perceived Group Threat. *Journal of Social Issues*, 69(3), 586–604.
- Enquetismaken.be (2015a). *Aanpakken van extreme idealen*. Retrieved 20/03/2015, from: <https://www.enquetismaken.be/>
- Enquetismaken.be (2015b). *Aanpakken van radicalisering*. Retrieved 20/03/2015, from: <https://www.enquetismaken.be/>
- Feve, S. (2014). *Practitioner exchange: de-radicalisation in prison*. Retrieved 21/04/2015, from: [http://www.strategicdialogue.org/new/Practitioner Exchange Report v2.pdf](http://www.strategicdialogue.org/new/Practitioner_Exchange_Report_v2.pdf)
- Fiers, S., & Reynaert, H. (2011). *Wie zetelt? De gekozen politieke elite in Vlaanderen doorgelicht*. Leuven: LannooCampus.
- Geens, K. (2015). *Actieplan aanpak radicalisering in gevangenen*. Retrieved, 23/04/2015, from: <http://www.koengeens.be/news/2015/03/14/actieplan-aanpak-radicalisering-in-gevangenen>
- Geudens, H. (1999). Gemeenschapsdienst en recidive. Een vergelijking met de traditionele jeugdbeschermingsmaatregelen. *Tijdschrift voor Criminologie*, 1, 57-72.
- Gielen, A. (2008). *Radicalisering en identiteit: Radicale rechtse en moslimjongeren vergeleken*. Amsterdam: Aksant.
- Goethals, J. (2005). Dutroux en de doodstraf. Over punitiviteit in Vlaanderen. In J. Goethals, F. Hutsebaut en G. Vervaeke (Eds.). *Gerechtelijke geestelijke gezondheidszorg : wetenschap, beleid en praktijk Leuven* (Vol. 32, p. 95-106). Leuven: Universitaire pers Leuven.
- Gottfredson, S. D., & Taylor, R. B. (1984). Public Policy and Prison Populations: Measure Opinions about Reform. *Judicature*, 68, 190.
- GVA (2015). *Hevig debat over terreurmaatregelen in extreem beveiligde gemeenteraad*. Retrieved 13/03/2015, from: http://www.gva.be/cnt/dmf20150126_01494552/volg-de-gemeenteraad-over-de-terreurmaatregelen-en-het-bosuilstadion
- Green, D. P., & Winik, D. (2010). Using random judge assignment to estimate the effects of incarceration and probation on recidivism among drug offenders. *Criminology*, 48(2), 357-387.
- Haas, N.E. , de Keijser, J.W., & Bruinsma, G.J.N. (2012). Public support for vigilantism: an experimental study. *Journal of experimental Criminology*, 8(4), 387-413.
- Hafer, C. L., & Bègue, L. (2005). Experimental research on just-world theory: problems, developments and future challenges. *Psychological Bulletin*, 131(1), 128–167.
- Heerwegh, D. (2001). *Survey-onderzoek middels het internet: een exploratie van het terrein*. Leuven: KU Leuven.
- Hewson, C., Yule, P., Laurent, D., & Vogel, C. (2003). *Internet research methods: a practical guide for the social and behavioural sciences*. London: Sage.

- Hln.be (2015). *Wat wil Pegida juist?*. Retrieved 27/04/2015, from: <http://www.hln.be/hln/nl/960/Buitenland/article/detail/2189931/2015/01/21/Wat-wil-Pegida-juist.dhtml>
- Hoge Raad voor de Justitie (2010). *Justitiebarometer 2010*. Retrieved 13/03/2015, from: <http://www.hrj.be/nl/content/justitiebarometer-2010>
- Horgan, J. (2005). *The psychology of terrorism*. New York: Routledge.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of Delinquency*. Berkeley: University of California Press.
- Ibz (2015). *Evaluatie van de dreiging*. Retrieved 13/03/2015, from: <http://crisiscentrum.be/nl/inhoud/evaluatie-van-de-dreiging>
- Knack.be (2015a). *Herlees: Grootschalige antiterreuroperatie in België: 'Gedode jihadististen planden aanslagen in België'*. Retrieved 17/04/2015, from: <http://www.knack.be/nieuws/belgie/herlees-grootschalige-antiterreuroperatie-in-belgie-gedode-jihadisten-planden-aanslagen-in-belgie/live-normal-525793.html>
- Knack.be (2015b). *Pegida-betoging op 13 april in Gent gaat door*. Retrieved 17/04/2015, from: <http://www.knack.be/nieuws/belgie/pegida-betoging-op-13-april-in-gent-gaat-door/article-normal-560619.html>
- Koomen, W., & Van der Pligt, J. (2009). Achtergronden en determinanten van radicalisering en terrorisme. *Tijdschrift voor Criminologie*, 51(4), 345–359.
- Lerner, M. J. (1980). *The belief in a just world: A fundamental delusion*. New York: Plenum Press.
- Lipsey, M. W., & Cullen, F. T. (2007). The effectiveness of correctional rehabilitation: A review of systematic reviews. *Annual Review Law Social Science*, 3, 297-320.
- Nagin, D.S, Cullen, F. T., & Jonson, C. L., (2011). Prisons Do Not Reduce Recidivism The High Cost of Ignoring Science. *The Prison Journal*, 91(3), 48-65.
- Nederlands Jeugdinstituut (2011). *Ontstaan van radicalisering*. Retrieved 17/12/2014, from: http://www.nji.nl/nl/Pol_Rad_Ontstaan_radicalisering.pdf
- Neumann, P.R., & Rogers, B. (2007). *Recruitment and Mobilisation for the Islamist Militant Movement in Europe*. London: The International Centre for the Study of Radicalisation and Political Violence.
- Nieuwsblad.be (2015). *Vier gijzelaars gedood en vijf zwaargewonden in Joodse supermarkt*. Retrieved 17/04/2015, from: http://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20150108_01462948
- Noppe, J., Ponsaers, P., Verhage, A., De Ruyver, B., & Easton, M. (2011). *Preventie van radicalisering in België*. Antwerpen: Maklu.
- Nos.nl (2015). *Reconstructie van de aanslagen in Denemarken*. Retrieved 17/04/2015, from: <http://nos.nl/artikel/2019399-reconstructie-van-de-aanslagen-in-denemarken.html>
- Olesen, T. (2009). *Social movement theory and radical Islamic activism*. Aarhus: Centre for Studies in Islamism and radicalisation, Aarhus University.
- Opp, K.-D. (2009). *Theories of political protest and social movements: A multidisciplinary introduction, critique, and synthesis*. New York: Routledge.
- O'Toole, T., Marsh, D., & Jones, S. (2003). Political literacy cuts both ways: the politics of non-participation among young people. *Political Quarterly*, 74(3), 349-360.
- Petersilia, J. (1990). When probation becomes more dreaded than prison. *Fed. Probation*, 54, 23.
- Pauwels, L., Brion, F., Schils, N., Laffineur, J., Verhage, A., De Ruyver, B., & Easton, M. (2014). *Explaining and understanding the role of exposure to new social media in violent extremism: an integrative quantitative and qualitative approach*. Gent: Academia Press.

- Pauwels, L., & Pleysier, S. (2009). *Criminaliteit en onveiligheid meten: de gestandaardiseerde vragenlijst*. Leuven: Acco.
- Pauwels, L. (2012). *Toegepaste statistiek met SPSS voor criminologen*. Antwerpen-Apeldoorn: Maklu.
- Parmentier, S., Vervaeke, G., Goethals, J., Doutrelepon, R., Kellens, G., Lemaitre A., Cloet, B., Schoffelen, J., Vanderhallen, M., Biren, P., Sintobin, M., Van Win, T. , & Vandekeere, M. (2004). *Justitie doorgelicht. De resultaten van de eerste Belgische Justitiebarometer*. Gent: Academia Press.
- Peeters, K. (2014). *Programma's 14*. Retrieved 09/05/2015, from: <http://www.programmas14.be/>
- Piaget, J. (1932). *The moral judgement of the child*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Pleysier, S., Vervaeke G., & Goethals, J. (2010). Criminaliteit en onveiligheid bevraagd. Evoluties, methodologische knelpunten en uitdagingen bij de victim survey. In: L. Pauwels, S. De Keulenaer, S. Deltenre, L. Deschamps, H. Elffers, J. Forceville, J. Goethals, R. Kerkab, E. Maes, S. Pleysier, P. Ponsaers & E. Van Dael (Eds.), *Criminografische ontwikkelingen: van (victim)-survey tot penitentiaire statistiek* (p. 9-26). Antwerpen-Apeldoorn: Maklu
- Ponsaers, P. (2010). De politieke economie van de punitiviteit. In K. Beyens, I. Aertsen, T. Daems, & E. Maes (Eds.), *Hoe punitief is België* (Vol. 2, p. 27–42). Antwerpen-Apeldoorn: Maklu.
- Praet, M. (2014). *Internet en gewelddadige radicalisering: het duwtje in de rug?* Gent: Bachelorproef UGent.
- RAN Collection (2014). *Prevention Radicalisation to Terrorism and Violent Extremism: Stenghtening EU's Response*. Retrieved 10/05/2015, from: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-best-practices/docs/collection_of_approaches_lessons_learned_and_practices_en.pdf
- Roberts, J.V., & Hough, M. (2002). *Changing attitudes to punishment: Public opinion, crime and justice*. Cullompton: Willan Publishing.
- Ruiter, S. & Tolsma, J. (2010). Taakstraffen langs de lat: strafopvattingen van Nederlanders. *Rechtstreeks*, 4(3), 7-34.
- Ruiter, S., Elffers, H., Tolsma, J., de Hoon, M., & van der Laan, P. (2011). *De burger als rechter: een onderzoek naar geprefereerde sancties voor misdrijven in Nederland*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Sageman, M. (2004). *Understanding terror networks*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Schonlau, M., Fricker, R.D., & Elliott, M.N. (2002). *Conducting Research Surveys via E-mail and the Web*. Retrieved 11/12/2014, from: http://www.rand.org/pubs/monograph_reports/MR1480.html
- Silke, A. (2008). Holy wars: Exploring the psychological processes of Jihadi radicalisation. *European Journal of Criminology*, 5(1), 99–123.
- Slootman, M., & Tillie, J. (2006). *Processen van radicalisering. Waarom sommige Amsterdamse moslims radicaal worden* (Rapport). Amsterdam: Instituut voor Migratie- en Etnische Studies.
- Slot, W., & van Aken, M. (red.) (2014). *Psychologie van de adolescentie: basisboek*. Amersfoort: ThiemeMeulenhoff.
- Spaans, E. (1994). *Appels en Peren. Een onderzoek naar de recidive van dienstverleners en kortgestraften*. Arnhem: Gouda Quint.

- Tammes, P. & Dekker, P. (2007). Het opinieklimaat. In: R. Bijl, J. Boelhouwer & E. Pommer (Eds.), *De sociale staat van Nederland 2007* (p. 57-84). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Taylor, B. J. (2006). Factorial surveys: using vignettes to study professional judgement. *British Journal of Social Work*, 36, 1187-1207.
- Temmerman, J. (2014). *Wanneer wordt in België actie gevoerd?*. Retrieved 09/05/2015, from: http://www.standaard.be/cnt/dmf20141030_01350871
- Tonry, M. (2004). *Punishment Politics: Evidence and emulation in the making of English crime control policy*. Portland: Willan Publishing.
- Unicri (2015). *ICVS*. Retrieved 13/03/2015, from: http://www.unicri.it/services/library_documentation/publications/icvs/data/
- Vanderhaeghen, S. (2012). *De burger als rechter: een empirisch onderzoek*. Gent: Universiteit Gent.
- Van Der Laan, P. (1991). *Experimenteren met alternatieve sancties voor minderjarigen*. Arnhem: Gouda Quint.
- Van den Bos, K., Loseman, A., & Doosje, B. (2009). *Waarom jongeren radicaliseren en sympathie krijgen voor terrorisme: Onrechtvaardigheid, onzekerheid en bedreigde groepen*. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum.
- Van Blokland, B. (2015). *Wat vinden we eigenlijk na de aanslagen op Charlie Hebdo?*. Retrieved 11/05/2015, from: <http://politiek.thepostonline.nl/2015/01/11/mening-na-de-aanslagen-op-charlie-hebdo/>
- Van Loon, M. (2015a). *IS legt nu ook z'n klauwen op Libische olievelden*. Retrieved 27/04/2015, from: <http://newsmonkey.be/article/34420>
- Van Loon, M. (2015b). *Islamofobie en aanvallen tegen moslims fors toegenomen na Charlie Hebdo*. Retrieved 27/04/2015, from: <http://newsmonkey.be/article/29899>
- Van Noije, L. & Wittebrood, K. (2008). *Sociale veiligheid ontsleuteld. Veronderstelde en werkelijke effecten van veiligheidsbeleid*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Van San, M., Sieckelink, S & De Winter, M. (2010). *Idealen op drift. Een pedagogische kijk op radicaliserende jongeren*. Den Haag: Boom/Lemma.
- Van Thillo, J. (2015). *Fouad Belkacem veroordeeld tot twaalf jaar cel, Jejoen 40 maanden*. Retrieved 17/04/2015, from: http://www.standaard.be/cnt/dmf20150211_01523191
- Van Yperen, T.A. (2009). *Betere ketens*. In: Graas e.a. (red.). *De Wet Jeugdzorg in de dagelijkse praktijk*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Vermeulen, G. (2013). *Strafrecht: Strafwetboek, Wetboek van Strafvordering, Bijzondere wetten*. Antwerpen-Apeldoorn: Maklu.
- Wagenaar, W. A. (2008). Strafrechtelijke oordelen van rechter en leken. Bewijsbeslissingen, straffen en hun argumentatie. *Research Memoranda*, 4(2), 1-86.
- Walker, N., & Hough, M. (1988). *Public attitudes to sentencing : surveys from five countries*. Aldershot: Gower.
- Wartna, B., Alberda, D., & Verweij, S. (2013). Een meta-analyse van Nederlands recidiveonderzoek naar de effecten van strafrechtelijke interventies. *Tijdschrift voor criminologie*, 55(1), 3-23.
- Winsor, B. (2014). *Why So Many Jihadists Come From Belgium*. Retrieved 09/05/2015, from: <http://www.businessinsider.com/belgian-fighters-in-iraqsyria--isis-2014-9?IR=T>

7 BIJLAGEN

7.1 Brief scholen

Betreffende: Verzoek tot medewerking onderzoek

Geachte heer/mevrouw,

Ik richt dit schrijven tot u, als schoolhoofd, met een bijzonder verzoek. In het kader van mijn Masterproef in de Criminologische wetenschappen aan de Universiteit van Gent werk ik aan een onderzoek dat wil nagaan welke sanctie (van psychologische begeleiding tot gevangenisstraf) en sanctiemaat jongeren en beleidsmakers aan extreme personen wensen te geven indien zij op de stoel van rechter zouden zitten. Mijn doelgroep daarbij zijn (naast beleidsmakers) jongeren uit de 3^e graad secundair onderwijs.

Wegens beperkingen in de tijd, budgettair en vanuit ecologisch standpunt wordt er getracht de beoogde doelgroep langs **een websurvey** te bereiken langs het **digitaal schoolplatform** (door een link naar mijn survey te plaatsen). De leerlingen kunnen deze survey invullen wanneer ze tijd hebben. Deze websurvey zal **maximaal 10 minuten** duren waarbij gebruik zal gemaakt worden van vignettes. Dit zijn fictieve scenario's waar jongeren bij mogen bepalen welke sanctie en sanctiemaat ze wensen te geven aan zeer rebellerende personen. Het hoofddoel is nagaan welke sanctie en sanctiemaat jongeren en beleidsmakers aan extreme personen zouden willen geven, waar de gelijkenissen zijn en waar de verschillen.

Deze survey probeert discriminatie tegen te gaan, de jongeren kritisch te laten nadenken over dit onderwerp staan en welke straffen zij ethisch verantwoord vinden. Ook wordt er getracht de jongeren zo een stem te geven in het beleid.

De wetenschappelijk opbouw, uitvoering en verwerking van het onderzoek wordt gesuperviseerd door mijn promotor aan de universiteit van Gent, **Prof. Dr. Lieven Pauwels**.

Bent u bereid uw toestemming te verlenen tot deelname van uw school aan deze survey? Voor het welslagen van deze masterproef wordt de **volledige anonimiteit** tegenover de school en de leerlingen gegarandeerd. Als bedanking voor deze medewerking kan u, indien gewenst, een exemplaar bekomen van deze thesis.

Mag ik u vragen zo spoedig als mogelijk mij te informeren hoe u tegenover dit opzet staat? Indien u vragen hebt, kan u me steeds contacteren op onderstaande gegevens. Alvast bedankt voor uw tijd en moeite.

Met de meeste hoogachting,

Praet Michiel

Master Criminologische Wetenschappen
Universiteit Gent

Michiel.Praet@UGent.be

***** (telefoonnr.)

Uitleg in mail

Geachte heer/mevrouw,

Ik ben Michiel Praet en masterstudent criminologie aan de Universiteit van Gent. In bijlage vindt u een verzoek aan uw school om deel te nemen aan mijn onderzoek dat handelt over hoe jongeren uit de derde graad secundair onderwijs (en beleidsmakers) radicalisme zouden willen sanctioneren. Aangezien dit een gevoelig thema is, zit in bijlage ook de voorlopige vragenlijst van mijn onderzoek zodat u kan zien hoe de vragen worden gesteld.

-Wat is het voordeel voor uw school? Door deelname aan deze korte websurvey (duurt maximaal 10 minuten en leerlingen vullen deze in wanneer ze er tijd voor hebben) zal uw school en de deelnemende leerlingen, indien u en zij dit wensen, een exemplaar van het onderzoek ontvangen wanneer de thesis is afgerond. Daarin zal u enerzijds te weten komen welke sancties (van psychologische begeleiding tot gevangenisstraf) en sanctiematen jongeren wensen te geven en anderzijds welke sancties en sanctiematen beleidsmakers aan radicale individuen wensen te geven.

Vanuit pedagogisch oogpunt is dit onderzoek ook interessant: Jongeren die deelnemen aan dit onderzoek

leren kritisch nadenken over dit fenomeen en leren ze nadenken over welke sancties zichzelf ethisch te verantwoorden vinden. Ook probeert deze websurvey discriminatie tegen te gaan.

-Wie ben ik? Ik ben Michiel Praet. Afgelopen academiejaar liep ik stage bij de Algemene Directie Veiligheid en Preventie van de FOD Binnenlandse Zaken. Daar heb ik meegeholpen aan het uitwerken van een beleid rond preventie tegen gewelddadige radicalisering (vb. verzamelen van alle internationale initiatieven, vergaderingen bijwonen). Daarbij kreeg ik veel positieve feedback.

Hoe staat u tegenover dit opzet?

Indien u vragen hebt kan u me steeds contacteren op onderstaande gegevens.

Met de meeste hoogachting,

Michiel Praet
Master Criminologische Wetenschappen
Universiteit Gent
Michiel.Praet@UGent.be
***** (telefoonnr.)

7.2 Brief beleidsmakers

Betreffende: Verzoek tot medewerking onderzoek

Geachte heer/mevrouw,

Ik richt dit schrijven tot u, als beleidsmaker, met een bijzonder verzoek. In het kader van mijn Masterproef in de Criminologische wetenschappen aan de Universiteit van Gent werk ik aan een onderzoek dat wil nagaan welke sanctie en sanctiemaat beleidsmakers en jongeren aan geradicaliseerde personen wensen te geven.

Wegens beperkingen in de tijd, budgettair en vanuit ecologisch oogpunt wordt er getracht de respondenten langs een websurvey te bereiken. U kan deze enquête dus invullen wanneer u tijd hebt. Deze survey zal vanwege uw drukbezette agenda maximaal 10 minuten duren, daarbij zal er hoofdzakelijk gebruik gemaakt worden van vignettes. Dit zijn fictieve scenario's

waar u zelf mag bepalen welke sanctie en sanctiemaat u wenst te geven aan uiteenlopende geradicaliseerde jongeren.

De wetenschappelijk opbouw, uitvoering en verwerking van het onderzoek wordt gesuperviseerd door mijn promotor aan de universiteit van Gent, Prof. Dr. Lieven Pauwels.

Bent u bereid uw deel te nemen aan deze survey? Voor het welslagen van deze masterproef wordt er anonimiteit gegarandeerd. Als bedanking voor deze medewerking kan u, indien gewenst, een exemplaar bekomen van deze thesis.

Er wordt gepland deze survey uit te voeren in februari. Indien u vragen hebt, kan u me steeds contacteren op onderstaande gegevens. Alvast bedankt voor uw tijd en moeite.

Met de meeste hoogachting,

Praet Michiel

Master Criminologische Wetenschappen
Universiteit Gent

Michiel.Praet@UGent.be

***** (telefoonnr.)

Uitleg in mail

Geachte heer X,

Ik ben Michiel Praet en ben masterstudent criminologie aan de Universiteit van Gent. In bijlage vindt u een uitnodiging om deel te nemen aan mijn onderzoek dat handelt over het aanpakken van radicalisme.

-Wat houdt het in? Een websurvey in eind januari of begin februari die maximaal 10 minuten duurt. U vult deze in wanneer u tijd hebt. Daarbij wordt er aan de hand van enkele fictieve scenario's (zowel over moslim-, rechts- als linksradicalisme) getracht om te weten te komen welke sanctie (van psychologische begeleiding tot gevangenisstraf) en sanctiemaat beleidsmakers en jongeren aan geradicaliseerde individuen in bepaalde fictieve scenario's zouden geven indien zij rechter waren. Alle gegevens worden volledig anoniem en vertrouwelijk verwerkt.

-Wie ben ik? Ik ben Michiel Praet. Afgelopen academiejaar liep ik stage bij de Algemene Directie

Veiligheid en Preventie van de FOD Binnenlandse Zaken. Daar heb ik meegeholpen aan het uitwerken van een beleid rond preventie tegen gewelddadige radicalisering (vb. verzamelen van alle internationale initiatieven, vergaderingen bijwonen). Daarbij kreeg ik veel positieve feedback.

-Waarom contacteer ik u? U bent beleidsmaker van een stad die al een beleid heeft uitgewerkt in het aanpakken van radicalisme. Met dit onderzoek kan u op de stoel van rechter zitten en uw opinie geven over de sanctie en strafmaat die aan bepaalde radicale individuen in fictieve scenario's zou moeten gegeven worden. Aangezien deze scenario's fictief zijn is er geen enkele botsing met de scheiding der machten.

-Wat is het voordeel voor uzelf? U kan door deelname aan deze survey, indien u dit wenst, een exemplaar ontvangen wanneer de thesis is afgerond. Daarin zal u enerzijds te weten komen welke sancties en sanctiematen lokale politici in het algemeen wensen te geven en anderzijds welke sancties en sanctiematen jongeren (uit de 3e graad secundair onderwijs) aan radicale individuen wensen te geven. Dit alles kan nuttig zijn voor toekomstig beleid.

Hoe staat u tegenover dit opzet? Bent u bereid om hieraan deel te nemen?
Indien u vragen hebt kan u me steeds contacteren op onderstaande gegevens.

Met de meeste hoogachting,

Michiel Praet
Master Criminologische Wetenschappen
Universiteit Gent
Michiel.Praet@UGent.be
***** (telefoonnr.)

7.3 Flyer enquête

Enquête (masterproef)
Aanpak radicalisme

Neonazi's?
IS-gangers?
Anarchisten?

Geldboete
Geen sanctie
Gevangenis
Opvolging politie
Werkstraf
Psychologische begeleiding
Geldboete

Facebook: Handlex
Link enquête:
<https://www.enquetemaken.be/s/2d5d75c>

Belangrijk!! Cinematickets te winnen!!
Vragen? Michiel.praet@ugent.be

Niet op de openbare weg gooien

7.4 Uitnodigingstekst jongeren

Beste student,

Heb jij altijd al eens in de huid willen kruipen van een rechter? Denk jij ook dat politici te weinig luisteren naar jou? Dan is dit jouw kans. Deze zeer actuele enquête is gemaakt in functie van mijn masterproef aan de UGent. Daarvoor heb ik een korte onlinevragenlijst opgesteld en wil ik jou met dit bericht vriendelijk vragen om deel te nemen. Mijn masterproef gaat over welke sancties jongeren en beleidsmakers aan jongeren met extreme idealen zouden willen geven. Dit zal worden gemeten aan de hand van enkele scenario's. Deze enquête duurt 5 à 10 minuten en je zou er mij een enorm plezier mee doen.

Belangrijk: Als je deelneemt maak je kans op 1 van de 5 cinematickets. Je kan aan deze enquête deelnemen door te klikken op onderstaande link, waar je ook meer uitleg zal vinden over deze enquête. Indien jullie vragen hebben kunnen jullie mij steeds contacteren op onderstaande gegevens.

<https://www.enquetemaken.be/s/2d5d75c>

Alvast bedankt,

Praet Michiel

Student aan de UGent

(Michiel.Praet@UGent.be)

7.5 Enquête

Introductie beleidsmakers

Aanpakken van radicalisering

Pagina 1

Beste lokale politicus,

Deze korte vragenlijst werd in het kader van een masterproef aan de Universiteit van Gent opgesteld. Het onderzoek gaat over de sancties die jongeren en lokale politici willen geven aan jongeren met uiteenlopende radicalisering. Dit met als doel om te kijken welke sancties jongeren en lokale politici aan deze zouden willen geven, wat de gelijkenissen en de verschillen zijn tussen beide groepen.

Vertrouwelijkheid en anonimiteit worden verzekerd bij de verwerking van de gegevens. U zal dus ook nergens verplicht worden om uw naam in te vullen. Dit geeft u de kans om eerlijk te antwoorden. Door alle antwoorden samen te nemen is het mogelijk om grafieken te maken. Met deze enquête wordt er getracht om de kloof tussen jongeren en politiek te verkleinen. Dit door de blikken op dit fenomeen met elkaar te vergelijken. Dit kan handig zijn om mee te nemen bij het uitwerken van toekomstig beleid.

De vragenlijst zal 5 à 10 minuten duren.

Belangrijk: Door deel te nemen kan u (indien u dit wenst) een exemplaar bekomen van mijn masterproef en zullen er een aantal buitenlandse projecten worden gebundeld die inspiratie kunnen bieden om radicalisering op lokaal niveau aan te pakken (zowel voor het lokaal beleid zelf als voor bvb. jeugdwerkers en politie).

Algemene instructies:

- Er bestaan geen juiste of verkeerde antwoorden bij deze enquête. Kies het antwoord wat het meest bij uw mening aansluit.
- Geef telkens 1 antwoord (tenzij anders beschreven staat).

Veel plezier met het invullen van deze enquête.

Introductie jongeren

Aanpakken van extreme idealen

Pagina 1

Beste student,

Deze korte vragenlijst werd in het kader van een masterproef aan de Universiteit van Gent opgesteld. Het onderzoek gaat over de sancties die jongeren en lokale politici willen geven aan jongeren met uiteenlopende extreme idealen. Dit met als doel om te kijken welke sancties jongeren en lokale politici aan deze zouden willen geven, wat de gelijkenissen en de verschillen zijn tussen beide groepen.

Vertrouwelijkheid en anonimiteit worden jullie verzekerd bij de verwerking van de gegevens. Jullie zullen nergens verplicht worden jullie naam te geven en ik garandeer ook dat niemand uit jouw omgeving (vb. directie, leerlingen, leerkrachten, politie, politici) zal te weten komen wat jij hebt ingevuld. Dit geeft jullie de kans om in te vullen wat jullie echt denken. Door alle antwoorden samen te nemen is het mogelijk om grafieken te maken. Met deze enquête is het mogelijk om als leerling jullie stem te laten horen aan politici. Over het algemeen wordt er veel te weinig geluisterd naar jullie stem bij het politieke beleid, dus grijp jullie kans. Elke stem telt.

De vragenlijst zal 5 à 10 minuten duren.

Belangrijk: Door deel te nemen maak je kans op 1 van de 5 cinematickets!

Algemene instructies:

- Er bestaan geen juiste of verkeerde antwoorden bij deze enquête. Kies het antwoord wat het meest bij jouw mening aansluit.
- Geef telkens 1 antwoord (tenzij anders beschreven staat).

Veel plezier met het invullen van deze enquête.

Enquête zelf

A) Algemene vragen

A1) Wat is jouw geslacht?

Man

Vrouw

A2) Opleidingsniveau?

1. BSO

4. ASO

2. TSO

5. Hogeschool

3. KSO

6. Universiteit

Wat is jouw leeftijd?

Leeftijd: jaar

In welk land zijn jouw grootouders geboren?

België

Nederland

Marokko

Turkije

Anders, namelijk:

In welke mate zie je jezelf als links of rechts politiek?

Links legt de nadruk meer op solidariteit, gelijkheid, progressiviteit, vooruitstrevendheid.
Rechts legt meer de nadruk op individualisme, conservatief, behoudend.

Uiterst links

Uiterst rechts

Wat is de postcode van jouw woonplaats?

B) Vignettengedeelte

In het volgende deel zal je enkele situaties voorgeschoteld krijgen. Jij mag voor een keer zelf bepalen welke sanctie (maximaal 1) jij zou willen geven. Eenmaal je dit hebt gekozen schrijf je daarnaast hoe zwaar deze bepaalde sanctie voor jou zou mogen zijn (de eenheid staat telkens aangegeven). Bij de informatie over het strafwetboek wordt geen rekening gehouden met verzachtende of verzwarende omstandigheden.

BELANGRIJK: Volg jouw eerste gevoel. Twijfel dus niet, er bestaan geen goede of foute antwoorden bij deze vragen.

Korte uitleg sancties:

Gevangenisstraf: Iemands vrijheid wordt afgenomen en hij wordt in de gevangenis geplaatst.

Geldboete: Als straf betaalt iemand een bepaald bedrag aan de overheid.

Werkstraf: Iemand doet als straf een dienst voor de gemeenschap. Kan niet bij een commercieel bedrijf. Maar wel bvb. bij stadsdienst.

Opvolging politie: Een persoon blijft in de gaten gehouden worden door politie om te kijken of ze niet van het rechte pad afwijken.

Psychologische begeleiding: Een persoon moet enkele keren naar de psycholoog om te kijken of alles goed loopt.

Uitleg afkorting:

Sw. = Strafwetboek

Art. = Artikel

Radicaalrechts

1)a) Tim (18) besluit zich aan te sluiten bij een neonazistische organisatie. Hij wil daarbij omdat hij ooit geslagen is geweest door iemand met een donkere huidskleur. In die groep leert Tim enkele mensen kennen die even racistisch als hem denken en ze spreken vaak af. Zo gaan ze samen naar optredens waar racistische liedjes worden gezongen. Na een tijdje kopen ze een spuitbus waarmee ze hakenkruisen en racistische leuzen op muren schrijven, maar daar wordt ze nooit voor betrapt. Het loopt helemaal uit de hand wanneer ze plannen om iemand van Marokkaanse afkomst in elkaar slaan en het effectief doen. Het slachtoffer kan enkele weken niet gaan werken.

Welke sanctie vind jij het meest rechtvaardig? Kies 1 sanctie en geef aan hoe zwaar de sanctie voor jou mag zijn.

Geldboete (euro):	<input type="text"/>
Werkstraf (uren):	<input type="text"/>
Gevangenisstraf (maand):	<input type="text"/>
Opvolging door politie (uren/dag):	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding (dagen/week):	<input type="text"/>
Geen sanctie (een X schrijven)	<input type="text"/>

Geef aan in welke mate je andere sancties ook rechtvaardig zou vinden? Dit doe je door 10 punten te verdelen over de sancties heen.

Bijvoorbeeld 5 aan werkstraf 4 aan gevangenisstraf en 1 aan geldboete.

Gevangenisstraf	<input type="text"/>
Werkstraf	<input type="text"/>
Geldboete	<input type="text"/>
Opvolging door politie	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding	<input type="text"/>
Geen sanctie	<input type="text"/>

Dit zou de straf zijn die hem volgens het strafwetboek boven het hoofd hangt:

Artikel 399 Sw en art. 405 quater van het strafwetboek zijn van toepassing en het misdrijf is met voorbedachten rade dus riskeert deze persoon een gevangenisstraf van 6 maanden tot 5 jaar een geldboete van 600 tot 3000 euro.

Welke sanctie zou jij opleggen nu je deze informatie uit het strafwetboek kent?

Geldboete (euro):	<input type="text"/>
Gevangenisstraf (maand):	<input type="text"/>
Werkstraf (uur):	<input type="text"/>
Opvolging door de politie (uren/dag):	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding (dag(en) per week):	<input type="text"/>
Geen sanctie (een X schrijven):	<input type="text"/>

1)b) Zelfde Tim maar die enkel dreigt met in elkaar slaan door te roepen 'ga terug naar uw land of ik sla u in elkaar'. De politie hoort dit en ze nemen hem mee naar het politiekantoor.

Welke sanctie vind jij het meest rechtvaardig?

Kies 1 sanctie en geef aan hoe zwaar de sanctie voor jou mag zijn. Ga op jouw eerste gevoel af.

Geldboete (euro):	<input type="text"/>
Gevangenisstraf (maand):	<input type="text"/>
Werkstraf (uur):	<input type="text"/>
Opvolging door de politie (uren/dag):	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding (dag(en) per week):	<input type="text"/>
Geen sanctie (een X schrijven):	<input type="text"/>

Geef aan in welke mate je andere sancties ook rechtvaardig zou vinden? Dit doe je door 10 punten te verdelen over de sancties heen.

Bijvoorbeeld 5 aan werkstraf 4 aan gevangenisstraf en 1 aan geldboete.

Geldboete:	<input type="text"/>
Gevangenisstraf:	<input type="text"/>
Werkstraf:	<input type="text"/>
Opvolging door de politie:	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding:	<input type="text"/>
Geen sanctie:	<input type="text"/>

Straf die hem boven het hoofd zou hangen volgens het strafwetboek:

Volgens art. 330 strafwetboek staat op zulke daad een gevangenisstraf van 8 dagen tot 3 maand en een geldboete van 156 tot 600 euro.

Welke sanctie zou jij opleggen nu je deze informatie uit het strafwetboek kent?

Geldboete (euro):	<input type="text"/>
Gevangenisstraf (maand):	<input type="text"/>
Werkstraf (uur):	<input type="text"/>
Opvolging door de politie (uren/dag):	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding (dag(en) per week):	<input type="text"/>
Geen sanctie (x plaatsen):	<input type="text"/>

Religieus-geïnspireerd radicalisme

Bron: AFP

2)a) Jamal (17) wordt al een hele tijd uitgesloten door de rest van zijn klas, hij is de enige moslim in zijn klas. Hij is daarnaast ook schoolmoe en besluit daardoor te stoppen met school. Wanneer hij op zoek gaat naar werk, komt hij ook steeds van een kale reis terug. Dit frustrleert hem enorm. Op een dag komt hij iemand tegen die zijn frustraties perfect lijkt te begrijpen en deze persoon zegt dat hij de oplossing weet om "gelukkig te worden". Hij heeft het over een plaats waar hij volledig zichzelf zal kunnen zijn, geaccepteerd zal worden, veel vrienden zal hebben, in villa's kunnen wonen. Hij heeft het over het beloofde land, 'het kalifaat', daarvoor zal hij alles moeten achterlaten om mee te helpen bouwen aan de "Islamitische Staat". Maar het zal de moeite waard zijn, wordt hem verzekerd. Het lijkt als een droom, al heeft hij wel schrik en hij vraagt bedenktijd. Na een tijd besluit hij op het voorstel in te gaan. Eenmaal in Syrië aangekomen probeert men hem te overtuigen om de wapens op te nemen om het "land" te beschermen, maar dit weigert hij. Het enige alternatief is dat hij de gewonde strijders verzorgt. Hij wil eigenlijk het liefst van al terug naar België, maar dat weigeren ze. Uiteindelijk ziet hij toch de kans om te ontsnappen, met behulp van zijn familie, en slaagt erin om terug te keren. Ondertussen ontvangt hij doodsb bedreigingen van strijders in Syrië en Irak via sociale media die hem nu als een ongelovige en verrader beschouwen.

Welke sanctie vind jij het meest rechtvaardig? Kies 1 sanctie en geef aan hoe zwaar de sanctie voor jou mag zijn.

Geldboete (euro):	<input type="text"/>
Gevangenisstraf (maand):	<input type="text"/>
Werkstraf (uur):	<input type="text"/>
Opvolging door de politie (uren/dag):	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding (dag(en) per week):	<input type="text"/>

Geef aan in welke mate je andere sancties ook rechtvaardig zou vinden? Dit doe je door 10 punten te verdelen over de sancties heen.

Bijvoorbeeld 5 aan werkstraf 4 aan gevangenisstraf en 1 aan geldboete.

Geldboete:	<input type="text"/>
Gevangenisstraf:	<input type="text"/>
Werkstraf:	<input type="text"/>
Opvolging door politie:	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding:	<input type="text"/>
Geen sanctie:	<input type="text"/>

Straf die hem boven het hoofd zou hangen volgens het strafwetboek:

Vertrokken naar Syrië maar niet gestreden: Bij het opstellen van deze enquête niet strafbaar volgens strafwetboek. De huidige regering is wel naar maatregelen aan het zoeken. Maar in deze situatie was de toekomstige aanpak onduidelijk.

Welke sanctie zou jij kiezen nu je deze informatie uit het strafwetboek kent?

Geldboete (euro):	<input type="text"/>
Gevangenisstraf (maand):	<input type="text"/>
Werkstraf (uur):	<input type="text"/>
Opvolging door de politie (uren/dag):	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding (dag(en) per week):	<input type="text"/>
Geen sanctie (een X schrijven):	<input type="text"/>

2)b) Zelfde Jamal maar dat hij daar wel (onder druk) enkele keren geweld heeft gebruikt en er in slaagt om terug te keren.

Welke sanctie vind jij het meest rechtvaardig? Kies 1 sanctie en geef aan hoe zwaar de sanctie voor jou mag zijn.

Geldboete (euro):	<input type="text"/>
Gevangenisstraf (maand):	<input type="text"/>
Werkstraf (uur):	<input type="text"/>
Opvolging door de politie (uren/dag):	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding (dag(en) per week):	<input type="text"/>
Geen sanctie (een X schrijven):	<input type="text"/>

Geef aan in welke mate je andere sancties ook rechtvaardig zou vinden? Dit doe je door 10 punten te verdelen over de sancties heen.

Bijvoorbeeld 5 aan werkstraf 4 aan gevangenisstraf en 1 aan geldboete.

Geldboete:	<input type="text"/>
Gevangenisstraf:	<input type="text"/>
Werkstraf:	<input type="text"/>
Opvolging door politie:	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding:	<input type="text"/>
Geen sanctie:	<input type="text"/>

Sanctie die hem boven het hoofd hangt volgens het strafwetboek:

Bij het opstellen van deze enquête niet strafbaar volgens strafwetboek. De huidige regering is wel naar maatregelen aan het zoeken. Maar de regering was bij deze situatie alvast van plan dit strafbaar te maken.

Welke sanctie zou jij kiezen nu je deze informatie uit het strafwetboek kent?

Geldboete (euro):	<input type="text"/>
Gevangenisstraf (maand):	<input type="text"/>
Werkstraf (uur):	<input type="text"/>
Opvolging door de politie (uren/dag):	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding (dag(en) per week):	<input type="text"/>

Radicaallinks

Bron: Youtube

3)a) Kimberly (16) komt uit een arm gezin. Elke dag moeten haar ouders vechten om rond te komen. Haar nieuw lief is aangesloten bij een anarchistische beweging. Hij heeft lak aan regels, wil dat iedereen gelijk is en haat banken sinds zijn ouders enorm veel geld zijn verloren nadat deze hun vertrouwen hebben misbruikt. Dit verhaal spreekt Kimberly aan. Ze besluit zich ook aan te sluiten bij deze beweging. Zo komt ze op een avond terecht in een kraakpand. Daarbij wordt een bomaanslag op een bank gepland. Kimberly wil zich bewijzen en besluit dat zij de bom zal plaatsen. Wel wil ze dat er geen personen aanwezig zijn op het moment van de aanslag maar dat het enkel 'de bank' is die wordt getroffen. Alles verloopt volgens plan. Ze is niet van plan het hierbij te laten en zou dit meer willen doen maar wordt door de politie in de tussentijd aangehouden.

Welke sanctie vind jij het meest rechtvaardig? Kies 1 sanctie en geef aan hoe zwaar de sanctie voor jou mag zijn.

Geldboete (euro):	<input type="text"/>
Gevangenisstraf (maand):	<input type="text"/>
Werkstraf (uur):	<input type="text"/>
Opvolging door de politie (uren/dag):	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding (dag(en) per week):	<input type="text"/>
Geen sanctie (een X schrijven):	<input type="text"/>

Geef aan in welke mate je andere sancties ook rechtvaardig zou vinden? Dit doe je door 10 punten te verdelen over de sancties heen.

Bijvoorbeeld 5 aan werkstraf 4 aan gevangenisstraf en 1 aan geldboete.

Geldboete:	<input type="text"/>
Gevangenisstraf:	<input type="text"/>
Werkstraf:	<input type="text"/>
Opvolging door politie:	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding:	<input type="text"/>
Geen sanctie:	<input type="text"/>

Straf die haar boven het hoofd zou hangen volgens het strafwetboek:

Volgens art. 521 van het strafwetboek staat op dit misdrijf een opsluiting van 5 tot 10 jaar. Wanneer er zou geoordeeld worden dat de drijfveer daarbij het misprizen van het fortuin van deze persoon (art. 525 Sw.), dan kan de minimumgevangenisstraf worden verhoogd met 2 jaar. Dit zou ervoor zorgen dat de opsluiting zou liggen tussen 7 en 10 jaar.

Indien de rechter zou oordelen dat dit gaat om een terroristisch misdrijf zou deze straf volgens artikel 138 Sw. oplopen tot een opsluiting tussen 10 en 15 jaar.

Welke sanctie zou jij opleggen nu je deze informatie uit het strafwetboek kent?

Geldboete (euro):	<input type="text"/>
Gevangenisstraf (maand):	<input type="text"/>
Werkstraf (uur):	<input type="text"/>
Opvolging door de politie (uren/dag):	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding (dag(en) per week):	<input type="text"/>
Geen sanctie (een X schrijven):	<input type="text"/>

3)b) Zelfde Kimberly maar er waren wel personen aanwezig. Ze had wel eerst gekeken of de klanten weg waren, dus enkel mensen die werken voor de bank waren aanwezig aangezien het zich juist voor sluitingsuur afspeelt. Het meisje plaatst de bom in een hoek waar het niet opvalt, loopt naar buiten en activeert de bom met haar gsm. De bank ontploft en het aanwezige personeel komt om. De politie kan haar snel vatten.

Welke sanctie vind jij het meest rechtvaardig? Kies 1 sanctie en geef aan hoe zwaar de sanctie voor jou mag zijn.

Geldboete (euro):	<input type="text"/>
Gevangenisstraf (maand):	<input type="text"/>
Werkstraf (uur):	<input type="text"/>
Opvolging door de politie (uren/dag):	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding (dag(en) per week):	<input type="text"/>
Geen sanctie (een X schrijven):	<input type="text"/>

Geef aan in welke mate je andere sancties ook rechtvaardig zou vinden? Dit doe je door 10 punten te verdelen over de sancties heen.

Bijvoorbeeld 5 aan werkstraf 4 aan gevangenisstraf en 1 aan geldboete.

Geldboete:	<input type="text"/>
Gevangenisstraf:	<input type="text"/>
Werkstraf:	<input type="text"/>
Opvolging door politie:	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding:	<input type="text"/>
Geen sanctie:	<input type="text"/>

Straf die haar boven het hoofd zou hangen volgens het strafwetboek:

Volgens artikel 510 van het strafwetboek staat op dit misdrijf een opsluiting van 15 tot 20 jaar. Wanneer daar waar misprijzen van de persoon zijn fortuin of sociale afkomst van toepassing zou zijn kan de minimumstraf met 2 jaar verhoogd worden. Dit zou dus een opsluiting kunnen betekenen tussen 17 en 20 jaar.

Indien de rechter zou oordelen dat dit gaat om een terroristisch misdrijf dan zou de straf oplopen (volgens artikel 138 van het strafwetboek) tot een opsluiting van 20 tot 30 jaar.

Welke sanctie zou jij opleggen nu je deze informatie uit het strafwetboek kent?

Geldboete (euro):	<input type="text"/>
Gevangenisstraf (maand):	<input type="text"/>
Werkstraf (uur):	<input type="text"/>
Opvolging door de politie (uren/dag):	<input type="text"/>
Psychologische begeleiding (dag(en) per week):	<input type="text"/>
Geen sanctie (een X schrijven):	<input type="text"/>

Indien u op de hoogte wil gehouden worden van de resultaten van dit onderzoek en/of een bundel wil ontvangen van buitenlandse aanpakken tegen radicalisering op lokaal niveau, gelieve hier uw e-mailadres in te vullen:

Dit e-mailadres wordt in een afzonderlijke databank opgeslagen van de andere gegevens zodat anonimiteit kan worden gegarandeerd.

E-mailadres:

Indien u opmerkingen zou hebben op deze enquête kan u deze hieronder plaatsen:

Dit is het einde van deze enquête. Heel erg bedankt voor uw deelname en kostbare tijd.